

การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรม
ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
ณรงค์ เหล่าคุณตะวานิชย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ตุลาคม 2553

การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรม
ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
ณรงค์ เหล่าคุณตะวานิชย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ตุลาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรม
ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
ณรงค์ เหล่าคุณตะวานิชย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ตุลาคม 2553

ณรงค์ เหล่าคุปตะวานิชย์. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกัน
อาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ปร.ม.
(นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์
ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์จักราทิพย์ ธนาคม.

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรม
ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรม
ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเสนอแนวทางในการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมใน
เขตพื้นที่ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร ที่เหมาะสมต่อผู้ดำเนินงาน

โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากแหล่งชุมชน 4 ชุมชน ซึ่งเลือกจากทั้งหมด 13 ชุมชน

จากการศึกษาพบว่า

1. ประชาชนมีส่วนร่วมในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่
สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร คือ

1.1 การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนวางแนวทางเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมของ
ชุมชนในชุมชน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนวางแนวทางเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม
โดยการให้ข้อมูลแจ้งความต้องการ และเสนอโครงการที่จำเป็น

1.2 การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมของ
ประชาชนในชุมชน พบว่า ร่วมให้การสนับสนุนทั้งกำลังทรัพย์ กำลังกาย และการร่วมปฏิบัติงานตาม
โครงการชุมชนสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ เช่น อาสาสมัคร หรือผู้แจ้งเบาะแส

1.3 การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามการประเมินผลเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม
ในชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าชุมชนที่ตนเองอยู่หรือชุมชนอื่นที่อยู่ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจ
นครบาลทองหล่อ เข้าไปมีส่วนร่วมในด้านการติดตามการประเมินผลเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม
ในการสะท้อนความเห็น โดยการแสดงความพึงพอใจการตอบแบบสอบถาม หรือข้อมูลกับเจ้าหน้าที่
และติดตามข่าวสาร

1.4 แนวทางเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมของในชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็น
ว่าการดำเนินงานตามแนวทางเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมเกิดประสิทธิภาพ และมีบางส่วนเห็นว่า
ต้องมีการปฏิบัติแนวทางเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

1.5 ปัญหาหรืออุปสรรคในด้านการวางแผน การปฏิบัติกิจกรรมการติดตามการประเมินผล
ของในชุมชน มีความเห็นว่าปัญหาหรืออุปสรรคในด้านการวางแผน การปฏิบัติกิจกรรมด้านการติดตาม
การประเมินผล เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม ยังเกิดขึ้นอยู่เสมอตามการพัฒนาของประเทศ และ

มีบางส่วนเห็นว่า ปัญหาหรืออุปสรรคในด้านการวางแผน การปฏิบัติกิจกรรมด้านการติดตามการประเมินผล เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมจะไม่เกิดถ้าได้รับการดูแลจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

2. แนวทางในการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่ สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร พบว่า ควรมีการเข้าร่วมฝึกอบรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมของเจ้าหน้าที่ มีมาตรการแก้ไขที่ชัดเจน และครอบคลุมในการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่ถูกต้อง และกิจกรรมอื่นๆ ที่จำเป็นและมีความเหมาะสม อันจะทำให้ การดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ON THE PARTICIPATION OF CITIZEN IN COMMUNITY CRIME PREVENTION IN
RELATIONS TO THE CITY POLICE STATION THONGLOR AREA. BANGKOK.

AN ABSTRACT
BY
NARONG LAOKUPTAWANICH

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Public Administration Degree in Public Policy
at Srinakharinwirot University

October 2010

Narong Laokuptawanich. (2010). *Participation of Citizen in Community Crime Prevention in Relations to the City Police Station Thonglor Area Bangkok*. Master's Project, M.P.A. (Public Policy). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor: Mr. Chakratit Dhanagom.

The objectives of the research on "People's participation in community-relation works for crime-prevention in Thonglor Police Station district, Bangkok" are:-

1. To study people's participation in community-relation works for crime-prevention in Thonglor Police Station district, Bangkok.
2. To propose operational approaches appropriate for practitioners of community-relation works for crime-prevention in Thonglor Police Station district, Bangkok.

The study is qualitative research using data from 4 out of 13 communities.

The research findings can be summarized as follows:-

1. People's participation in community-relation works for crime prevention in Thonglor Police Station district, Bangkok, includes:-

- 1.1 Participation in planning and establishing the community's crime-prevention approaches: by providing information, requirements, and proposing necessary projects.

- 1.2 Participation in the community's crime-prevention activities: through monetary contribution and physical support, and participation in various community-relation programs, e.g. as volunteers or informants.

- 1.3 Participation in the community's crime-prevention monitoring & assessment: most people consider that their communities or other communities in the Thonglor Police Station district are involved in crime-prevention monitoring & assessment; as reflected by their display of satisfaction in response to questionnaire or officials, and their monitoring of news.

- 1.4 Crime-prevention approaches in the community: most people consider that the implementation of crime-prevention approaches is effective, while some feel that additional approaches are required are needed to be more successful.

- 1.5 Problems or obstacles in planning the community's crime-prevention monitoring & assessment activities: most people consider that problems or obstacles in planning crime-prevention monitoring & assessment activities still exist in line with the country's level of development, and some feel that crime-prevention monitoring & assessment activities will never materialized if they are to be under officials' supervision.

2. Approaches of community-relation works for crime-prevention in Thonglor Police Station district, Bangkok: findings suggest that officials should also participate in training

sessions or activities, with clear corrective measures, and comprehensive in providing knowledge and understanding on proper crime-prevention and solution, including other necessary and appropriate activities; which will ensure a more efficient community-relation works of the Thonglor Police Station district.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกัน
อาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร ของ ณรงค์ เหล่าคุณตะวาณิชย์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ จักราทิตย์ ธนาคม)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัช จงสืบพันธ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(อาจารย์ จักราทิตย์ ธนาคม)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรุจณี ปัดไธสง)

.....กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร.สุชาติ ผิวงาม)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา รัฐ
ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติมา สังข์เกษม)

วันที่.....เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2553

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์จักราทิตย์ ษนาคม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรุจดี ปัดไธสง และ อาจารย์ ดร.สุชาติ ผิวงาม กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการจัดทำงานวิจัยนี้ ทุกขั้นตอน ซึ่งส่งผลให้ผู้วิจัยได้พัฒนากระบวนการในด้านการคิดวิเคราะห์ การอ่านตีความ และวิธีการทำงานวิจัยที่ถูกต้อง เพื่อให้ได้งานวิจัยเป็นไปอย่างมีคุณค่า ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงคุณค่าของการศึกษามากยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน และเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลาให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยอย่างเต็มที่ตลอดเวลาของการศึกษา

สุดท้ายขอขอบคุณ คนในครอบครัวโดยเฉพาะบิดาและมารดาของผู้วิจัยที่ล่วงลับไปแล้ว และขอบคุณ คุณสุรินทร์ รองปลัด คุณชนิตาภา คัดอ่าน รวมทั้งเพื่อนๆ เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจที่ดี ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในงานวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สารนิพนธ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจโดยทั่วไป หรือผู้ที่ทำการศึกษาในประเด็นใกล้เคียงกันในการอ้างอิงข้อมูล หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยไว้ ณ ที่นี้ ส่วนประโยชน์ที่เกิดจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ทั้งปวง ผู้วิจัยขอมอบเป็นวิทยาทานแก่ส่วนรวม

ณรงค์ เหล่าคุณุตตะวาณิชย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับรัฐและชุมชน	6
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	9
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม : พิจารณามิติระดับการมีส่วนร่วม	14
แนวคิดเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
การเข้าถึงแหล่งศึกษา	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	42
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4 การนำเสนอผลการวิจัย	44
ข้อมูลประวัติความเป็นมาของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อและตำรวจชุมชนสัมพันธ์	44
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	64
สรุปผลการวิจัย	64
ข้อเสนอเชิงทฤษฎี	67
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	74
ประวัติผู้ทำสารนิพนธ์	79

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 กระบวนการของการมีส่วนร่วมตามแผนงานชุมชนสัมพันธ์ ระหว่างชุมชนกับสถานี
ตำรวจนครบาลทองหล่อ 67

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อย่างรวดเร็ว ทำให้ระบบบริหารจัดการที่มีอยู่ปรับตัวไม่ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง แม้ว่าจะมีการปรับปรุงกลไกภาครัฐ และเปิดโอกาสให้ประชาชนจากทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศมากขึ้น แต่การดำเนินงานส่วนใหญ่ยังไม่เพียงพอ และไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้การบริหารจัดการทั้งในภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน ยังคงดำเนินงานโดยขาดประสิทธิภาพ เน้นการใช้ดุลยพินิจ คำหนึ่งถึงประโยชน์ส่วนตัวและพวกพ้อง อีกทั้งผลประโยชน์จากการพัฒนา มิได้กระจายไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม นอกจากนี้ สังคมส่วนใหญ่ยังคงตกอยู่ในกระแสวัตถุนิยม ขาดความรับผิดชอบและจิตสำนึกสาธารณะทั้งหมดนี้ ทำให้เกิดปัญหาความไร้ประสิทธิภาพ ปัญหาสังคม และปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในทุกๆระดับ เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม ทั้งด้านเศรษฐกิจ และสังคม (บุญลือ เอี่ยมโย. 2550: การศึกษาดำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการควบคุม)

งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เป็นผลจากแนวความคิดในการเสริมสร้างความสงบสุขในสังคม โดยการป้องกันภัยก่อนเกิดเหตุเป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง รวมถึงมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อย่างแท้จริง ดังนั้น ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดโครงการหนึ่งขึ้นมาเรียกว่า “โครงการชุมชนสัมพันธ์” งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์เน้นให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับตำรวจนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็น เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ตำรวจจึงต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งสัมพันธภาพอันดีอย่างสม่ำเสมอ งานชุมชนสัมพันธ์ จึงเป็นแนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเข้าใจปัญหาตำรวจ มีสัมพันธภาพอันดีกับตำรวจ และเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายสุดท้ายคือ เพื่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในชุมชน และสังคมอย่างแท้จริง

ที่ผ่านมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีนโยบายในการเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน เพื่อนำไปสู่หนทางที่ก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคมอย่างแท้จริง โดยที่มีการปรับเปลี่ยนยุทธวิธีการปราบปราม คือการหันมาใช้ยุทธวิธีการป้องกันนำการปราบปราม มุ่งเน้นมาตรการในการป้องกันเป็นหลักและการใช้มาตรการในการปราบปรามเป็นส่วนสนับสนุน ซึ่งมาตรการในการป้องกันดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าวข้างต้นนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้พยายามแสวงหาความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่จากประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ เพื่อที่จะให้ประชาชน มีความเข้าใจงานในหน้าที่ของตำรวจดียิ่งขึ้น รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน รู้จักป้องกันตนเองและครอบครัวให้รอดพ้นจากอาชญากรรม และอุบัติเหตุต่างๆ ตลอดจนต้องให้ความสนใจในกิจการของตำรวจ สนับสนุนร่วมมือ

ในการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่การป้องกัน อาชญากรรมและปัญหาอื่นๆ โดยที่กระตุ้นให้ประชาชนมีความตระหนักรู้ว่า ปัญหานี้เป็นปัญหาของสังคมที่ทุกคนต้องร่วมแรงร่วมใจกันแก้ไข และไม่ถือว่าเป็นภาระหน้าที่ของตำรวจฝ่ายเดียว หรือไม่ปล่อยให้ตำรวจต้องดำเนินการอย่างโดดเดี่ยวอีกต่อไป

ปัจจุบันสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินตลอดจนให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ซึ่งตระหนักและเห็นความสำคัญของชุมชนสัมพันธ์นี้เช่นกัน จึงได้มีการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานมาเป็นลำดับ ซึ่งต่อมาใน ปี พ.ศ. 2531 ทางกรมตำรวจได้กำหนดโครงการชุมชนสัมพันธ์ขึ้น ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีระบบ แบบแผน ที่ชัดเจน โดยรูปแบบของการดำเนินงาน ในระดับสถานีตำรวจของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ ได้จัดตั้งชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ขึ้น 1 ชุด ซึ่งเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ทุกนายจะต้องผ่านการฝึกอบรม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดปรัชญา หลักการ และขั้นตอนในการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ แนวทางในการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายที่จะเข้าไปดำเนินการอย่างชัดเจน อาทิเช่น ชุมชนที่เป็นพื้นที่มีปัญหาอาชญากรรมสูง หรือชุมชนย่านธุรกิจและล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม รวมถึงย่านชุมชนแออัดที่มีประชาชนผู้มีรายได้น้อยอยู่รวมกัน และเป็นทีล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม นับได้ว่า การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน โดยดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ มีการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้

พื้นที่ความรับผิดชอบ

สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งหมด 17.3 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ เลียบคลองแสนแสบฝั่งใต้ ตั้งแต่ถนนอโศก ถึงถนนเอกมัย (ติดต่อกับสน. มักกะสัน)

ทิศใต้ แยกถนนรัชดาภิเษกตัดถนนพระราม 4 เลียบคลองหัวลำโพง ตั้งแต่ต้นถนนรถไฟสายเก่า ถึงแยกตัดถนนกล้วยน้ำไท (ติดต่อกับสน.ท่าเรือ และสน.ทุ่งมหาเมฆ)

ทิศตะวันออก ตลอดถนนกล้วยน้ำไท และถนนเอกมัยจรดฟุตบอลาฬ่งเลขคู่ ถึงคลองแสนแสบฝั่งใต้ (ติดต่อกับ สน.คลองตัน)

ทิศตะวันตก ถนนรัชดาภิเษก ตั้งแต่แยกถนนรัชดาภิเษกตัดถนนพระราม 4 ต่ถนนอโศก ถึงคลอง แสนแสบฝั่งใต้ (ติดต่อกับ สน.ลุมพินี)

เส้นทางคมนาคมหลัก คือ ถนนพระราม 4 และถนนสุขุมวิท เส้นทางคมนาคมรอง คือ ถนนอโศก ซอยสุขุมวิท 55 (ทองหล่อ) และถนนเอกมัย ระบบขนส่งมวลชน 2 ระบบ คือ รถไฟฟ้า BTS และรถไฟฟ้ามหานคร ทางน้ำ 1 เส้นทาง คือ เรือด่วนคลองแสนแสบ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปของพื้นที่ แบ่งเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้ 4 ลักษณะ คือ

1. ย่านธุรกิจการค้า เช่น ถนนสุขุมวิท ถนนอโศก ซอยทองหล่อ และซอยเอกมัย เป็นต้น

2. ย่านชุมชน ส่วนใหญ่เป็นบ้านที่พักอาศัยอยู่ในเส้นถนนสุขุมวิทและซอยแยกทั้งหมด

3. ย่านชุมชนหนาแน่น มีชุมชนที่จดทะเบียนถูกต้องตามระเบียบของกรุงเทพมหานคร จำนวน 13 ชุมชน คือ (สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ. 2550:4 – 5)

- ชุมชนนภาศัพท์แยก 4
- ชุมชนแสนสบาย-แสนสุข
- ชุมชนบ้านกล้วย
- ชุมชนร่วมใจสามัคคี
- ชุมชนทรัพย์มโนทัย
- ชุมชนเจริญสุข
- ชุมชนริมคลองไผ่สิงโต
- ชุมชนอาคารทรัพย์สิน 26 – 7
- ชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ
- ชุมชนลีลานุช
- ชุมชนแจ่มจันทร์
- ชุมชนประจัญคดี
- ชุมชนสุเหร่าบ้านดอน

4. ถนนสายหลัก

- ถนนสุขุมวิท
- ถนนพระราม 4
- ถนนอโศก
- ถนนเอกมัย
- ถนนรัชดาภิเษก
- ถนนรถไฟสายเก่า

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งในปัจจุบันได้ปฏิบัติงานอยู่ที่ฝ่ายป้องกันและปราบปราม สังกัด สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร มีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรม รวมถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันอาชญากรรม เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และพัฒนาการบริหารงานชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร ให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุดต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติอย่างแท้จริง

คำถามการวิจัย

ประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันอาชญากรรมเพียงใด และหากจะมีแนวทางการแก้ไข ผลการวิจัยนี้ สามารถชี้แนวทางได้อย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเสนอแนวทางในการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร ที่เหมาะสมต่อผู้ดำเนินงานต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาด้วยวิธีเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การมีส่วนร่วมของประชาชน** หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนา ในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. 2553)

2. **ชุมชนสัมพันธ์** หมายถึง ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องด้วยหรือการผูกพัน เมื่อนำเอาคำว่า “ชุมชน” กับ “สัมพันธ์” มารวมกันเป็น “ชุมชนสัมพันธ์” และจะได้ความหมายโดยสรุปว่า หมายถึง “บุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องผูกพันกัน มีแนวความคิดเป็นไปในแนวทางเดียวกันและสามารถรวมกำลังดำเนินกิจการใดๆ เพื่อประโยชน์ร่วมกันได้” (บุญลือ เอี่ยมโย. 2550: 6)

3. **ข้าราชการตำรวจ** หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งหรือสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจโดยได้รับเงินเดือนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วย (พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547: 2)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร ซึ่งจักนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม
2. นำผลการวิจัยไปปรับใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย และวางแผนการพัฒนาบริหารงานชุมชนสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์แก่ผู้ที่สนใจต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันอาชญากรรม ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันอาชญากรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สำรวจแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับรัฐและชุมชน
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม: พิจารณามิติระดับการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับรัฐและชุมชน

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ เป็นการศึกษาการปฏิบัติตามโครงการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันเป็นนโยบายของรัฐ เพื่อชี้ให้เห็นว่ารัฐมีบทบาทลักษณะต่างๆ ทั้งนี้ เพื่อผู้วิจัยจะได้สังเคราะห์แนวคิดบทบาทของรัฐที่สะท้อนถึงบทบาทการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของสังคม ในการนำเสนอผู้วิจัยจะกล่าวถึง ความหมายของนักวิชาการท่านต่างๆ ดังนี้

เบนจามิน โรเจอร์ และ ดูแรล เรย์มอนด์ (ชโยนนต์ สมุทวณิช ; อ้างอิงจาก Roger, Benjamin; & Durall, Raymond. 2530: 48) ได้สรุปความหมายของรัฐเอาไว้ 4 แนวทางด้วยกัน

1. รัฐในฐานะที่เป็นรัฐบาล (The state as government) ซึ่งหมายถึง กลุ่มบุคคลที่ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจในการตัดสินใจในสังคมการเมือง
2. รัฐในฐานะที่เป็นระบบราชการ หรือเครื่องมือทางการบริหารที่เป็นปีกแผ่น และเป็นระเบียบทางกฎหมายที่มีความเป็นสถาบัน (The state as public bureaucracy)
3. รัฐในฐานะที่เป็นชนชั้นปกครอง (The state as ruling class)
4. รัฐในฐานะที่เป็นโครงสร้างทางอุดมการณ์ (The state as normative order)

อัลธัสเซอร์ (ชโยนนต์ สมุทวณิช. 2530: 52; อ้างอิงจาก Althusser) ได้ให้ความหมายของรัฐว่าประกอบด้วย องค์กรที่มีเอกภาพหรือมีเพียงรูปเดียว แต่ควรแยกแยะระหว่างกลไกที่ทำหน้าที่ปราบปราม (ตำรวจ) และกลไกที่ทำหน้าที่ด้านอุดมการณ์ (พรรคการเมือง สหภาพแรงงาน) ตามความเห็นนี้ เป็นการให้จำกัดความรัฐ โดยพิจารณาจากการทำหน้าที่ด้านต่างๆ ในฐานะที่เป็นตัวแทนของชนชั้นปกครอง อัลธัสเซอร์ (Althusser) จึงแยกความแตกต่าง เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์รัฐว่า อำนาจรัฐ (State power)

นั้น เป็นอย่างหนึ่งและกลไกของรัฐ (State apparatus) ก็เป็นอย่างหนึ่ง อำนาจรัฐเป็นความสัมพันธ์ทางอำนาจที่เป็นตัวกลางระหว่างรัฐกับพลังทางสังคมอื่นๆ ซึ่งรูปธรรมในการแสดงออกของพลังอำนาจรัฐก็คือ นโยบายและการกระทำต่างๆ ซึ่งจะต้องมีกลไกมารองรับ เพื่อนโยบายไปปฏิบัติกลไกนี้ ก็คือระบบราชการ ซึ่งจะทำหน้าที่ด้านการปราบปราม เช่น ทหาร ตำรวจ ศาล และด้านอุดมการณ์ เช่น ศาสนา ศึกษากฎหมายการเมือง เป็นต้น

แมนเดล (ซัยอนันต์ สมุทวณิช. 2530: 48; อ้างอิงจาก Mandel) ได้ให้ความหมายของรัฐว่า รัฐได้แก่ องค์กรที่ทำหน้าที่ปกป้องและสืบทอดโครงสร้างทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ทางสังคมของการผลิต หน้าที่เหล่านี้เป็นหน้าที่จำเป็น เพราะระบบทุนนิยมนั้น ไม่สามารถจะทำการปกป้องและสืบทอดระบบโดยอัตโนมัติได้ ซึ่งหมายความว่ารัฐทำหน้าที่แทนสังคม และเป็นตัวแทนของผลประโยชน์ร่วมในสังคมและมีความจำเป็น เนื่องจากสังคมไม่สามารถจะสืบทอดระบบของสังคม โดยการกระทำของสมาชิกที่อยู่แยกกันและดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างกระจัดกระจายกันทั่วไปได้ เราเห็นได้ว่าการแข่งขันกันในระบบทุนนิยมนั้น มีสภาพอนาธิปไตย หากขาดพลังที่เหนือกว่า มาควบคุมแล้วในที่สุดการแข่งขันนั้นก็จะทำลายระบบ โดยส่วนรวมจึงต้องมีพลังมาทำหน้าที่กีดกันให้เกิดความร่วมมือกันเพื่อความอยู่รอดของระบบ

ซัยอนันต์ สมุทวณิช (2530: 56) ได้เสนอรูปแบบไว้ 3 รูปแบบ คือ รัฐล้อมสังคม สังคมล้อมรัฐ และ สังคมร่วมรัฐ โดยถือเกณฑ์ต่อไปนี้ในการกำหนดความสัมพันธ์

1. โครงสร้างของรัฐและสังคมเป็นอย่างไร รัฐมีภารกิจด้านใดบ้าง ภารกิจใดเป็นด้านหลัก ภารกิจใดเป็นด้านรอง ในเวลาใดสมัยใดและได้รับทรัพยากร (ทั้งด้านวัตถุและกำลังคน) มากที่สุด
2. โครงสร้างของรัฐกับโครงสร้างของสังคม โดยเฉพาะโครงสร้างของเศรษฐกิจนั้น มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร โครงสร้างใดมีน้ำหนักในการกำหนดลักษณะบทบาทหน้าที่ และการเปลี่ยนแปลงในอีกโครงสร้างหนึ่งมากกว่ากัน และต่างได้รับผลจากพลังภายนอกสังคมอย่างไรบ้าง
3. ทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมถูกผลักดันโดยปัจจัยใด จะเป็น “การต่อสู้ทางชนชั้น” จากความพยายามของรัฐในการเข้าแทรกแซงทางสังคม และจากปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอันหลากหลายที่รวมทั้งชนชั้นของกลุ่มชนอื่นๆ

3.1 รัฐล้อมสังคม ซึ่งลักษณะเด่น 4 ประการ ที่สังคมยังไม่มี หรือมีแต่ยังไม่เป็นระบบคือ

3.1.1 ศูนย์อำนาจมีเหตุผลของการดำรงอยู่ที่ชัดเจน และมีไตรภาคแห่งเหตุผลที่จะดำรงอยู่อย่างถาวรกล่าวคือ มีความปรารถนาที่จะสืบทอดเหตุผลแห่งการดำรงอยู่นั้น

3.1.2 มีศูนย์รวมอำนาจที่เข้มข้นและชัดเจน ทั้งอำนาจทางสังคม วัฒนธรรม ทางเศรษฐกิจ และทางการเมือง

3.1.3 อย่างน้อยศูนย์อำนาจนั้น มีอาณาบริเวณที่จะต้องปกป้อง อย่างชัดเจน แม้ว่าอาณาบริเวณที่เป็น “ขอบวง” แห่งอิทธิพลและอำนาจทางสังคม วัฒนธรรมทางเศรษฐกิจและทางการเมือง การทหาร จะไม่แน่นอน

3.1.4 ศูนย์อำนาจมีกลไก ทั้งทางด้านกำลังบังคับ และอุดมการณ์ที่ชัดเจน มีการจัดตั้งที่เป็นระบบ มีการแสวงหาทรัพยากรเข้ามาหล่อเลี้ยงกลไกนั้นอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

3.2 สังคมล่อมรัฐ กลไกอำนาจรัฐมิใช่กลไกที่มี “อำนาจเหนือสังคม” หากอยู่ภายใต้ อำนาจของศูนย์อำนาจทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ที่สามารถกดดันให้รัฐเปลี่ยนแปลง เหตุผลและโครงสร้างดั้งเดิมให้เป็นเหตุผล และโครงสร้างที่เอื้ออำนวยต่อเป้าหมาย และความต้องการ ของกลุ่มต่างๆ ในสังคมได้ กรณีนี้จึงเรียกว่า “สังคมล่อมรัฐ” นั้น มิได้หมายความว่าถึง สังคมในแง่ของ ประชาชนหรือกลุ่มของประชาชนทั้งหลาย หมายถึง บางกลุ่มที่เป็นกลุ่มยุทธศาสตร์ (Strategic group) อาจมีลักษณะทางชนชั้นหรือไม่เป็นชนชั้นก็ได้ อาจเป็นกลุ่มอาชีพ กลุ่มเชื้อชาติ ภูมิภาค ศาสนา ภาษา ความคิด ความเชื่อ กลุ่มปัญญาชน นิสิตนักศึกษา ก็ได้ “ล่อมรัฐ” หมายถึง ความสามารถที่จะต้าน พลังกดดัน และแรงควบคุมจากการกดขี่ของกลไกอำนาจรัฐด้วย จึงจะสามารถใช้อิทธิพลและอำนาจ กำหนดให้อำนาจรัฐ ดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายอันหลากหลายของกลุ่มเหล่านี้ได้ การล่อม รัฐโดยพลังทางสังคม หมายถึง การที่กลุ่มยุทธศาสตร์กลุ่มหนึ่งกลุ่มใด หรือแนวร่วมพันธมิตรของ หลายกลุ่ม สามารถใช้กลไกของรัฐ ไม่ว่าจะ ในทางตรงหรือทางอ้อม ให้เป็นประโยชน์ต่อเป้าหมายของตน การใช้กลไกของรัฐในทางตรง ได้แก่ การที่กลุ่มยุทธศาสตร์สามารถกุมอำนาจทางการเมืองไว้ได้ และมีสมรรถภาพเพียงพอที่จะใช้ระบบราชการพลเรือนทหาร เป็นเครื่องมือของตนได้ มิใช่ตกเป็นเครื่องมือ ของกลไกของรัฐ โดยสรุปแล้ว “สังคมล่อมรัฐ” จะทำให้รัฐและกลไกของรัฐเป็นกลาง หรือเป็นเครื่องมือ ของสังคมมากกว่าที่รัฐและกลไกของรัฐ จะเป็นฝ่ายริเริ่มและกระทำการ ทั้งนี้ได้หมายความว่ารัฐและ กลไกของรัฐ จะไม่มีบทบาทเสียเลยทีเดียว หากมีบทบาทก็มีบทบาทหลักในความสัมพันธ์ระหว่าง รัฐกับสังคม

3.3 สังคมร่วมรัฐ สภาพการณ์ภายหลังจากที่สังคมพัฒนาไปยังอีกระดับหนึ่งแล้ว คือ หลังจากที่ได้มีกลุ่มยุทธศาสตร์เกิดขึ้นภายในสังคมและผ่านสภาพ “สังคมล่อมรัฐ” ไปแล้วปัญหาที่เกิดขึ้น ก็คือ พหุประชาธิปไตย (Polyarchy) ที่กลุ่มยุทธศาสตร์มีอำนาจมากขึ้น ได้ก่อให้เกิดปัญหาต่อระบอบ ประชาธิปไตย ปัญหาดังกล่าวนำไปสู่การเรียกร้อง จากกลุ่มยุทธศาสตร์และประชาชนผู้ด้อยพลังอำนาจ และอิทธิพล ได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการกับปัญหา ความไม่เป็นธรรมทางสังคมเศรษฐกิจ ตลอดจน ปัญหา ความเสื่อมโทรมทางทรัพยากรและสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตมากขึ้น รัฐจึงเข้ามาแทรกแซง สังคมมากขึ้น อย่างไรก็ตามก็ตีพิจารณาในแง่โครงสร้างและกิจกรรมแล้ว แตกต่างไปจากการแทรกแซงของ รัฐในตัวเองแบบ “รัฐล่อมสังคม” เพราะในตัวเองแบบแรกนั้น สังคมไม่มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มยุทธศาสตร์ และมีการพัฒนาการทางด้านสังคม เศรษฐกิจในระดับต่ำ ในตัวเองแบบ “สังคมร่วมรัฐ” นี้ สังคมได้มีโครงสร้าง ที่สลับซับซ้อน มีกิจกรรมและกระบวนการ ตลอดจนกฎหมายกฎระเบียบต่างๆ มากมาย เป็นสังคมที่มีความเจริญทางอุตสาหกรรม และเทคโนโลยีสูงเกี่ยวของสัมพันธ์กับระบบโลกและภูมิภาค

จากการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับรัฐจะเห็นได้ว่า ลักษณะของรัฐ บทบาทและหน้าที่ของรัฐ จาก หลักการดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ได้ว่า รัฐไทยที่อยู่ภายใต้บริบทของการรักษาความมั่นคง และการกระจายอำนาจให้ประชาชนอย่างปัจจุบันนี้ มีลักษณะทั้งรัฐล่อมสังคมและสังคมร่วมรัฐ อัน เป็นลักษณะของรัฐที่ทำหน้าที่ด้านความมั่นคง ด้วยกระบวนการสร้างความร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วม

ของประชาชน ซึ่งในที่นี้ได้แก่ โครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งเป็นนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มอบหมายให้สถานีตำรวจทุกแห่งดำเนินการเพราะเป็นนโยบายสำคัญที่ต้องปฏิบัติ

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แนวความคิดที่รัฐบาลได้ใช้ในการพัฒนาชุมชน ก็คือ การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนนั้นๆ เนื่องจากว่าสภาพปัญหาความต้องการ ตลอดจนสภาพภูมิศาสตร์พื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคม การเมือง ค่านิยม และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนที่แตกต่างกันออกไป โดยการยอมรับที่ว่าประชาชนในชุมชนเป็นผู้รู้ถึงสภาพปัญหาความต้องการต่างๆ ของชุมชนเป็นอย่างดี ทั้งนี้ เพราะเป็นผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่นั้นมานานอย่างต่อเนื่อง การนำไปสู่กระบวนการในการตัดสินใจในขั้นต่างๆ ของการพัฒนา จึงเป็นสิ่งที่ดี เพื่อสร้างความรู้สึกรับรู้เป็นเจ้าของและการแก้ปัญหาของชุมชนได้ตรงจุดกับความต้องการอย่างแท้จริง

การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้เกิดความสงบสุขแก่ประชาชนอย่างแท้จริง จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้ นับเป็นหลักการประการหนึ่งของหลักการพัฒนาชุมชน (Principle of Community Development)

ดังนั้น ในเรื่องการมีส่วนร่วมนี้ จึงได้มีนักวิชาการ ตลอดจนนักพัฒนาได้ให้แนวคิดไว้ในหลายประเด็น ซึ่งผู้วิจัยได้นำมากล่าวไว้เท่าที่จำเป็นและมีความสอดคล้องกับแนวทางศึกษาในเรื่องนี้ ดังนี้

อคิน รพีพัฒน์ (2527: 320) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า ให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้ทำทุกอย่าง ไม่ใช่เรากำหนดไปแล้วมาให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างต้องเป็นเรื่องของประชาชนที่คิดขึ้นมา

เออวิล วิลเลียม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2526: 183; อ้างอิงจาก Urvil, William) ได้ให้ความหมายว่า “การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างเข้มแข็งของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติขององค์กร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง”

เชษฐชัย ศรีชูชาติ (2541: 17) ได้กล่าวว่า ในการประชุม ณ องค์การสหประชาชาติ ได้ระบุว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นคำที่ไม่อาจกำหนดนิยามความหมายเดียวที่ครอบคลุมได้ เพราะความหมายอาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ หรือแม้แต่ประเทศเดียวกันก็ตาม หากจะเข้าใจชัดเจนแล้วการนิยามความหมายมีส่วนร่วมของประชาชน ควรมีลักษณะจำกัดเฉพาะเจาะจง ในระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหนึ่งๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม การให้คำนิยามความหมายควรครอบคลุมถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน ครอบคลุมถึงการสร้างโอกาสที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและสังคมได้ร่วมกิจกรรม ซึ่งนำไปสู่และอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนาและเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน สะท้อนถึงการเข้าร่วมโดยสมัครใจและเป็นประชาธิปไตยในการตัดสินใจ เพื่อกำหนดนโยบาย การวางแผน และดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการแบ่งสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม และการแบ่งสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนา

3. การพิจารณาในมิติดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเป็นการเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงทุน (แรงงานและทรัพยากร) เพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน

4. ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจแตกต่างกันไปตามสภาพโครงสร้างการบริหารนโยบายและลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชากร การมีส่วนร่วมของประชาชน มิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาที่มุ่งประโยชน์ต่อประชาชนแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำแนวคิดที่เกี่ยวกับชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการควบคุมอาชญากรรมกับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์นั้น เป็นนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการให้ลงพื้นที่ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความใกล้ชิดกับชุมชน และรู้ถึงปัญหาของชุมชน รวมทั้งเป็นการปฏิบัติงานควบคุมอาชญากรรมในชุมชนที่ได้ผลอีกด้วย

สถาบันการพัฒนางานวิจัยแห่งสหประชาชาติ (เซชฐชัช ศรีชชชาติ. 2541: 16; อ้างอิงจาก United Nations Research Institute of Development (UNRISD) ให้ความหมายว่า “เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในเรื่องการตัดสินใจ การเข้าร่วมดำเนินกิจกรรม และการร่วมผลประโยชน์ อย่างเป็นธรรมจากกิจกรรมนั้น” ส่วน United Nations ให้ความหมายว่า “เป็นการมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ การเข้ามามีส่วนร่วมทำให้มีการพัฒนาและเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องการพัฒนา

เวอร์ฮาร์เกิน (เซชฐชัช ศรีชชชาติ. 2541: 16; อ้างอิงจาก Verhagen) อธิบายถึง การมีส่วนร่วม ว่าเป็นรูปแบบพิเศษแบบหนึ่งของการติดต่อสัมพันธ์ นำมาซึ่งการแบ่งปันอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบการมีส่วนร่วมต้องอาศัยช่องทางทางจัดองค์กร หรือสถาบันจึงได้ผล เพราะสถาบันเป็นหนทางทางหนึ่งที่อำนวยความสะดวกให้การร่วมกลุ่ม ในประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายประสบความสำเร็จส่วน

สตีเฟน แมธิส และ พีส แอนดริว (เซชฐชัช ศรีชชชาติ. 2541: 16; อ้างอิงจาก Stiefel, Mathias; & Pease, Anderw) ให้ความหมายว่า การที่กลุ่มของประชาชนหรือกระบวนการ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เป็นผู้อยู่นอกโดยได้เพิ่มเติมว่า เป็นความสามารถในการควบคุมทรัพยากร และสถาบันต่างๆ ตามสภาวะสังคมที่เป็นอยู่ส่วน นิพนธ์ แจ็งเอี่ยม ให้ความหมายของการร่วมมือในแง่ของการกระทำว่า เป็นการร่วมมือของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป พร้อมใจกันทำงาน หรือทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมุ่งหวังให้เกิดผลสำเร็จอย่างดีที่สุด การร่วมมือจึงเป็นเรื่องของการพึ่งพาอาศัยกัน

จากความหมายของการมีส่วนร่วมต่างๆ สามารถสรุปความหมายของ การมีส่วนร่วม ได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่บุคคล กลุ่มบุคคล มีความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องที่มีผลกระทบใดๆ ต่อการดำเนินชีวิตของตนเอง ชุมชน และสังคม อันเป็นเหตุให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง อาจมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือหลายขั้นตอน หรือทุกขั้นตอนก็ได้ โดยแบ่งเป็นขั้นตอนต่างๆ ตามประเภทของกิจกรรมไว้แตกต่างกัน ตามความคิดเห็นของนักวิชาการต่างๆ ดังนี้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 182 – 187) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่างๆ เกิดจากแนวความคิดสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน
2. ความเดือดร้อน และความไม่พึงพอใจร่วมกัน
3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงรวมกลุ่ม หรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา

การตัดสินใจร่วมกันจะต้องรุนแรงมากพอ ที่จะทำให้เกิดความริเริ่มกระทำการที่ตอบสนองความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2527: 7 – 8) ได้กล่าวถึงหลักการและแนวทางการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

1. ต้องยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้นของกิจกรรม
2. กิจกรรมต้องดำเนินการโดยลักษณะกลุ่ม เพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม
3. แนวทางการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของประชาชนที่รับดำเนินการต่อไปได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาทภายนอก โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกต้องไม่ทุ่มเทในลักษณะการให้เปล่าโดยสิ้นเชิง ต้องทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกเป็นเจ้าของกิจกรรม และต้องสามารถทำต่อไปได้เอง เมื่อการช่วยเหลือจากภายนอกสิ้นสุดลง การช่วยตนเองและการพึ่งพาตนเองเป็นหลักสำคัญที่ต้องเริ่มตั้งแต่ต้น
4. กิจกรรมที่นำเข้าไปในชุมชนต้องสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อมและความพร้อมรับของชุมชน
5. การเริ่มต้นกิจกรรมต้องอาศัยผู้นำชุมชน ซึ่งหมายถึง ผู้นำตามธรรมชาติที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ผู้นำทางศาสนา ผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งจากทางราชการ เพื่อเป็นผู้บุกเบิกและชักนำชาวบ้านต่อไป
6. ขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นต้น

โคเฮน และ อีฟฮอฟ (1981: 6) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือ และเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้น อย่างเสมอภาค

สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (2547: 18 – 23) ศึกษาเรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่างๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจ วางแผนการร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

2. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้งค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเอง ให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

ฉอาน วุฑฒิกกรมรักษา (2526: 16) ได้จำแนกการเข้ามามีส่วนร่วมไว้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นกำหนดความต้องการ
2. ขั้นวางแผนการดำเนินงาน
3. ขั้นตัดสินใจ
4. ขั้นดำเนินการ
5. ขั้นติดตามแผน

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร และคณะ (2528: 126) ได้ศึกษาลักษณะในด้านการร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนโดยแบ่งเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. การเข้าร่วมประชุม
2. การออกความคิดเห็น
3. การร่วมแรงทำงานในชุมชน
4. การช่วยงานบุญงานกุศล
5. การช่วยเหลือเพื่อนบ้าน

อคิน รพีพัฒน์ (ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. 2527: 101; อ้างอิงจาก อคิน รพีพัฒน์) ได้กำหนดช่วงจังหวะและแบ่งระยะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนไว้ ดังนี้

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและการวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา

3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน

4. การประเมินผลงานกิจกรรมพัฒนา

อัถบายานี (สุจินต์ ดาววีระกุล. 2527: 19 – 20; อ้างอิงจาก Agbayani, Jr.) ได้จัดลำดับขั้นของความต้อการมี ส่วนร่วมในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. การร่วมประชุม
2. การออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
3. การตีปัญหาให้กระจ่าง
4. การออกเสียงสนับสนุนหรือ ค้านปัญหา
5. การบริจาคเงิน
6. การบริจาควัตถุ
7. การช่วยเหลือด้วยแรงงาน
8. การใช้โครงการที่เป็นประโยชน์ให้ถูกต้อง
9. การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ
10. การทำงานกับตัวนำความเปลี่ยนแปลง

เงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

นรินทร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 182 – 187) กล่าวว่า มีเงื่อนไขสำคัญอย่างน้อย 3 ประการดังต่อไปนี้

1. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
2. ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วม
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมนอกเหนือจากเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการ ดังกล่าวแล้ว ยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ประชาชนต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วมก่อนเริ่มกิจกรรม การมีส่วนร่วมไม่เหมาะสมในสถานการณ์ฉุกเฉิน
2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินเสียทอง ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปที่เขาประเมินค่าตอบแทนที่จะได้รับ
3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่สัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น
4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกันทั้งสองฝ่าย
5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกรบกวนหรือกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่หรือสถานภาพทางสังคมหากจะมีส่วนร่วม

จากการศึกษาความหมาย ลักษณะ รูปแบบ และเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม พอจะกล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่บุคคล กลุ่ม หรือชุมชน มีความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องที่มีผลกระทบใดๆ ต่อการดำเนินชีวิตของตนเองแล้ว มีการแสดงให้เห็นถึงความต้อการ

โดยสมัครใจร่วมกันเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อตัวประชาชนเอง จนมาสู่การตัดสินใจกระทำการเพื่อให้บรรลุถึงความประสงค์นั้นๆ โดยร่วมกันในการระดมความคิด การตัดสินใจ การวางแผน การปฏิบัติการ การติดตามและประเมินผล รวมตลอดจนถึงการเสียสละเวลาแรงงาน และทุนทรัพย์ต่างๆ ด้วย

3. แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม : พิจารณามิติระดับการมีส่วนร่วม

ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารปกครอง เป็นหลักคิดที่รัฐบาลในประเทศเสรีประชาธิปไตยต่างๆ ให้ความสนใจ เพราะเป็นการบริหารราชการที่ประชาชนเรียกร้อง เป็นที่ยอมรับของประชาชน และเป็นไปตามครรลองของระบอบประชาธิปไตย ที่มุ่งเน้นให้การบริหารราชการ การตัดสินใจ การให้บริการสาธารณะ ตลอดจนการดำเนินนโยบายสาธารณะต่างๆ เป็นไปอย่างสุจริตโปร่งใส เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ตอบสนองความต้องการของประชาชน มีการตัดสินใจที่รอบคอบ เป็นธรรม และคำนึงถึงผลประโยชน์และสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนโดยรวม การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นวิธีการหนึ่งที่จะเกิดการบริหารราชการที่สุจริตโปร่งใสมากขึ้น

จากความพยายามในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในภาครัฐมากขึ้น หน่วยงานภาครัฐจำเป็น ต้องปรับระบบการบริหารราชการให้เป็นประชาธิปไตย ซึ่งเรียกว่า การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การจัดระบบการบริหารราชการ การจัดโครงสร้าง ทัศนคติในการบริหารราชการ และการกำหนดแนวทางที่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาทในกระบวนการตัดสินใจทาง การบริหารและการดำเนินกิจกรรมของรัฐ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในภาครัฐ อาจจะดำเนินการได้ในหลายมิติ ตามความเหมาะสม และความต้องการพื้นฐานของประชาชนในแต่ละสังคม องค์การที่เรียกตนเองว่า International Association for Public Participation (IAPP) ซึ่งเป็นสถาบันนานาชาติ ได้ศึกษาและกำหนดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 5 ระดับ เพื่อที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภาครัฐ จะเลือกตัดสินใจออกแบบการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม จากระดับการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในภาครัฐ ตั้งแต่ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมที่น้อยที่สุด ถึงระดับการเข้ามามีส่วนร่วมที่มากขึ้นในระดับที่ 5 มีรายละเอียด ดังนี้

- ระดับที่ 1 การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐ (To Inform) เป็นระดับที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นน้อยสุด ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานของภาครัฐ โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริง ถูกต้อง ทันสมัย และประชาชนสามารถเข้าถึงได้
- ระดับที่ 2 การเปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ/การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ อย่างอิสระและเป็นระบบ โดยหน่วยงานภาครัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น ประเด็นที่ประชาชนเป็นห่วงไปเป็นแนวทางการปรับปรุงนโยบาย การตัดสินใจ และพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงาน (To Consult)
- ระดับที่ 3 เป็นระดับที่หน่วยงานภาครัฐ เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม หรือเกี่ยวข้องในกระบวนการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานโครงการ และวิธีการทำงาน โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่จัดระบบ อำนาจความสะดวก ยอมรับการเสนอแนะและการตัดสินใจร่วมกับภาคประชาชน (To Involve) การมีส่วนร่วมระดับนี้มักดำเนินการในรูปแบบกรรมการที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม
- ระดับที่ 4 การที่หน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาทเป็นหุ้นส่วนหรือภาคีในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ (To Collaborate)
- ระดับที่ 5 การเสริมอำนาจประชาชน (To Empower) เป็นระดับที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทเต็มในการตัดสินใจ การบริหารงาน และการดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อเข้ามาทดแทนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐดำเนินการหรือปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูงสุดนี้เน้นให้ประชาชนเป็นเจ้าของดำเนินการกิจ และภาครัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น

สรุป จากแนวคิด และทัศนะที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด สามารถแยกประเด็นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นจาก เป้าหมายที่ต้องการ ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี ความผูกพัน การเสริมแรง โอกาส ความสามารถ การสนับสนุน ความคาดหวังในสิ่งที่ต้องการ โดยมีพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของเหตุผล
2. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของค่านิยม
3. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของประเพณี
4. การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความผูกพัน ความเสน่หา

การจะให้ผู้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งนั้น ผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิธีการดำเนินชีวิต ค่านิยมประเพณี ทัศนคติของบุคคลในชุมชน หากสามารถทำได้ ย่อมทำให้กิจกรรมนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

4. แนวคิดเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

4.1 ความหมายของงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์

งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เป็นการนำเอาหลักปรัชญาของตำรวจตามแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (2531: 25) ที่กล่าวไว้ว่า “ตำรวจ คือ ประชาชน และประชาชน คือ ตำรวจ” เป็นการเน้นให้เห็นว่า สัมพันธภาพระหว่างตำรวจกับประชาชนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นพื้นฐานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจเป็นอย่างดี ตำรวจจึงต้องธำรงรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนนี้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการหลายท่านที่ให้นิยามคำว่างานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

แสง ชีระสวัสดิ์ (อิทธิพล สุขยิ่ง. 2537: 23; อ้างอิงจาก แสง ชีระสวัสดิ์) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง มรรค วิธีต่างๆ ที่จะทำให้เห็นว่า ตำรวจเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และตำรวจกับประชาชนต่างมีความสัมพันธ์ เข้าใจในปัญหาของกันและกัน ความร่วมมือ ของประชาชนในชุมชนจะเป็นส่วนสนับสนุนของงานตำรวจในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เพื่อให้เกิดความสงบสุขในชุมชน

สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ (อิทธิพล สุขยิ่ง. 2537: 24; อ้างอิงจาก สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง มาตรการเชิงรุกที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติ และความเข้าใจอันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน ซึ่งการสร้างเสริมความสัมพันธ์ดังกล่าวก็เพื่อประชาชน ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมด้วยความศรัทธาและเต็มใจ

วิสุทธิ กิตติวัฒน์ (อิทธิพล สุขยิ่ง. 2537: 52; อ้างอิงจาก) ให้ความหมายว่า หมายถึง วิธีทางต่างๆ ที่จะเน้นให้เห็นว่า ตำรวจเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของสังคม มิใช่เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่รักษากฎหมาย หรือคอยออกคำสั่งบังคับแก่ประชาชน ซึ่งความสัมพันธ์ที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือขึ้นนี้ มิใช่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับหน่วยประชาสัมพันธ์เท่านั้น แต่เป็นความสัมพันธ์กับทุกหน่วยงาน ทุกส่วนของกรมตำรวจรวมถึงนโยบายในการบริหาร การควบคุม และระเบียบวิธีการปฏิบัติต่างๆ ของตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ และที่สำคัญที่สุดคือ ตำรวจฝ่ายปฏิบัติการที่มีหน้าที่สัมผัสกับประชาชนโดยตรง

ชิตชัย วรรณสถิตย์ (อิทธิพล สุขยิ่ง. 2537: 58; อ้างอิงจาก ชิตชัย วรรณสถิตย์) ให้ความเห็นว่า งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์เป็นหลักการที่สำคัญ ในการที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือ ระหว่างตำรวจ และประชาชน ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และเป็นการดำเนินการอย่างเป็นกระบวนการเพื่อให้ตำรวจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย

ทักษิณ ชินวัตร (อิทธิพล สุขยิ่ง. 2537: 58; อ้างอิงจากทักษิณ ชินวัตร) ได้กล่าวถึงโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ว่า เป็นหลักการที่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย ซึ่งตำรวจต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน ในอันที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจบทบาท และหน้าที่ซับซ้อนของตำรวจ เป็นการดำเนินงานที่มีความหมายกว้างไกลกว่าการประชาสัมพันธ์ เพราะตำรวจชุมชนสัมพันธ์ประกอบด้วย

ส่วนประกอบที่สำคัญและมีความหมายเท่าๆ กัน 3 ส่วน คือ

1. การประชาสัมพันธ์ (Public Relations)
2. การบริการที่ดีต่อประชาชน (Public Services)
3. ความร่วมมือที่ดีแก่ประชาชน (Public Participations)

คณะกรรมการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ชุมชน และ มวลสัมพันธ์ (กองบัญชาการตำรวจนครบาล. 2532) ได้กำหนดนิยามงานชุมชนสัมพันธ์ในหน้าที่ตำรวจไว้ว่า หมายถึง งานที่ตำรวจได้กระทำเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคม หรือชุมชนต่างๆ เกิดการรวมตัวกันมีความสัมพันธ์ ผูกพันเกี่ยวข้องต่อกัน ร่วมมือประสานการปฏิบัติ หรือช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ และเป็นการดำเนินการอย่างเป็นทางการ เป็นกระบวนการ เพื่อให้ตำรวจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความเข้าใจต่อปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในชุมชนหรือในสังคมนั้นๆ

ปรัชญา เปี่ยมสมบูรณ์ (2530: 45) ได้กล่าวถึง งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ไว้ว่า งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ คือ กระบวนการที่กำหนดทิศทาง ให้บุคลากรตำรวจทั้งหมดในแต่ละองค์การได้หันเหพฤติกรรมไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม เพื่อที่จะได้รับการสนับสนุนจากประชาชน และสภาพแวดล้อมอื่นๆ ภายนอกองค์การในลักษณะที่จะเอื้ออำนวยต่อการบรรลุผลถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายหลักขององค์การตำรวจ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ จึงหมายถึง ฝ่ายหรือกิจกรรมที่ตำรวจได้กระทำเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมต่างๆ เกิดการรวมตัวกัน มีความสัมพันธ์ผูกพันเกี่ยวข้องกัน ร่วมมือประสานงานการปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ หรือเป็นการดำเนินการอย่างเป็นทางการเพื่อให้ตำรวจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน มีความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

จากนิยามและความหมาย ของนักวิชาการต่างๆ ข้างต้น พอสรุปได้ว่า “ตำรวจชุมชนสัมพันธ์” มีความหมาย ดังนี้

1. เป็นกระบวนการที่มีระบบและครบวงจร กล่าวคือ มีลักษณะการทำงานเป็นขั้นตอนที่แน่ชัด มีปัจจัยนำเข้า มีการวางแผน มีการดำเนินงาน มีผลลัพธ์ของงาน และมีการประเมินผล เพื่อย้อนกลับมาเป็นปัจจัยนำเข้าประกอบการวางแผนอีกครั้งหนึ่ง เป็นต้น
2. มุ่งเน้นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตำรวจทุกคน ให้มีความคิดเปิดกว้าง และยอมรับปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก มิใช่ปิดอยู่แต่ในองค์การเหมือนเช่นเดิม
3. มุ่งเสริมสร้างระบบการทำงานบนพื้นฐานของการบริการประชาชน ตามหลักการในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ตำรวจได้เป็นตำรวจของประชาชนอย่างแท้จริง มิใช่เป็นฐานอำนาจทางการเมืองดังอดีตกาลที่ผ่านมา
4. เพื่อสร้างภาพพจน์ และปลูกฝังทัศนคติ หรือค่านิยมใหม่ที่ดี ให้ตำรวจมีความรู้สึกต่อประชาชนฉันญาติมิตร ตลอดจนให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน มีการรับฟังปัญหาซึ่งกันและกันอย่างแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

5. เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประชาชนกับตำรวจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอุบัติเหตุอื่น เช่น อุบัติภัยจากการจราจร เป็นต้น

6. เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประสิทธิภาพการทำงานของตำรวจให้ประชาชนมีความรัก ศรัทธาและเชื่อมั่นต่อตำรวจ ทั้งในด้านการปฏิบัติงาน และพฤติกรรมของตำรวจ ให้ประชาชนมีความสำนึก และพร้อมที่จะช่วยกันเสริมสร้างความสงบเรียบร้อยให้แก่สังคมโดยส่วนรวมต่อไป

4.2 ความเป็นมาของงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์

ในระยะเริ่มแรก บุคคลที่ทำหน้าที่ตำรวจคือ ประชาชน ต่อมาภายหลังเมื่อได้มีการจัดตั้งตำรวจเป็นทางการ เพื่อทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในสังคมขึ้น โดยเฉพาะหน่วยงานตำรวจก็ได้รับการพัฒนาปรับปรุงเรื่อยมาตามยุคสมัย จนได้ชื่อว่าเป็นหน่วยงานหลักของสังคมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยในช่วงแรกนั้นนักวิชาการตำรวจมุ่งเสริมสร้างองค์การตำรวจในลักษณะปิดพยายามทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามลำพัง เพราะถือว่า เป็นหน้าที่ของตำรวจโดยตรง ไม่จำเป็นต้องร้องขอความร่วมมือ หรือความช่วยเหลือจากประชาชนโดยตรง โดยเน้นการใช้ยุทธวิธีตำรวจแบบจารีตประเพณี ซึ่งได้แก่ การตรวจท้องที่ การติดตั้งตุ๋ยาม การตั้งจุดตรวจ และปราบปรามอาชญากรรมอย่างรุนแรง เจียบพลัน สำหรับการติดต่อสื่อสารกับประชาชนนั้น ก็จะเน้นเฉพาะในเรื่อง “การประชาสัมพันธ์” เพื่อมุ่งเน้นแต่เพียงการเสริมสร้างความมั่นใจแก่ประชาชนว่า ตำรวจสามารถป้องกันเขาได้ ดังนั้นการติดต่อสื่อสารกับประชาชนจึงมีลักษณะเป็นการติดต่อทางเดียว ซึ่งการใช้ยุทธวิธีตำรวจดังกล่าวทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมไม่ได้ผลเท่าที่ควร ประชาชนยังมีความหวาดหวั่นที่จะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม และได้พยายามช่วยเหลือตัวเองในเบื้องต้น ดังจะพบเห็นทั่วไปว่า บ้านต้องมีกำแพงสูงๆ หรือมีเหล็กดัดใส่หน้าต่าง ซึ่งส่งผลให้มีปัญหาด้านอื่นตามมาอีก โดยเฉพาะเมื่อเกิดเพลิงไหม้ ประชาชนจำนวนไม่น้อยที่ต้องถูกไฟครอกตาย เนื่องจาก หนีออกจากบ้านไม่ได้ ด้วยเหตุนี้นักวิชาการตำรวจจึงเริ่มตระหนักว่า สายใยแห่งความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมใกล้จะเสื่อมสลายลง ในขณะที่ความเจริญทางวัตถุพัฒนาก้าวไกล จนเกินความคาดหมายของมนุษยชาติ และเริ่มเห็นความสำคัญของประชาชนที่จะต้องเข้ามาร่วมกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ซึ่งเป็นปัญหาร่วมระหว่างตำรวจและประชาชนจะขาดฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่ได้ ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relation หรือ PCR) จึงเป็นแนวคิดที่ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเข้าใจปัญหาของตำรวจ มีสัมพันธภาพอันดีกับตำรวจ และเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายเพื่อความสงบสุขในสังคมโดยส่วนรวมนั่นเอง แนวความคิดนี้ได้รับการพัฒนาในประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1950 แต่สำหรับประเทศไทยนั้นได้ตื่นตัว และดำเนินการอย่างมีระบบเมื่อไม่นานมานี้เอง ได้มีเอกสารวิชาการเกี่ยวกับงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ซึ่งก่อนที่งานชุมชนสัมพันธ์ของกรมตำรวจจะก่อตัวขึ้น เป็นรูปเป็นร่างปรากฏในแผนกรมตำรวจแม่บทฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2530 – 2534) และมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยมีงบประมาณที่กรมตำรวจสนับสนุนให้

ในอดีตที่ผ่านมา (สมชาย ไชยเวช. 2531: 1 – 2) ข้าราชการตำรวจเป็นจำนวนมากได้เคยนำแนวทางการชุมชนสัมพันธ์ไปปฏิบัติในพื้นที่ต่างๆ ผสมผสานเข้ากับงานในหน้าที่รับผิดชอบ ทำให้ได้รับผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงและปัญหาอื่นๆ ในระดับหนึ่ง ซึ่งการปฏิบัติที่ผ่านมาเป็นการปฏิบัติเฉพาะตัว และเป็นผลมาจากจิตสำนึกแห่งความเป็นตำรวจที่มีเจตนาธรรม และความมุ่งมั่นที่จะใช้วิธีการอื่นนอกเหนือจากวิธีการปฏิบัติตามปกติ ให้งานเป็นผลสำเร็จ สังคมสงบสุขและประชาชนมีความพึงพอใจ โดยต่างคนต่างคิดค้นทำขึ้นมาในรูปแบบ และโครงการต่างๆ ดัดแปลงไปตามพื้นที่ และสถานการณ์ดำเนินการไปเท่าที่จะมีขีดความสามารถ และทรัพยากรอำนวยให้ได้ และเมื่อได้มีการปฏิบัติงานในแนวทางมากขึ้น และต่อเนื่องมาเรื่อยๆ จะเห็นได้ว่า ความร่วมมือจากประชาชนเป็นปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ ที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการของตำรวจ ทั้งในด้านงานรักษาความมั่นคง และการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมบรรลุผล สามารถรักษาความสงบเรียบร้อย และนำความสงบสุขมาสู่สังคม และชุมชนได้ ประกอบกับในทางวิชาการตำรวจที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ ได้นำแนวความคิดเกี่ยวกับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relation หรือ PCR) ซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นมาในสหรัฐอเมริกาเข้ามาเผยแพร่ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชน โดยมีแนวความคิดที่สำคัญคือ “ตำรวจคือประชาชน และประชาชนก็คือตำรวจ” ก็ทำให้เกิดการตื่นตัวต่อการทำงานชุมชนสัมพันธ์มาใช้ในงานของตำรวจ ซึ่งหลักการทางวิชาการและประสบการณ์ จากการปฏิบัติด้วยวิธีการดังที่กล่าวมาข้างต้น ได้สอดประสาน และผสมผสานกลมกลืนกันไป ก่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ขึ้นในกรมตำรวจยุคปัจจุบัน ซึ่งแสดงให้เห็นกระบวนการใช้แผนตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการดำเนินงานตามโครงการตำรวจสัมพันธ์ โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า แม้ว่ากรมตำรวจจะปลูกฝังให้ข้าราชการตำรวจทุกคนมีจิตสำนึกอยู่เสมอว่า แนวความคิดที่จะให้มีการนำวิธีการชุมชนสัมพันธ์มาใช้ในงานของตำรวจ มิใช่เป็นเพียงแนวความคิดของตำรวจแต่เพียงฝ่ายเดียว หากแต่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย ดังเช่น แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 แผนมหาดไทยแม่บทฉบับที่ 4 แผนกรมตำรวจแม่บทฉบับที่ 1 และแผนกรมตำรวจแม่บทฉบับที่ 2 เป็นต้น การปฏิบัติในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ในพื้นที่ที่มีการปฏิบัติ งานชุมชนสัมพันธ์ มีความมุ่งหมายให้ประชาชน และตำรวจมีความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของงานชุมชนสัมพันธ์แพร่หลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อก้าวมาถึงจุดๆ นี้ซึ่งมีข้อสังเกต 2 ประการ คือ การใช้งานชุมชนสัมพันธ์ใน บข.น. การใช้งานชุมชนสัมพันธ์ใน บข.ภ. 1 – 4 แผนกรมตำรวจแม่บทฉบับที่ 1 สาขาชุมชนสัมพันธ์ (พ.ศ. 2530 – 2534) การปรับแนวความคิด PCR จากต่างประเทศประการแรก ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ยังอยู่ในแวดวงจำกัด มีการจำแนกว่าผู้มีหน้าที่เท่านั้นที่จะต้องปฏิบัติในแนวทางนี้ ลักษณะเช่นนี้ จะเป็นจุดอ่อนต่อการปฏิบัติงาน ที่ไม่อาจทำให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งงานชุมชนสัมพันธ์ได้เลย เพราะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ที่จะให้สังคมให้ความร่วมมือสนับสนุนตำรวจ โดยที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานในส่วนนี้เป็นตำรวจส่วนน้อย ในขณะที่ตำรวจส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความสนใจที่จะปฏิบัติในแนวทางนี้ ประการที่สอง การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ที่ผ่านมาส่วนใหญ่ มีแนวโน้มที่จะหยุดยั้งอยู่เพียงแต่วิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความน่าเชื่อถือ ศรัทธาไม่สานต่อ หรือพัฒนารูปแบบความร่วมมือไม่เก็บเกี่ยว

ผลประโยชน์ที่ควรได้ ไม่ได้วางรูปแบบจัดระบบความสัมพันธ์ ความร่วมมือช่วยเหลือ หรือการสร้าง ความเข้มแข็ง ให้แก่องค์กรชุมชนจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง

งานตำราวิจัยชุมชนสัมพันธ์ของไทย แบ่งออกเป็น 3 ยุค ใหญ่ๆ (กองบัญชาการตำรวจ นครบาล. 2532: 43 – 46) ดังนี้

1. งานชุมชนสัมพันธ์ยุคต้น

กิจการตามโครงการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ยุคนี้ จะเริ่มต้นตั้งแต่ที่กรมตำรวจ นำเอาปรัชญาและอุดมการณ์ “ตำรวจของประชาชน” โดยเมื่อพิจารณาจากกิจการตำรวจไทย ในแต่ละยุค แล้ว (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2530: 127 – 153) จะเห็นได้ว่า ยุคต้น ตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงปี พ.ศ. 2403 ภารกิจหลักของตำรวจไทย ยังอยู่ในฐานะราชองครักษ์ และเป็นผู้สนองพระราชประสงค์ของ พระมหากษัตริย์ไทย ยังไม่เกี่ยวข้องกับภารกิจความสงบเรียบร้อยของชุมชนเท่าที่ควร หน้าที่ใน การป้องกันโจรภัย และจับกุมผู้ร้ายเป็นหน้าที่ตามกฎหมาย ของประชาชนในแต่ละชุมชน ตำรวจเริ่มมี บทบาทในการรับผิดชอบต่อปัญหาอาชญากรรม และการรักษาความสงบเรียบร้อยมากขึ้น ในสมัย กรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น แต่ส่วนใหญ่ก็จะเป็นไปในลักษณะการจับกุมปราบปรามระงับเหตุ โดยไม่ใช้ การตรวจตราป้องกันเหตุแต่อย่างใด ซึ่งก็นับว่าเหมาะสมกับสถานการณ์ในช่วงนั้นแล้ว เพราะขณะนั้น บ้านเมืองมีความสงบสุขร่มเย็นเป็นปกติต่อมาในช่วงกิจการตำรวจยุคที่สอง ซึ่งอยู่ในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2403 ถึง 2475 ปัญหาอาชญากรรมเริ่มทวีสูงขึ้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ จึงโปรดเกล้าให้จัดตั้งกอง ตำรวจ เช่นเดียวกับประเทศตะวันตก ขึ้นในปี พ.ศ. 2403 เรียกว่า “กองโปลิศคอนสแตเบิล” สังกัดกรม พระนครบาล ทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในพระนคร และควบคุมปัญหาอาชญากรรมเป็นสำคัญ ต่อมาในปี พ.ศ. 2412 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ขยายกองโปลิศ พร้อมทั้งพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้กับ ดันเจมส์ เป็น “หลวงรัฐยาธิบาลบัญชา” มีอำนาจเต็มในการ บังคับบัญชาตำรวจ ซึ่งหลวงรัฐยาธิบาลบัญชา ก็ได้เป็นผู้วางรากฐานกิจการของตำรวจไทย โดยยึด หลักการตามแบบอังกฤษโดยได้รับสนับสนุน และคำปรึกษาจากพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งเคยผ่านประสบการณ์ ในอังกฤษหลายพระองค์ โดยมุ่งเน้นที่การเดินสายตรวจ และเข้าเวรยาม เพื่อลดช่วงโอกาสของการ ประกอบอาชญากรรมเป็นสำคัญ และหลังจากนั้นกิจการก็ได้รับการพัฒนาเรื่อยมา ให้มีความก้าวหน้า อย่างมาก ทั้งด้านบริหาร วิทยาการ และปฏิบัติการ เพื่อให้เข้าสู่ครรลองของตำรวจอาชีพตามอุดมการณ์ “ตำรวจของประชาชน” ยิ่งขึ้น กิจการตำรวจยุคที่สาม ซึ่งครอบคลุมเวลาตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา นั้น ผู้มีอำนาจในบ้านเมืองได้ให้ความสำคัญแก่กรมตำรวจ ในฐานะที่เป็นฐานของอำนาจทางการเมือง ประกอบกับวิทยาการช่วงต่อมาเจริญยิ่งขึ้น มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์วิธีในการออกตรวจตราจากสายตรวจ เดินเท้าสู่สายตรวจรถจักรยานยนต์ และสายตรวจรถยนต์ ทำให้ความห่างเหินระหว่างตำรวจกับประชาชน เริ่มมีมากขึ้น ภาพที่เห็นตำรวจเดินทักทายกับประชาชนเริ่มเลือนหายไป มีการใช้อำนาจโดยมิชอบ มั่วเมานิรุธกิจผิดกฎหมาย เพื่อเป็นทุนสนับสนุนการดำเนินงานทางการเมืองยิ่งขึ้น ตำรวจกลายเป็น เครื่องมือของรัฐบาลในการควบคุมดูแลการดำเนินชีวิตของประชาชน ให้อยู่ภายใต้อำนาจการควบคุม กำกับดูแล การดำเนินชีวิตของประชาชน ให้อยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมของชนชั้นปกครอง ส่งผลให้

ตำรวจมีสิทธิเสรีภาพอยู่เหนือประชาชนธรรมดา โดยประชาชนไม่มีสิทธิขัดแย้งหรือไม่มีโอกาสวิพากษ์วิจารณ์ และไม่มีสิทธิแม้แต่จะพิทักษ์ปกป้องตนเอง ครอบครัวและทรัพย์สิน จากการกดขี่ข่มเหง จากเจ้าหน้าที่ตำรวจบางคน ภาพพจน์ของตำรวจอาชีพตามอุดมการณ์ “ตำรวจของประชาชน” ที่เคยสร้างไว้ในยุคที่สองเริ่มเลือนหายไปกลายเป็นทัศนคติทางลบ

2. งานชุมชนสัมพันธ์ยุคกลาง

กล่าวได้ว่า งานชุมชน และมวลชนสัมพันธ์ที่ผ่านมาของกรมตำรวจ ถูกทำลายลง โดยรัฐบาลเผด็จการหลัง พ.ศ. 2475 จนถึงเหตุการณ์นองเลือด เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516 บทบาทในการใช้อำนาจของตำรวจได้หมดไปอย่างเห็นได้ชัด การทำงานของตำรวจเริ่มคำนึงถึงความรู้สึก หรือพลังของประชาชนมากขึ้น หน่วยงานหลักของกรมตำรวจเริ่มต้นตัวในการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนเพื่อประชาชน ในการป้องกันปราบปราม ซึ่งพอจะกล่าวโดยสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ในปี พ.ศ. 2517 กรมตำรวจได้มีคำสั่งที่ 1.34/2517 ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2517 กำหนดนโยบายในการปรับปรุง ควบคุมความประพฤติระเบียบวินัย และการปฏิบัติราชการของข้าราชการตำรวจไว้ให้ถือปฏิบัติโดยทั่วกัน ทั้งนี้เพื่อให้ข้าราชการตำรวจเป็นตำรวจของประชาชนอย่างแท้จริง ในปีเดียวกันนี้ กองบัญชาการตำรวจนครบาล โดย พล.ต.ท. ณรงค์ มหามนต์ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล (ยศและตำแหน่งในขณะนั้น) ได้กำหนดให้มีโครงการที่จะแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนขึ้น โดยได้มีคำสั่งให้จัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ขึ้น แล้วให้ศูนย์ประชาสัมพันธ์จัดหาดนตรีไปแสดงให้ประชาชนในแหล่งสลัมและตามสถาบันการศึกษาต่างๆ พร้อมทั้งแทรกแนวความคิด และความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมไปพร้อมๆ กันด้วย และในวันที่ 9 กันยายน 2517 ก็ได้จัดให้มีโครงการขึ้นอีกโครงการหนึ่งชื่อว่า “โครงการอาสาสมัครต่อต้านอาชญากรรม” เพื่อจัดตั้งกลุ่มพลเมืองที่มีความสนใจ เข้าร่วมเป็นหูเป็นตา เป็นสมอง ช่วยเหลืองานของตำรวจนครบาล ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม” ในปี พ.ศ. 2522 (กองบัญชาการตำรวจนครบาล. 2526: ก – ง)

ต่อมาในปีพ.ศ. 2519 โครงการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ตามดำริของ พล.ต.ท.ณรงค์ มหามนต์ ได้ขยายตัวออกไปถึงเด็กและเยาวชน โดยได้มีการจัดอบรมเด็กและเยาวชน ขึ้นที่โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ เป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2519 เรียกว่า “โครงการเยาวชนสัมพันธ์” (กองบัญชาการตำรวจนครบาล 2532, 84)นอกจากนั้น ยังได้จัดให้มีโครงการตรวจเยี่ยมประชาชน โดยให้นายตำรวจสัญญาบัตรระดับสารวัตร และรองสารวัตร ออกไปพบปะประชาชน เพื่อสอบถามสารทุกข์สุขดิบและปัญหาต่างๆ ของประชาชนที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม แต่ก็ไม่ค่อยได้รับการตอบสนองจากข้าราชการตำรวจเท่าใดนัก จึงมีการปฏิบัติกันเป็นครั้งคราว แล้วก็เงียบหายไป หลังจากที่ พล.ต.ท.ณรงค์ มหามนต์ ได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้นเมื่อปลายปี พ.ศ. 2519 ผู้บังคับบัญชาที่เลื่อนมาดำรงตำแหน่งแทน ก็ได้ดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวเรื่อยมา เช่น สมัยที่ พล.ต.อ.สุวรรณ รัตนชื่น ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ในระหว่างปี พ.ศ. 2520 – 2522 ก็ได้จัดให้มีโครงการที่จะเข้าถึงประชาชนในกลุ่มศาสนาต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มอิสลามิกชน

ซึ่งนับว่า ได้รับความสำเร็จในระดับหนึ่ง สามารถสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน ผู้นับถือศาสนาอิสลามได้เป็นอันมาก แต่ทั้งนี้ก็มีข้อสังเกตว่า โครงการต่างๆ ที่จัดขึ้นมานั้น ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นครั้งคราว ไม่ต่อเนื่อง จะมีก็เพียงแต่โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม และโครงการเยาวชนสัมพันธ์เท่านั้น ที่มีการดำเนินงานติดต่อกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้โครงการแสวงหาความร่วมมือต่างๆ มีลักษณะต่างคนต่างทำ แล้วแต่ความสนใจ หรือความคิดริเริ่ม ของแต่ละสถานี ไม่มีระบบที่แน่นอน แต่ในปี พ.ศ. 2523 พล.ต.ต.สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ ผู้บังคับการกำลังพล (ยศ และตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับเกียรติให้เป็นตัวแทนของกรมตำรวจเข้าร่วมพิจารณาแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) ในส่วนของแผนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จนกระทั่งได้มีการบรรจุแนวความคิดเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์ ไว้ในแผนพัฒนาฉบับที่ 5 ซึ่งเป็นแผนระดับชาติขึ้นเป็นครั้งแรก และแนวความคิดดังกล่าวนี้ ก็ได้เผยแพร่ขยายไปทั่วกรมตำรวจ แต่ก็ยังไม่ปรากฏหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน ซึ่งผู้ศึกษาได้พยายามค้นหาแนวนโยบายและคำสั่งต่างๆ ของกรมตำรวจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา ปรากฏว่าก่อนที่ พล.ต.อ.ณรงค์ มหานนท์ จะเข้ารับตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจ ในวันที่ 1 ตุลาคม 2525 นั้น ไม่มีอธิบดีกรมตำรวจคนใด ได้วางนโยบายหรือคำสั่งเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์ไว้โดยเฉพาะ จะมีก็แต่เพียงคำสั่งที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับงานนี้เท่านั้น เช่น

1. คำสั่งกรมตำรวจที่ 435/2520 ลงวันที่ 15 มีนาคม 2520 ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติให้ข้าราชการตำรวจสร้างศรัทธาให้ประชาชนเลื่อมใสซึ่งมีข้อความตอนหนึ่งว่า “กิจกรรมใดๆ ประชาชนร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์ในการที่จะรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ ตำรวจจะต้องเข้าไปร่วมส่งเสริมสนับสนุน เพื่อประสานผลประโยชน์ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์”

2. คำสั่งกรมตำรวจที่ 1041/2525 ลงวันที่ 5 สิงหาคม 2525 ได้กำหนดแนวทางในการบริหารงานประชาสัมพันธ์ของกรมตำรวจ ไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ก็เพื่อเสริมสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างตำรวจกับประชาชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ซึ่งผลจากคำสั่งนี้ทำให้มีการจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ของกรมตำรวจเวลาต่อมา

3. คำสั่งกรมตำรวจที่ 1388/2525 ลงวันที่ 24 กันยายน 2525 ได้กำหนดโครงสร้างจริยธรรมตำรวจ ซึ่งมีข้อความตอนหนึ่งระบุไว้ชัดเจนว่า “ข้าราชการตำรวจทุกคนต้องพึงระลึกเสมอว่า การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ทั้งในด้านการรักษาความมั่นคงและการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมจะบรรลุผลสำเร็จได้ดีต้องได้รับความร่วมมือ และการสนับสนุนจากประชาชนจึงต้องปฏิบัติต่อประชาชนเยี่ยงมิตร และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน” จะเห็นได้ว่า คำสั่งดังกล่าวแม้จะไม่มีข้อความระบุให้ดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ไว้โดยตรง แต่ก็ถือได้ว่า เป็นวิธีการอย่างหนึ่งของงานชุมชนสัมพันธ์ที่มีการปฏิบัติมานานพอสมควรเพียงแต่มิได้ทำเป็นระบบเท่านั้น ซึ่งผลจากการขาดระบบการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทำให้การแสวงหาความร่วมมือในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม จากประชาชนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร จวบจนกระทั่ง พล.ต.อ.ณรงค์ มหานนท์ เข้ารับตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจแล้ว ก็ได้มีคำสั่งกรมตำรวจที่ 1449/2525 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2525 เรื่องนโยบายป้องกันปราบปราม

อาชญากรรมของกรมตำรวจ ซึ่งได้กำหนดให้งานชุมชนสัมพันธ์ให้เป็นนโยบายหลักด้านหนึ่ง ซึ่งข้าราชการตำรวจทุกคนต้องให้ความสำคัญ โดยได้กำหนดขอบเขตในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

3.1 ส่งเสริมงานชุมชนสัมพันธ์ในทุกๆ ด้าน ทั้งกิจกรรมที่ตำรวจเป็นผู้ริเริ่มขึ้นเองและกิจกรรมของชุมชน ซึ่งตำรวจควรจะไปมีส่วนร่วม และสนับสนุน ทั้งนี้เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชนในการต่อต้านอาชญากรรม ซึ่งเป็นปัญหาของทุกคนในสังคม

3.2 ส่งเสริมและขยายงาน และโครงการเกี่ยวกับเยาวชนสัมพันธ์ เพื่อสร้างสรรค์อุปนิสัยในการเคารพกฎหมาย ความรักชาติ ความมีระเบียบวินัย และการเป็นผู้นำชุมชนในอนาคตสำหรับเยาวชนของชาติ

3.3 การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ โดยเฉพาะหน่วยที่มีหน้าที่สัมผัสกับประชาชนโดยตรง ให้เน้นหนักการให้บริการ

จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานทั้งหลายทั้งปวงดังกล่าว เป็นแนวทางที่จะเสริมสร้างความร่วมมือจากประชาชนที่แท้จริง เพื่อขจัดภาพพจน์ในทางลบต่างๆ ให้หมดไป ซึ่งผู้บังคับบัญชาในยุคนี้ ต่างก็ได้พยายามที่จะหาแนวทางที่ดีที่สุด ที่จะให้ข้าราชการตำรวจได้นำไปปฏิบัติให้สอดคล้องต้องกันเป็นระบบ และแนวทางเดียวกันยิ่งขึ้น จึงสามารถกล่าวได้ว่าเป็นยุคตื่นตัวของงานชุมชนสัมพันธ์ของกรมตำรวจอย่างแท้จริง

3. งานชุมชนสัมพันธ์ยุคปัจจุบัน

จากการตื่นตัวของงานชุมชนสัมพันธ์ในยุคกลาง อาจกล่าวได้ว่า งานชุมชนสัมพันธ์นั้น แม้จะได้รับความสนใจจากผู้บังคับบัญชา แต่รูปแบบของการดำเนินงานก็ยังแฝงอยู่ในด้านอื่นๆ มิได้แยกออกมาโดยเด็ดขาด ดังนั้น เมื่อมีการจัดทำแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 1 ขึ้นในปี 2528 ผู้บังคับบัญชาาระดับสูง ของกรมตำรวจในช่วงนั้น ซึ่งมี พล.ต.อ.ณรงค์ มหามนท์ อธิบดีกรมตำรวจ และ พล.ต.ท.สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ หัวหน้าฝ่ายอำนวยการตำรวจเป็นหลักสำคัญ ได้ผลักดันให้มีการบรรจุงานดังกล่าวไว้ในแผนแม่บทฉบับดังกล่าวด้วย โดยให้เป็นแผนสาขาด้านหนึ่งของแผนกรมตำรวจแม่บท เรียกว่า “แผนสาขาชุมชนสัมพันธ์” มีการกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย แนวทางในการดำเนินงาน และแผนงานโครงการไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อขจัดปัญหาความไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นระบบ ตลอดจนปัญหาที่ไม่สามารถติดตามประเมินผลในภาพรวมให้หมดสิ้นไป หลังจากการได้ประกาศใช้แผนกรมตำรวจ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2530 – 2534) ในวันที่ 30 ธันวาคม 2529 ตามบันทึกที่ 0646 / ว.15329 แล้วงานชุมชนสัมพันธ์ ก็ยังมิได้มีการดำเนินงานไปตามแผนแม่บทดังกล่าวแต่อย่างใด เนื่องจากแผนแม่บทดังกล่าว เป็นแผนระยะกลาง ซึ่งจำเป็นต้องกำหนดไว้กว้างๆ มิได้ลงลึกถึงระดับปฏิบัติ ดังนั้นในช่วงแรกจึงยังมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่บ้าง จนกระทั่งเวลาล่วงเลยไปได้ระยะหนึ่ง พล.ต.ท. เกา สารสิน รองอธิบดีกรมตำรวจฝ่ายกิจการพิเศษ (ยศและตำแหน่งในขณะนั้น) ก็ได้มีบันทึกที่ 0601 (กศ.) /1095 ลงวันที่ 29 กันยายน 2530 สั่งการให้กองวิจัย และวางแผนพิจารณาดำเนินการศึกษารายละเอียด และปัญหา งานชุมชนสัมพันธ์ แล้วจัดทำร่างแนวทางการบริหารงานเสนอให้กรมตำรวจพิจารณา ซึ่งกองวิจัยและ

วางแผนก็ได้รวบรวมรายละเอียดและหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนี้ ทั้งในส่วนของการทำงานภาคประชาสังคม เด็ก เยาวชนชุมชนสัมพันธ์ไว้ด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในอันที่จะเสริมสร้างความเข้าใจ ทัศนคติ ความศรัทธา และความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับตำรวจ ตลอดจนกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมและสนับสนุนการดำเนินงานของตำรวจด้วยความศรัทธาอย่างแท้จริง และในที่สุดกรมตำรวจ ก็ได้มีคำสั่ง ที่ 1144/2530 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2530 เรื่อง การบริหารงานการประชาสัมพันธ์ ชุมชนสัมพันธ์ ของกรมตำรวจเพื่อให้ทุกหน่วยงานได้ถือปฏิบัติเป็นแบบอย่างเดียวกัน โดยมีคณะกรรมการ อำนวยการตามคำสั่งกรมตำรวจที่ 1145/2530 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน 2530 เป็นผู้กำกับดูแลการปฏิบัติ ให้เป็นตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่กรมตำรวจได้ตั้งไว้ โดยได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ในการบริหารงานอย่างแน่ชัด ตลอดจนกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน ของทุกหน่วยงานไว้อย่าง ชัดเจน นับตั้งแต่ในระดับกรมตำรวจ อันได้แก่ คณะกรรมการอำนวยการฯ คณะกรรมการดำเนินงาน และเลขานุการกรมตำรวจ ตลอดจนการบริหารงาน และการปฏิบัติของกองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานแพทย์ใหญ่ และกองสวัสดิการกรมตำรวจ ต่างก็ได้รับการ กำหนดไว้ในคำสั่งที่ 114/2530 ทั้งสิ้น และไม่ว่าจะมีการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือเกษียณอายุราชการ ผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งแทนย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวนี้โดยเคร่งครัด จึงถือได้ว่า ความพยายามของกรมตำรวจในการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ในการป้องกันปราบปราม อาชญากรรม และการรักษาความมั่นคงของชาติถูกพัฒนาอย่างมีระบบในยุคปัจจุบันนี้เอง และเนื่องจากการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์มีระบบที่ชัดเจนขึ้น ตั้งแต่มีคำสั่งที่ 114/2530 มีผล บังคับใช้เป็นวันเกิด หรือวันสถาปนางานชุมชนสัมพันธ์ของกรมตำรวจนั่นเอง การดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์อย่างมีระบบ ตามคำสั่งที่ 1144/2530 ได้ดำเนินไปภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการดำเนินงานฯ ตั้งแต่วันที่ 9 พฤศจิกายน 2530 เรื่อยมา โดยมี พล.ต.ท.สวัสดิ์ อมรวิวัฒน์ เป็นประธานคณะกรรมการในหน้าที่ กำหนดและดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการเช่นนี้ มีลักษณะเป็นงานที่ฝากไว้กับตัวประธาน และ กรรมการ ซึ่งต่างก็มีภารกิจหลักมากมายอยู่แล้ว ทำให้การปฏิบัติงานไม่มีเอกภาพในการดำเนินงาน การกำกับดูแลไม่ทั่วถึง ทั้งๆ ที่ลักษณะงานจะต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตลอดเวลา มีการติดตามและประเมินผล เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของตำรวจให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหาในช่วงแรกจึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ โดยมีผู้บังคับการกองวิจัย และวางแผนเป็นผู้อำนวยการทำหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลและรับผิดชอบอย่างแท้จริง โดยใช้วิธีออกคำสั่ง ให้เจ้าหน้าที่มาช่วยราชการอยู่ ณ ศูนย์ปฏิบัติการเป็นการประจำ เพื่อทำงานด้านนี้โดยเฉพาะ แต่เนื่องจาก ลักษณะการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่เป็นการช่วยราชการชั่วคราว ยังไม่ขาดจากต้นสังกัด จึงยังมีปัญหา เกี่ยวกับภารกิจประจำที่ต้องรับผิดชอบอยู่เช่นเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวผู้อำนวยการศูนย์ก็ไม่อาจจะ ทิ้งงานประจำที่กองวิจัยและวางแผน แล้วมาดูลงงานด้านนี้เพียงอย่างเดียวได้ ทำให้ศูนย์ปฏิบัติการดังกล่าว ไม่สามารถอำนวยการปฏิบัติตามหน้าที่ของฝ่ายเลขานุการได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยเหตุนี้ ผู้บังคับบัญชาระดับสูงต่างตำริว่า ควรกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบดูแลงานด้านนี้โดยเฉพาะ โดยให้มีระดับ ตำแหน่งสูงเทียบเท่าผู้บัญชาการเพื่อให้เหมาะสมกับปริมาณ และคุณภาพของงาน ดังนั้น ในกลางปี พ.ศ. 2532 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พล.ต.อ.ประมาธ อติเรกสาร จึงได้มีหนังสือ ที่ มท.0100/พิเศษ

ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2532 ถึงคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (กตร.) ขอกำหนดตำแหน่ง ผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจ เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลรับผิดชอบงานชุมชนสัมพันธ์ กรมตำรวจ ซึ่งคณะกรรมการข้าราชการตำรวจให้ประชุมพิจารณาเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2532 ให้กำหนดตำแหน่งผู้บัญชาการประจำกรมตำรวจ (ทำหน้าที่งานชุมชนสัมพันธ์) เป็นการชั่วคราวจำนวน 1 ตำแหน่ง โดยมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งตามที่เสนอ และให้กรมตำรวจจัดให้มีเจ้าหน้าที่ และสถานที่ทำงานเป็นการประจำ เพื่อให้รับผิดชอบงานด้านนี้ไว้โดยเฉพาและปัจจุบันนี้ก็ได้มีการกำหนดตำแหน่งเพิ่มเติมอีกดังต่อไปนี้ คือ

- 1) ผู้บังคับการประจำกรมตำรวจ (ทำหน้าที่ส่วนอำนวยการงานชุมชนสัมพันธ์ และมวลชนสัมพันธ์) จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 2) ผู้บังคับการประจำกรมตำรวจ (ทำหน้าที่ส่วนปฏิบัติการงานชุมชนสัมพันธ์) จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 3) ผู้บังคับการประจำกรมตำรวจ (ทำหน้าที่ส่วนปฏิบัติการงานมวลชนสัมพันธ์) จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 4) รองผู้บังคับการประจำกรมตำรวจ (ทำหน้าที่ส่วนอำนวยการงานชุมชนสัมพันธ์ และมวลชนสัมพันธ์) จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 5) รองผู้บังคับการประจำกรมตำรวจ (ทำหน้าที่ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์) จำนวน 1 ตำแหน่ง
- 6) รองผู้บังคับการประจำกรมตำรวจ (ทำหน้าที่ส่วนปฏิบัติการงานมวลชนสัมพันธ์) จำนวน 1 ตำแหน่ง

นอกจากนี้แล้ว ยังมีการกำหนดตำแหน่งนายเวรและผู้ช่วยนายเวร ซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายอำนวยการประจำตัวผู้บังคับบัญชาอีกจำนวน 5 ตำแหน่งด้วย ส่วนตำแหน่งอื่นๆ กำลังอยู่ในระหว่างการวิเคราะห์ตำแหน่งของกองกำลังพลตำรวจ ซึ่งเชื่อว่า คงจะได้ขยายอัตราให้เป็นหน่วยงานเต็มรูปในระยะเวลาอันใกล้นี้ เพื่อจะได้ทำหน้าที่ด้านนี้อย่างเต็มที่ และให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการเสริมสร้างความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมตลอดจนรักษาความมั่นคงของชาติได้อย่างแท้จริง

4.3 การดำเนินงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์

วัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ดังที่ทราบกันอยู่แล้วว่า แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ได้รับการพัฒนาขึ้นภายใต้ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ ฉะนั้น จุดมุ่งหมายของงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ จึงได้แก่ (กองบัญชาการตำรวจนครบาล. 2532)

1. เพื่อเสริมสร้างความร่วมแรงร่วมใจระหว่างตำรวจกับประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม
2. เพื่ออุปถัมภ์ และปรับปรุงการติดต่อสื่อสาร และความเข้าใจร่วมกันระหว่างตำรวจและชุมชนทั้งหมด
3. เพื่อพัฒนาการศึกษาในลักษณะวิชาชีพพร้อมกัน ในการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาชุมชน และเน้นหลักการที่ว่า การบริการงานยุติธรรมคือความรับผิดชอบของชุมชนทั้งชุมชน

4. เพื่อขยายความร่วมมือกันระหว่างตำรวจ อัยการ ศาล และราชทัณฑ์
5. เพื่อช่วยเหลือตำรวจ และผู้นำชุมชนให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ และสาเหตุของปัญหาสลับซับซ้อนในความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม
6. เพื่อเพิ่มการดำเนินงานด้านให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนโดยเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย จากวัตถุประสงค์ของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ได้กำหนดไว้อย่างกว้างขวาง

สำหรับแนวทางการดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของกรมตำรวจนั้น คณะกรรมการดำเนินงานได้แบ่งการปฏิบัติเป็น 2 ระดับคือ ระดับผู้บริหารงานชุมชนสัมพันธ์ และระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ (กองบัญชาการตำรวจนครบาล. 2532: 37) ซึ่งในการบริหารแต่ละระดับมีรายละเอียดพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับผู้บริหารงานชุมชนสัมพันธ์ผู้บริหารงานชุมชนสัมพันธ์ นอกจากจะต้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและควบคุมการปฏิบัติงานแล้ว จะต้องเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเตรียมบุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้ การศึกษาและจัดทำข้อมูลท้องถิ่น และกำหนดแผนการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ด้วย ดังนี้

1.1 การคัดเลือกบุคลากรผู้บริหารงานชุมชนสัมพันธ์

จะต้องพิจารณาคูณสมบัติของบุคลากรผู้ที่จะออกแบบไปปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์อย่างละเอียดรอบคอบเป็นอันดับแรก หากจัดให้บุคลากรมีคุณสมบัติไม่เหมาะสมออกไปปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์แล้ว ความล้มเหลวย่อมเกิดขึ้นได้ ปกติแล้วบุคลากรที่จะออกไปปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ จะต้องมีความเหมาะสมดังต่อไปนี้

- 1.1.1 มีอุดมการณ์ และความประพฤติดีเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม มีความเสียสละ และประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน และผู้อื่นได้ นอกจากนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริงในการทำงาน เพื่อสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับประชาชนอย่างแท้จริง

- 1.1.2 มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถที่จะเข้ากับประชาชนได้ทุกระดับ

- 1.1.3 มีบุคลิกดี มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ อดทนอดกลั้น เหมาะสมที่จะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในชุมชนได้

- 1.1.4 มีไหวพริบปฏิภาณ สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างรวดเร็ว และเหมาะสม รวมทั้งสามารถปรับรูปแบบของการทำงานให้เข้ากับสภาพชุมชน และพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

- 1.1.5 มีความรู้ความเข้าใจในงานด้านประชาสัมพันธ์ และงานชุมชนสัมพันธ์ อย่างถ่องแท้ มิฉะนั้นจะไม่ทราบเลยว่าจะต้องทำอะไร เมื่อใด และอย่างไร จึงจะถูกต้องตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่แท้จริงของกรมตำรวจ

- 1.1.6 เป็นผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสม ทั้งทางวิชาการ และความรู้พิเศษเพียงพอ ที่จะถ่ายทอดให้ประชาชนได้เกิดความเข้าใจได้ อย่างไรก็ตามความรู้ในด้านชุมชนสัมพันธ์นั้นทุกคนจะต้องได้รับการฝึกอบรม และปรับพื้นฐานความรู้ให้เท่าเทียมกัน เพื่อที่จะสามารถทำงานแทนกันได้ทุกคน

1.2 การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้

เครื่องมือเครื่องใช้ที่พร้อมเพรียงย่อมเป็นเครื่องช่วยในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เป็นอย่างมาก ถ้ามีการบรรยายให้ความรู้แก่ประชาชนโดยการพูดอย่างเดียว ผู้ฟังอาจมองภาพไม่เห็นเด่นชัด และอาจเกิดความเบื่อหน่ายได้ ฉะนั้นผู้บริหารงานชุมชนสัมพันธ์ควรเตรียมการงาน ด้านงบประมาณเพื่อจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ด้วย ดังนี้

1.2.1 เครื่องขยายเสียง พร้อมเครื่องทำไฟขนาดเล็ก

1.2.2 ไวท์บอร์ด กระดานดำ

1.2.3 เครื่องฉายแผ่นใส สไลด์ พร้อมจอฉาย

1.2.4 กล้องถ่ายวิดีโอ เครื่องเล่นวิดีโอ ทีวี

1.2.5 กล้องถ่ายรูป

1.2.6 เครื่องฉายภาพยนตร์ พร้อมจอ

1.2.7 เอกสารแนะนำให้ความรู้แก่ประชาชน

1.3 การเลือกพื้นที่เป้าหมาย

การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์โดยพิจารณาจากลักษณะชุมชนนั้น มีความสำคัญอย่างมาก การกำหนดว่า บริเวณใดควรเป็นเป้าหมายในการปฏิบัติงานด้วยเหตุผลใด และจะได้ประโยชน์อย่างใดต่อการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม มีผลอย่างไรต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ดังนั้นในการพิจารณาเลือกพื้นที่เป้าหมาย ในการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีการวิเคราะห์พื้นที่ในแง่ของปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่นๆ ประกอบด้วย (กรมตำรวจ. 2532: 39) ดังนี้

1.3.1 การวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรม โดยการพิจารณาสถิติคดีที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป้าหมายว่ามีความถี่ และสร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชนเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ถ้าในพื้นที่ใดมีความถี่ของอาชญากรรมสูง และประชาชนหวาดหวั่นต่อภัยอาชญากรรมมาก ชุมชนนั้นถือว่าเป็นพื้นที่ซึ่งจะต้องนำชุมชนสัมพันธ์ไปปฏิบัติเป็นการเร่งด่วน

1.3.2 การวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ได้รับคำร้องเรียน ทั้งของประชาชน สื่อมวลชน ตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในชุมชนเป้าหมาย หรืออาจใช้วิธีการส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปสำรวจปัญหาต่างๆของประชาชนในชุมชน โดยเฉพาะถ้าเป็นปัญหาความเดือดร้อนเกี่ยวกับอาชญากรรม จำเป็นต้องแสวงหาข้อเท็จจริงให้ปรากฏว่าอาชญากรรมประเภทใด ก่อความเดือดร้อนบริเวณใด ปัญหาอยู่จุดใด อย่างไร

1.3.3 การพิจารณาปัญหาความเร่งด่วนบางประการที่จำเป็นต้องดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ หรือเป็นงานนโยบายสำคัญ เช่น การแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือเป็นงานเฉพาะหน้าประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติไม่ดีต่อตำรวจ และมีแนวโน้มจะต่อต้านการปฏิบัติงาน หรือไม่ให้ความร่วมมือกับตำรวจ เช่นนี้ถือว่า มีความจำเป็นต้องเข้าไปคลี่คลายปัญหาโดยฉับพลัน

1.4 การศึกษาและจัดทำข้อมูลท้องถิ่น

การศึกษาและจัดทำข้อมูลท้องถิ่นเกี่ยวกับตัวบุคคล สถานที่ เส้นทางเข้าและออก เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งสำหรับการเตรียมการ การกำหนดแผนการปฏิบัติงาน และการดำเนินงานด้านต่างๆ ฉะนั้น ผู้บริหารงานชุมชนสัมพันธ์และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ จำต้องทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลท้องถิ่นของชุมชนอย่างละเอียดถี่ถ้วน เพื่อที่จะได้สามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ต่อไป นอกจากนี้เมื่อเจ้าหน้าที่ ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ได้ออกปฏิบัติงานในพื้นที่เป้าหมายแล้ว จำต้องทำการศึกษาและจัดทำข้อมูลท้องถิ่นเพิ่มเติม เพื่อที่จะได้นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานอย่างยิ่ง ซึ่งข้อมูลสำคัญที่ควรรวบรวมไว้มี (กรมตำรวจ. 2532: 40) ดังต่อไปนี้

- 1.4.1 สภาพพื้นที่และประเภทของสถานที่
- 1.4.2 ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น
- 1.4.3 บุคคลสำคัญในท้องถิ่นหรือบุคคลที่น่าสนใจ
- 1.4.4 บุคคลที่ต้องคอยสอดส่องพฤติกรรม และติดตามความเคลื่อนไหว
- 1.4.5 บุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้าน
- 1.4.6 อาวุธที่ได้รับอนุญาต
- 1.4.7 ยานพาหนะที่ใช้อยู่รวมทั้งสัตว์พาหนะที่อยู่ในครอบครอง
- 1.4.8 เส้นทางเข้าออกนำไปสู่หมู่บ้าน
- 1.4.9 วัน เดือน ปี ที่ สํารวจ
- 1.4.10 ชื่อผู้สำรวจ
- 1.4.11 ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงภายหลัง

1.5 การกำหนดแผนการปฏิบัติงาน

การกำหนดแผนการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เป็นการดำเนินการขั้นสุดท้ายของผู้บริหารงานชุมชนสัมพันธ์ ก่อนที่จะส่งชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ออกปฏิบัติงานในพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งตามข้อเท็จจริงนั้น กระบวนการวางแผนชุมชนสัมพันธ์ได้เริ่มตั้งแต่การเตรียมบุคลากร เครื่องมือ เครื่องใช้ การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายตลอดจนการศึกษาข้อมูลท้องถิ่น อย่างไรก็ตามเมื่อการดำเนินการดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว ผู้บริหารงานชุมชนสัมพันธ์จะต้องกำหนดต่อไปให้แน่ชัดว่า จะให้ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ทำอะไร เมื่อไร อย่างไร และมีใครเป็นผู้ควบคุม ติดตามผลการปฏิบัติงาน และตรวจสอบประเมินผล ซึ่งกรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่ต้องใช้ดุลยพินิจอย่างรอบคอบ ซึ่งสิ่งสำคัญในการกำหนดแผนการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ คือ ข้อมูลและข่าวสารที่ได้รับต้องถูกต้อง เชื่อถือได้ และต้องเป็นข้อมูลที่ทันสมัย จึงจะทำให้การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ตรงตามเป้าหมาย

2. ระดับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มีเป้าหมายสุดท้ายในการส่งเสริม และสนับสนุนให้ชุมชน และสมาชิกของชุมชน มีความสามารถในการป้องกันตนเอง จากปัญหาอาชญากรรมยาเสพติดให้โทษ อุบัติภัย และปัญหาอื่นๆ ได้ในระดับหนึ่ง ตลอดจนให้มี

ความเต็มใจร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย เพื่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคม ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ได้แก่ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์จะออกดำเนินการดังนี้ คือ

2.1 เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับตำรวจ

2.2 ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันตนเอง และชุมชนจากปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่นๆ

2.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การดำเนินการดังกล่าว อาจแบ่งย่อยออกไปอีก เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งมีอยู่ 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การพบปะเยี่ยมเยียน และร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การประชุมแผนงานร่วมกับผู้นำชุมชน และประชาชน

ขั้นตอนที่ 4 การเตรียมการจัดระบบงาน และประเมินความพร้อม

ขั้นตอนที่ 5 การแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองและชุมชน

ขั้นตอนที่ 6 การจัดระบบประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนกับตำรวจ

ขั้นตอนที่ 7 การติดตามผล ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข

การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในต่างประเทศในประเทศสหรัฐอเมริกา งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ได้พัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดตั้งเป็นหน่วยงานขึ้นมารองรับงานในด้านนี้โดยเฉพาะ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนในภาวะวิกฤติการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ได้แก่ ปัญหาการจลาจล ปัญหาการก่อความไม่สงบเรียบร้อยภายใน ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น โดยในปี ค.ศ. 1943 ตำรวจบางหน่วยได้จัดกิจกรรมตำรวจชุมชนสัมพันธ์ขึ้น เน้นการฝึกอบรมข้าราชการตำรวจในการแก้ไขปัญหาเชื้อชาติ ต่อมาในปี ค.ศ. 1957 ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานอย่างเป็นทางการขึ้นมารับผิดชอบงานชุมชนสัมพันธ์เป็นครั้งแรกในสังกัด St. Louise Metropolitan Police Department ต่อมาการจลาจลในช่วง ค.ศ. 1960 ทำให้กรมตำรวจต่างๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกาต้องให้ความสำคัญต่อหน่วยงานชุมชนสัมพันธ์เป็นพิเศษ (ประชา พรหมนอก. 2534: 4 – 6) ในทุกกรมตำรวจขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่ทำการศึกษารวม 85 แห่ง มีหน่วยงานชุมชนสัมพันธ์อยู่ด้วย ซึ่งการดำเนินงาน ยังไม่มีรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ที่แน่นอนตายตัว ได้แบ่งงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้

1. หน่วยงานที่เน้นความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชน

2. หน่วยงานที่เน้นด้านเด็กและเยาวชน

3. หน่วยงานที่เน้นการบริการทางสังคม

4. หน่วยงานที่เน้นให้ตำรวจทุกคนเป็นเจ้าหน้าที่ชุมชน และมวลชนสัมพันธ์

ส่วนใหญ่ของหน่วยงานในชุมชนสัมพันธ์ในอเมริกาจะเป็นแบบแรกได้ชี้ให้เห็นว่า จุดอ่อนของหน่วยงานชุมชนสัมพันธ์ คือ การเป็นหน่วยงานเสริม ซึ่งทำงานที่ตำรวจส่วนใหญ่เห็นว่าไม่สำคัญ การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ จึงถูกมองว่าเป็นงานที่มีใช้ภารกิจปฏิบัติประจำวันของตำรวจ การปรับปรุงงานชุมชนสัมพันธ์จะต้องพัฒนากิจกรรมการปฏิบัติงานในพื้นที่ของตำรวจ บทบาทของตำรวจ ตลอดจนการบริหารงาน

ตำรวจในด้านต่างๆ สำหรับการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ในประเทศออสเตรเลีย มีจุดมุ่งหมาย เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม จุดเน้นของตำรวจออสเตรเลีย คือ การสร้างจิตสำนึกให้แก่ตำรวจในการบริการช่วยเหลือประชาชน เพื่อสร้างความรู้สึกละเอียดอ่อนที่ดี และจากจุดเน้นนี้ นับเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างได้ผล นอกจากนั้นตำรวจนิวซีแลนด์ได้ใช้แนวความคิดและหลักการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เช่นกัน โดยถือหลักที่ว่า “ตำรวจอยู่กับชาวบ้าน และชาวบ้านจะต้องเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือตำรวจ เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม” ในการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ ตำรวจนิวซีแลนด์จะปฏิบัติภารกิจในหน้าที่ตำรวจ ตลอดจนให้บริการสังคมควบคู่กันไปด้วย โดยการจำกัดกำลังชุดชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ จะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชน 2 คน และพลเรือนอีก 1 คนงบประมาณค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ จะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล และได้รับสมทบจากสมาคม ชนาคกร หรือองค์กรเอกชนเป็นจำนวนมาก ในประเทศสิงคโปร์ งานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ จัดเป็นมาตรการที่สำคัญในการป้องกันอาชญากรรมและค่อนข้างชัดเจน ตั้งแต่มีการจัดตั้งหน่วยระดับกองบังคับการขึ้นรับผิดชอบงานด้านนี้ โดยเฉพาะเพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติในงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ โดยเฉพาะในส่วนแนวคิด และหลักการจะเป็นการแสดงความร่วมมือให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อป้องกันอาชญากรรม ซึ่งสามารถแยกจุดเน้นดังนี้

4.1 เป้าหมาย เพื่อสร้างเยาวชนให้รู้จักป้องกันอาชญากรรม แสวงหาความร่วมมือให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม โดยเจ้าหน้าที่มีบทบาทเป็นผู้แนะนำหรือเป็นที่ปรึกษา

4.2 กลยุทธ์ เพื่อให้การศึกษาแก่โรงเรียน ให้ความปลอดภัยแก่โรงงานอุตสาหกรรมโรงแรม ศูนย์การค้า จัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครในชุมชน ใช้กิจกรรมที่เด็กและเยาวชนสนใจเพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วม และใช้สื่อการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง

4.3 สิ่งที่น่าสนใจ ได้แก่ การติดตามสถานการณ์ตลอดเวลา นำมาปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้สามารถนำไปปฏิบัติต่อกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมอยู่เสมอ นอกจากนี้ ยังได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะเอกชน ได้บริจาคเงินจำนวนมากแล้วนำมาจัดตั้งเป็นกองทุนสำหรับข้าราชการตำรวจการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ในประเทศไทย เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน และเห็นความเข้มข้นของการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์

เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ตำรวจ และชุมชนประสบอยู่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์นั้น กิจกรรมที่ปรากฏภายใต้งานดังกล่าวมิได้จำกัดรูปแบบ แต่เท่าที่มีผู้สรุปรวบรวม (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2530: 81) ไว้นั้นมีอยู่ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1) การจัดตั้งหน่วยตำรวจชุมชนสัมพันธ์ขึ้นภายในองค์กรตำรวจ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม ทั้งที่มีลักษณะถาวรและชั่วคราวในหลายลักษณะ ตาม

ความเหมาะสมของท้องที่ เช่น จัดทีมงานให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการเข้าประจำในชุมชน และรับผิดชอบ จัดทีมระงับวิกฤติการณ์ครอบครัว เป็นต้น

2) การจัดให้มีโครงการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ เช่น การเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมตรวจท้องที่ในรถสายตรวจ การจัดพบปะสังสรรค์ ระหว่างตำรวจผู้ปฏิบัติงาน กับประชาชนในท้องที่ และการจัดการฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าแนวทางการดำเนินงานดังกล่าว มีทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม ดังนั้นการจะเลือกใช้แนวทางใดนั้น จะต้องรู้จักประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ และสถานการณ์ในแต่ละคราว เป็นสำคัญ นอกจากนั้นจะต้องนึกถึงคุณภาพของการดำเนินงานเป็นหลัก ไม่ควรคำนึงถึงแต่เฉพาะ ปริมาณ ว่าทำอะไรไปแล้วบ้าง หรือทำไปมากน้อยเพียงใด กล่าวโดยสรุปก็คือ จะต้องคำนึงอยู่เสมอว่า สิ่งที่ทำไปนั้นได้ทำอย่างไร ประสพผลสำเร็จหรือบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด และมีสิ่งใดบ้างที่สมควร จะต้องพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือไม่

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอจะประมวลเป็นภาพรวมในการมองงานชุมชนสัมพันธ์ได้ 4 ประการ ดังนี้

1. ชุมชนสัมพันธ์ในสถานะของหลักการในการทำงานของตำรวจเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ และได้รับการยอมรับจากประชาชนนั้น จำเป็นจะต้องมีหลักยึดหลายประการ เป็นต้นว่า หลักความ ศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย หลักความเป็นธรรม หลักความสามัคคี หลักความมีศักดิ์ศรีของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ก็เป็นหลักสำคัญประการหนึ่ง ที่ตำรวจทุกคนจะต้องให้ความสำคัญ และตระหนักถึงความจำเป็น ที่จะต้องยึดถือหลักการนี้ เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างตำรวจกับประชาชน ชำรงรักษาไว้ ให้อยืนยาวตลอดไป เพราะหลักการนี้จะเป็นส่วนหนึ่งแห่งการสร้างภาพพจน์ และช่วยให้ได้รับความร่วมมือ สนับสนุนจากประชาชนให้การป้องกันและปราบปรามมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ชุมชนสัมพันธ์ในสถานะของอุดมการณ์ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นนั้น การทำงาน ของตำรวจจะเป็นไปในลักษณะของการปราบปราม การตรวจตราป้องกันระงับเหตุร้ายและต่อมา กิจการ ของตำรวจก็ได้รับการพัฒนาเรื่อยมาด้วยความก้าวหน้าในด้านต่างๆ มาเป็นลำดับ จนในปัจจุบัน อาจ กล่าวได้ว่า ตำรวจเป็นวิชาชีพเฉพาะอีกอย่างหนึ่ง ตามหลักการของการแบ่งแยกงานกันรับผิดชอบ ในสังคม และผลจากการที่ตำรวจต้องกลับกลายเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจในบางยุคสมัย ที่ใช้ตำรวจ เป็นฐานอำนาจในการควบคุมประชาชน หรือการช่วงชิงอำนาจทางการเมือง อุดมการณ์ของตำรวจได้ แปรเปลี่ยนไปจาก “ตำรวจของประชาชน” เป็น “ตำรวจเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจ ตำรวจ หรือ ตำรวจของประชาชน คือ ประชาชน” ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนเริ่มแยกห่างออกจากกัน ทุกขณะ ความร่วมมือและศรัทธาของประชาชนเริ่มเสื่อมถอยลดน้อยลงตามลำดับ ซึ่งหากปล่อยให้ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนดำเนินไปเช่นนี้ ในที่สุดจะยอมเป็นผลร้ายต่องานต่างๆ ที่ต้องพิทักษ์ราษฎร รับผิดชอบต่อทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชนอย่างแน่นอน ทั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผล ที่ว่า สังคมยิ่งเติบโตจากสังคมชนบทให้เป็นสังคมเมือง ส่วนสังคมเมืองที่อยู่เดิมได้กลายเป็นเมืองใหญ่ ที่มีความแออัดมากยิ่งขึ้น โดยเปลือยนอกจะพบเห็นความเจริญในวัตถุ และเทคโนโลยีอย่างมาก แต่ ข้อเท็จจริงแล้ว แก่นแท้ของสังคมภายในคือ ระเบียบของสังคมมีความเปราะบางอย่างมาก ผู้คนในสังคม

ปัจจุบันมีการเอารัดเอาเปรียบ หรือกระทำผิดกฎหมายเป็นจำนวนมาก กลไกทางสังคมที่ยืดเหนียว ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความร่วมมือร่วมใจ เอื้ออาทรต่อกัน ถูกกัดกร่อนลงทีละน้อยมีแนวโน้ม และความเป็นไปได้ที่สังคมในอนาคต จะต้องอยู่ในฐานะที่มีกลไกบางส่วนขาดประสิทธิภาพ ทำให้สังคมไร้เสถียรภาพ และขาดความเป็นระเบียบเกิดความวุ่นวาย หรือปัญหาต่างๆ ติดตามมาได้ ยุคสมัยแห่งปัจจุบัน ประชาชนเพิ่มมากขึ้น และสังคมเติบโตทุกขณะ มีความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ในส่วนของตำรวจเองก็มีขีดจำกัดมากมาย ไม่ว่าจะเป็นในด้านกำลังพล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ ฯลฯ การที่จะทำให้ตำรวจแก้ไขปัญหอาชญากรรมอันเป็นปัญหาของสังคม โดยปราศจากความร่วมมือ และสนับสนุนของประชาชนในสังคม จึงเป็นการคาดหวังในประสิทธิภาพที่ปราศจากการมองเห็นข้อเท็จจริง ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ความร่วมมือร่วมใจของประชาชนที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหอาชญากรรม เป็นเงื่อนไขสำคัญแห่งความสำเร็จ และเพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางดังกล่าว ชุมชนสัมพันธ์ จึงมีความจำเป็นที่ควรได้รับการกำหนดให้เป็นอุดมการณ์หนึ่ง ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนจะต้องมีความเข้าใจ และยึดถือปฏิบัติเพื่อการฝึกกำลังของผู้คนในสังคม ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3. ชุมชนสัมพันธ์ในฐานะของจิตสำนึกข้าราชการตำรวจทุกคน มีแหล่งกำเนิดมาจากประชาชน ไม่มีใครที่เกิดมาแล้วเป็นตำรวจ หรือได้รับสิทธิให้เป็นตำรวจในทันที ทุกคนต้องผ่านการเจริญเติบโต และการศึกษาเมื่อถึงวัยอันสมควรมีวุฒิ และคุณวุฒิ ตลอดจนคุณสมบัติตามที่กรมตำรวจกำหนด จึงได้ผ่านกระบวนการคัดเลือกกลั่นกรองเข้ารับการศึกษา ฝึกอบรมเพื่อให้ออกมาปฏิบัติหน้าที่เป็นตำรวจของประชาชน แม้ว่ากรมตำรวจจะได้ปลูกฝังให้ข้าราชการตำรวจทุกคนมีจิตสำนึกอยู่เสมอว่าตำรวจทุกคนเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ มีอุดมคติ 9 ประการ (สมชาย ไชยเวช. 2531: 5 – 7) ได้แก่

- 3.1 เคารพเอื้อเฟื้อต่อหน้าที่
- 3.2 กรุณาปรานีต่อประชาชน
- 3.3 อุดหนุนต่อความเจ็บใจ
- 3.4 ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก
- 3.5 ไม่มักมากในลาภผล
- 3.6 มุ่งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อปวงชน
- 3.7 ดำรงตนในยุติธรรม
- 3.8 กระทำการด้วยปัญญา
- 3.9 รักษาความไม่ประมาทเสมอในชีวิต

แต่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏยังมีปัญหาอยู่มาก ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับประชาชน อุดมคดียังมีอยู่ แต่บางข้อไม่ได้รับการยึดถือปฏิบัติ ซึ่งถ้าหากตำรวจได้ยึดถือปฏิบัติตนและปฏิบัติงานในหน้าที่อุดมคติแล้ว ย่อมจะเป็นคุณประโยชน์ที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ ส่งผลให้ความร่วมมือ และสนับสนุนจากประชาชนเป็นไปด้วยดี ดังนั้นในภาวะที่สังคมเจริญเติบโต และซับซ้อนขึ้นทุกขณะ หากปราศจากเสียซึ่งความร่วมมือจากประชาชน การแก้ไขปัญหอาชญากรรม ซึ่งเป็นปัญหาของสังคมก็ยากที่จะบรรลุผลสำเร็จได้ แนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงเป็นความจำเป็น

ที่จะต้องเสริมสร้างให้ข้าราชการตำรวจทุกคนมีจิตสำนึกในงานชุมชนสัมพันธ์ตลอดเวลา การปฏิบัติงานของตำรวจจะต้องคิดไตร่ตรองและระมัดระวังให้ความสัมพันธ์ระหว่าง ตำรวจกับประชาชนเป็นไปด้วยดีอยู่เสมอ เช่นนี้ ย่อมจะเป็นผลดีต่อการแสวงหาความร่วมมือ และได้รับการสนับสนุนจากประชาชนโดยทั่วไป

4. ชุมชนสัมพันธ์ในสถานะของแผนงาน โครงการ และกิจกรรม องค์ประกอบของสังคมประกอบด้วยส่วนต่างๆ เป็นต้นว่า ครอบครัว หมู่บ้านชุมชน ประชาชนกลุ่มอาชีพต่างๆ สถาบันพื้นฐาน เช่น บ้าน วัด โรงเรียน องค์การรัฐ ธุรกิจเอกชน องค์การพัฒนาเอกชน ฯลฯ การดำเนินการชุมชนสัมพันธ์ตามแผนงาน โครงการ กิจกรรม จึงเป็นการดำเนินการในส่วนที่เป็นงานหลักที่มีงบประมาณสนับสนุนเป็นการดำเนินการในเชิงรุกที่มีรูปแบบ และขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนต่อองค์ประกอบต่างๆ ของสังคมอย่างเป็นระบบ มีความต่อเนื่อง และมีความมุ่งหมายที่จะใช้การดำเนินการในส่วนนี้เป็นส่วนนำให้การปฏิบัติงานในด้านอื่นๆ ของตำรวจ ใช้หลักชุมชนสัมพันธ์เข้าผสมผสานในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม

กล่าวโดยสรุป ชุมชนสัมพันธ์มิได้มีขอบเขตของตัวเองเป็นเพียงแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมเท่านั้น แต่โดยแท้ที่จริงแล้วชุมชนสัมพันธ์มีสภาพเป็นทั้งหลักการ และอุดมการณ์ที่สมบูรณ์ในความเป็นตำรวจ ครอบคลุมถึงงานของตำรวจเป็นงานที่เกี่ยวกับประชาชน ตำรวจก็ย่อมไม่อาจที่จะปราศจากเสียซึ่งจิตสำนึกของงานชุมชนสัมพันธ์ไปได้ ชุมชนสัมพันธ์ จึงเป็นเนื้อหาที่ไม่อาจแบ่งแยกได้จากงานป้องกันอาชญากรรม ท่าทีของตำรวจที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ต่างๆ จะต้องจำแนกให้เกิดความแตกต่างระหว่างการปฏิบัติต่อประชาชน พลเมืองดี และคนร้ายให้ชัดเจน งานสายตรวจ งานจราจร งานบริการสถานีตำรวจ และงานอื่นๆ อันเป็นงานหลักของตำรวจ สามารถที่จะนำวิธีการแห่งการชุมชนสัมพันธ์เข้าไปผสมผสานได้ทุกงาน แม้ว่าจะงานนั้น จะมีได้มีการกำหนดงบประมาณไว้เป็นการเฉพาะก็ตาม ชุมชนสัมพันธ์ของตำรวจ ไม่อาจที่จะก่อให้เกิดขึ้นได้ในระบบวิธีเผด็จการบีบบังคับล่อหลอก หรือให้อภิสิทธิ์ ความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนจะต้องมีที่มาจากความสมัครใจ และจิตสำนึกของประชาชนในสังคมที่ตอบสนองต่อการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ สิ่งเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการปรับทิศทาง และระคับระคองสังคมให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างมั่นคง อันเป็นการผนึกกำลัง เพื่อสร้างสรรค์พัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน และนำความสุขมาสู่สังคมในที่สุด อย่างไรก็ตาม แม้ว่า แนวทางแห่งการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ จะระบุอย่างชัดเจนและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ว่าเป็นแนวทางการดำเนินการที่ถูกต้อง แต่ยังไม่มีการประเมินผลอย่างจริงจัง ในเชิงการนำทฤษฎี และแนวความคิดการนำนโยบายมาวิเคราะห์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาวิจัยถึง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการนำนโยบายชุมชนสัมพันธ์ ไปปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยศึกษาความรู้สึก ความคิดเห็น ข้าราชการตำรวจและประชาชนที่มีต่อนโยบายชุมชนสัมพันธ์ สามารถเป็นสิ่งสะท้อนอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่า ควรแก่การศึกษาวิจัยเป็นอย่างยิ่ง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งในการนำนโยบายชุมชนสัมพันธ์ไปปฏิบัติ มโนทัศน์และนิยามของตำรวจชุมชนสัมพันธ์

นโยบายของภาครัฐต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน

นอกจากนี้ ทางภาครัฐยังได้กำหนดนโยบายที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในปี พ.ศ. 2545 รัฐบาลจึงได้ตรากฎหมายที่สำคัญต่อการบริหารราชการและการพัฒนาระบบราชการ คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 ซึ่งถือเป็นการนำแนวความคิดเกี่ยวกับการปรับระบบราชการให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาแปลงให้เป็นรูปแบบกฎหมาย เพื่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นการถาวร นอกเหนือจากการกำหนดเจตนารมณ์ของการมุ่งพัฒนาระบบราชการ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และบังเกิดผลสัมฤทธิ์ที่สามารถวัดผลได้และแนวทางอื่นๆ ที่จำเป็นดังที่ได้กล่าวในบทก่อนๆ แล้ว พ.ร.บ. ฉบับนี้ ยังได้กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญที่ส่งผลให้ส่วนราชการต่างๆ มีความตื่นตัวที่จะดำเนินการด้านนี้มากขึ้น

ต่อมาในปี 2546 ก.พ.ร. ได้ขยายแนวปฏิบัติเพิ่ม โดยตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อให้ส่วนราชการต่างๆ ยึดถือเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารราชการที่เป็นการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูประบบราชการที่ต้องการให้ระบบราชการเป็นไป เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งพระราชกฤษฎีกานี้ ในหมวดที่ 2 การบริหารราชการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน (3) ได้กำหนดให้ในการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการนั้น ก่อนเริ่มดำเนินการ ส่วนราชการนั้นจะต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น และ (4) ให้ถือเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงหรือเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อให้มีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติราชการมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการการบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก โดยกำหนดเป็นสาขาหนึ่งในแผนกรมตำรวจแม่บทฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2530 – 2534) และบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการ (พ.ศ. 2531 – 2534) ของกระทรวงมหาดไทย นับเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุก เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาระยะยาว การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ของกรมตำรวจที่ผ่านมา มุ่งเน้นให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อข้าราชการตำรวจ บังเกิดกิจกรรมมีส่วนร่วมระหว่างตำรวจกับประชาชนไปในทางสร้างสรรค์มากขึ้น ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนมีการแสดงออกถึงความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับ ข้าราชการตำรวจในการป้องกันและปราบปรามปัญหาอาชญากรรม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พลสุข เพียรพิทักษ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ปัญหาหยาเสฟติด กรณีศึกษากิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี พบว่า โครงการหมู่บ้านปลอดยาเสพติดค่อนข้างจะประสบผลสำเร็จ และเป็นโครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจการต่างๆ ที่ภาครัฐจัดให้ และประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเสฟติดร่วมกับภาครัฐ โดยการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกันแก้ปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานที่ประชาชนบางส่วนยังขาดความเข้าใจ ในกระบวนการประชาสังคมหมู่บ้าน ขาดผู้นำและอาสาสมัครที่เสียสละ เข้มแข็ง และจริงจัง ด้านบุคลากรที่รับผิดชอบในโครงการมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอในการดูแลรับผิดชอบหมู่บ้าน รวมทั้งประชาชน และเจ้าหน้าที่ในโครงการไม่มีความมั่นใจในการรักษาความปลอดภัยของภาครัฐ ซึ่งจำเป็นเหลือเกินที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือร่วมใจกัน ป้องกันและแก้ปัญหาเสฟติดในทันทีและเร่งด่วน เพราะปัญหาเสฟติดทำให้เกิดการสูญเสียต่อทรัพยากรบุคคล และเป็นการทำลายความมั่นคงของประเทศชาติอย่างที่สุด

สมชาย วาณิชเสนี (2533: บทคัดย่อ) ได้ทำการประเมินโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่า เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างของชุมชนที่มีโครงการ และชุมชนที่ไม่มีโครงการ ปรากฏผล ดังต่อไปนี้

1. ความเข้าใจทัศนคติในทางบวก ความเชื่อมั่น ความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับตำรวจในชุมชนที่มีโครงการสูงกว่าชุมชนที่ไม่มีโครงการ

2. การสนับสนุนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานของตำรวจ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของชุมชนที่มีโครงการมีมากกว่าชุมชนที่ไม่มีโครงการ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนมีโครงการและหลังมีโครงการของชุมชนที่มีโครงการ และชุมชนที่ไม่มีโครงการแล้ว ความเข้าใจทัศนคติในทางบวก ความเชื่อมั่น ความสัมพันธ์อันดี การสนับสนุน และการมีส่วนร่วม ของประชาชนที่มีต่อตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

วิวัฒน์ ภูคนองศรี (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมคิด ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วม ติดตามประเมินผล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วม คิด ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติ กิจกรรมและด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผลอยู่ในระดับ ปานกลาง

2. เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนเพศชาย มีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิงทั้ง 4 ด้าน ประชาชนที่มีอายุต่างกัน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมติดตาม ประเมินผล มีความแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วม ร่วมปฏิบัติกิจกรรมมีความแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 6,120 บาท มีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 6,120 – 7,500 บาท ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน พบว่า มีส่วน

ร่วมไม่แตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน ประชาชนที่มีขนาด ของครอบครัวต่างกัน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วม ปฏิบัติกิจกรรม มีความแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีขนาดของครอบครัว 4 – 6 คน มีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีขนาดของครอบครัวไม่เกิน 3 คน ประชาชนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชน ที่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทั้ง 4 ด้าน และประชาชนที่เป็นผู้นำกลุ่ม พบว่า มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่ไม่เป็นผู้นำกลุ่มทั้ง 4 ด้าน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับการมีส่วนร่วม พบว่า เพศมีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การเป็น ผู้นำกลุ่ม และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนอายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพ สมรส และขนาดของครอบครัว ไม่มีความ สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม

4. ประมวลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วม ของประชาชน ในงานตำรวจ ชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานี มีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ไม่มีแผน การดำเนินงานที่ชัดเจนต่อเนื่อง การไม่รู้และไม่เข้าใจภาษาไทยของประชาชน ขาดความปลอดภัย ในชีวิต ทรัพย์สิน มีความหวาดระแวงต่อเจ้าหน้าที่ ขาดเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ งานด้านนี้โดยตรง ส่วนการเสนอแนะ คือ ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติต้องร่วมมือแก้ไขปัญหา และกำหนดแผนการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่องชัดเจน ใช้การประชาสัมพันธ์ชุมชนและมวลชน สัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารข้อมูล ประสานการสนับสนุนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชน ประชาชนทุกคนต้องร่วมมือป้องกัน แก้ไขปัญหาอาชญากรรม สร้างเสริม ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง เจ้าหน้าที่กับประชาชน เพื่อลดความหวาดระแวง เพิ่มกำลังพลที่รับผิดชอบ อย่างเหมาะสม ผลจากการวิจัยครั้งนี้ นำไปใช้ในการยกระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจ ชุมชนสัมพันธ์ทั้ง 4 ด้าน ให้สูงกว่าระดับปานกลางนั้น ควรจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา และ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลให้ประชาชนทราบถึง ลักษณะงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ และให้ ทราบถึงบทบาท หน้าที่ วิธีการ กิจกรรมและผลประโยชน์ของประชาชนที่จะได้รับการมีส่วนร่วม นั้น และควรให้ประชาชนที่เป็นเพศชายที่เป็น ผู้นำกลุ่มและเป็นสมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในงานตำรวจ ชุมชนสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น

อิทธิพล เพ็ญจันทร์ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม ของชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม ใน การป้องกันอาชญากรรมของชุมชนในเขตอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อเปรียบเทียบการมี ส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมภายในชุมชนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกตำรวจบ้าน อาสาสมัคร และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม ผลการศึกษาพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกตำรวจบ้าน และสมาชิก แจ้งข่าวอาชญากรรมป้องกันอาชญากรรม มีส่วนร่วมในการควบคุมให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎจราจร และช่วยเหลือเมื่อมีภัยพิบัติ เช่น เพลิงไหม้ แผ่นดินไหว น้ำท่วม อาสาสมัครมีส่วนร่วมในการสร้าง ความเข้าใจอันดีกับประชาชน และดูแลความสงบเรียบร้อยภายในชุมชน เช่น การทะเลาะเบาะแว้ง การทำร้ายร่างกาย ซึ่งกันและกัน สมาชิกตำรวจบ้านมีส่วนร่วมในการให้ความปลอดภัยแก่ประชาชน และช่วยเหลือเมื่อมีภัยพิบัติเช่นเพลิงไหม้ แผ่นดินไหว น้ำท่วม และสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม มี ส่วนร่วมในการควบคุมให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎจราจร และดูแลความสงบเรียบร้อยในช่วงเทศกาล เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ สรุปลงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้ศึกษาได้นำมาประกอบการศึกษาครั้งนี้ เป็น

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไป กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกตำรวจบ้าน อาสาสมัครและสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่ กลุ่มประชาชนดังกล่าว ให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนเป็นอย่างดี ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลมาประกอบการศึกษา ในประเด็นความร่วมมือของตำรวจบ้านในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งตำรวจบ้านหรือตำรวจอาสาสมัคร ป้องกันหมู่บ้าน มีความสำคัญในการช่วยเหลือหน่วยราชการ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในท้องถิ่น สามารถลดอาชญากรรมในท้องถิ่นได้ และนำความสงบสุข มาสู่ชุมชนได้

พัชรพงษ์ อัครเมธากุล (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความร่วมมือของชุมชนในโครงการ ตำรวจบ้านต่อต้านป้องกันปราบปรามอาชญากรรม อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าการให้ความร่วมมือของชุมชนต่อต้านป้องกันปราบปรามอาชญากรรม อยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งส่วนใหญ่ ตำรวจบ้านจะให้ความร่วมมือในด้านการแจ้งข่าวการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในชุมชน ให้แก่เจ้าหน้าที่ ตำรวจ สอดส่องดูพฤติกรรมของผู้กระทำความผิด ผู้มีอิทธิพล ตรวจตราความปลอดภัยในชุมชน งานเทศบาลของชุมชน นอกจากนี้ ยังได้ร่วมดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปราบปราม จับกุม ผู้เสพ ผู้ค้า ผู้จำหน่ายยาเสพติดในชุมชน ผู้ค้าไม้เถื่อน ผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น ปัจจัยที่มีผลต่อความร่วมมือของชุมชนต่อต้านป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่ การรู้จักหรือคุ้นเคยกับผู้กระทำความผิด การที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีอิทธิพล การทักท้วงหรือห้ามปรามจากญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง หรือบุคคลทั่วไป ถึงอันตรายจากการปฏิบัติงาน การได้รับการร้องขอจากตำรวจ การที่อาจได้รับอันตรายในการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นต้น ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ได้แก่ ตำรวจบ้านขาดทักษะ ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานไม่เคร่งครัดขาดการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ขาดงบประมาณ และขาดอุปกรณ์ในการทำงานเป็นต้น สำหรับแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในชุมชน ควรมีการอบรม ให้ความรู้แก่ตำรวจบ้านในการปฏิบัติหน้าที่ด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มีสวัสดิการ ค่าตอบแทนให้แก่ตำรวจบ้าน ควรให้การสนับสนุนช่วยเหลือด้านการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานแก่ตำรวจบ้าน และทำหน้าที่ในการเป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำช่วยเหลือในด้านต่างๆ แก่ตำรวจบ้านอย่างต่อเนื่อง

เอกรัตต์ แสงสนิท (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความร่วมมือของชุมชนในการควบคุมอาชญากรรมด้านยาเสพติดในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในระดับสูง หากแต่ประชาชนยังสับสนในบางเรื่อง ได้แก่ การจับกุมผู้ขายยาเสพติดทั้งหมดจะสามารถทำให้ยาเสพติดหมดไปได้ การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นหน้าที่ของตำรวจเท่านั้น สำหรับผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดูแลป้องกันอาชญากรรมพบว่า ประชาชนในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดูแลอาชญากรรมค่อนข้างน้อย เว้นแต่จะมีส่วนร่วมเฉพาะส่วนที่ตนมีความสัมพันธ์ เช่น ติดตามผลความคืบหน้าในการจับกุมคนร้ายจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตักเตือนบุคคลในครอบครัวไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้อง

กับยาเสพติดและอาชญากรรม ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ที่ทำให้ประชาชนไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันปัญหา ยาเสพติดคือการศึกษ ความยากจน การขาดผู้นำ และเรื่องของการปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

พ.ต.ท.รุ่งโรจน์ เรียมดี (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ในเขตอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในหน้าที่ของตำรวจเป็นแนวความคิดที่นำมาจากหลักปรัชญาของตำรวจที่เชื่อว่า ตำรวจและประชาชนเป็นสิ่งที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข และจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของตำรวจ ตำรวจจึงจำเป็นต้องรักษาสัมพันธ์ภาพอันดีกับประชาชนไว้อย่างสม่ำเสมอ วิธีปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์เริ่มด้วยการพบปะเยี่ยมชมนักนำชุมชนและประชาชนในพื้นที่โครงการ ศึกษาชุมชนและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน ร่วมกิจกรรมตามประเพณีและกิจกรรมของชุมชน ประชุมวางแผนร่วมกับผู้นำชุมชนและประชาชน เตรียมการจัดระบบงานและประเมินความพร้อม ระหว่างที่ปฏิบัติงานนี้ได้มีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะรวมทั้งปรับปรุงแก้ไขตลอดเวลา

การเข้าร่วมกิจกรรมและพฤติกรรมในการร่วมมือของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์พบว่า ประชาชนรับรู้ถึงกิจกรรมงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่ดำเนินการโดยตำรวจในท้องที่ ในระดับน้อยทุกกิจกรรม ประชาชนไม่ค่อยเห็นว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจได้แสดงถึงความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหาของชุมชน บริการชุมชนเพื่อแก้ปัญหาอื่นในชุมชน สร้างความเชื่อถือศรัทธาของประชาชน เพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรม บริการชุมชนเพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรมในชุมชน เผยแพร่ให้ประชาชนทราบถึงบทบาทของตนในการแก้ปัญหาอาชญากรรม หรือแม้แต่สร้างความมั่นใจในการป้องกันอาชญากรรมให้แก่ประชาชน ส่วนในเรื่องการมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ อย่างไรก็ตาม ได้มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกิจกรรมงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ได้แก่ การให้ความสำคัญของประชาชนในการแก้ปัญหาอาชญากรรม การเปิดโอกาสให้ประชาชนตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณและการสนับสนุนต่างๆ และการเผยแพร่ให้ประชาชนทราบบทบาทของตนในการแก้ปัญหาของชุมชนและบริการชุมชนเพื่อแก้ปัญหาอาชญากรรมในชุมชน รวมทั้งช่วยให้ประชาชนเข้าใจปัญหาอาชญากรรมในชุมชน และสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างตำรวจกับประชาชน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรม ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร โดยจัดระเบียบวิธีการดำเนินการแบบเชิงคุณภาพ ด้วยการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร สังเกตการณ์ (Observation) และสัมภาษณ์เชิงลึกโดยได้แบ่งขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

การเข้าถึงแหล่งศึกษา

ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากรายงานวิทยานิพนธ์ และเอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ

การได้มาของข้อมูลผู้วิจัยเริ่มต้นจากการสำรวจพื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยได้สำรวจพื้นที่ เพื่อให้เข้าใจ ลักษณะทางกายภาพของชุมชนและสังคม จากนั้นผู้วิจัยได้ข้อมูลจากวิธีการสุ่มตัวอย่างเชิงทฤษฎี (Theoretical Sampling) ซึ่งเป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงทั้ง 13 ชุมชน ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ โดยได้เลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) จำนวน 4 ชุมชน จากชุมชนทั้งหมด 13 ชุมชน โดยการเจาะจงเลือก ดังนี้

ชุมชนสุขเหراءบ้านดอน	เขตวัฒนา	มีจำนวนประชากร	1,350 คน
ชุมชนเจริญสุข	เขตคลองเตย	มีจำนวนประชากร	1,000 คน
ชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ	เขตวัฒนา	มีจำนวนประชากร	61 คน
ชุมชนริมคลองไผ่สิงโต	เขตคลองเตย	มีจำนวนประชากร	40 คน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มเชิงทฤษฎี โดยเลือกจากผู้ร่วมโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ดังต่อไปนี้

ผู้นำชุมชนสุขเหراءบ้านดอน	เขตวัฒนา	1 คน	และคณะกรรมการ 3 คน
ผู้นำชุมชนเจริญสุข	เขตคลองเตย	1 คน	และคณะกรรมการ 3 คน
ผู้นำชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ	เขตวัฒนา	1 คน	และคณะกรรมการ 3 คน
ผู้นำชุมชนริมคลองไผ่สิงโต	เขตคลองเตย	1 คน	และคณะกรรมการ 3 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 16 คน แบ่งเป็น

1. ชุมชนสุขเหراءบ้านดอน เขตวัฒนา ได้แก่ ผู้นำชุมชนสุขเหراءบ้านดอน 1 คน และคณะกรรมการ 3 คน (รวม 4 คน) ซึ่งสามารถนำเสนอข้อมูลและรายละเอียดของผู้ให้การสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1
 เพศ ชาย อายุ 56 ปี
 ระดับการศึกษา ปวช.
- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2
 เพศ ชาย อายุ 41 ปี
 ระดับการศึกษาปริญญาตรี
- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3
 เพศ ชาย อายุ 39 ปี
 ระดับการศึกษา มัธยมต้น
- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4
 เพศ หญิง อายุ 36 ปี
 ระดับการศึกษา ปวช.

2. ชุมชนเจริญสุข เขตคลองเตย ได้แก่ ผู้นำชุมชนเจริญสุข 1 คน และคณะกรรมการ 3 คน (รวม 4 คน) ซึ่งสามารถนำเสนอข้อมูลและรายละเอียดของผู้ให้การสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1
 เพศ ชาย อายุ 55 ปี
 ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6
- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2
 เพศ ชาย อายุ 35 ปี
 ระดับการศึกษาปริญญาตรี
- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3
 เพศ ชาย อายุ 41 ปี
 ระดับการศึกษา ไม่ระบุ
- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4
 เพศ ชาย อายุ 34 ปี
 ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

3. ชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ เขตวัฒนา ได้แก่ ผู้นำชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ 1 คน และคณะกรรมการ 3 คน (รวม 4 คน) ซึ่งสามารถนำเสนอข้อมูลและรายละเอียดของผู้ให้การสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

- ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1
 เพศ หญิง อายุ 49 ปี

ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาที่ 6

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

เพศ ชาย อายุ 40 ปี

ระดับการศึกษา ปวช.

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

เพศ ชาย อายุ 38 ปี

ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

เพศ ชาย อายุ 37 ปี

ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

4. ชุมชนชุมชนริมคลองไผ่สิงโต เขตคลองเตย ได้แก่ ผู้นำชุมชนคลองไผ่สิงโต 1 คน และคณะกรรมการ 3 คน (รวม 4 คน) ซึ่งสามารถนำเสนอข้อมูลและรายละเอียดของผู้ให้การสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1

เพศ หญิง อายุ 49 ปี

ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2

เพศ หญิง อายุ 39 ปี

ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3

เพศ หญิง อายุ 33 ปี

ระดับการศึกษา ปวส.

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4

เพศ หญิง อายุ 27 ปี

ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการศึกษาและค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) โดย

1.1 รวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ, งานวิจัย, วารสาร, บทความ ฯลฯ

1.2 รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐ เกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หนังสือสั่งการในเรื่อง การมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชน การดำเนินงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์

2. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้การศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการ ดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารรายงานการศึกษาวิจัย ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้

2.3 ศึกษาโดยการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่าง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการใช้สัมภาษณ์แบบมีแนวทาง (Interview Guidelines) ซึ่งต้องการถามในประเด็นการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐกับชุมชนในการควบคุมอาชญากรรมจาก ชุมชนสุเหร่าบ้านดอนเขตวัฒนา ชุมชนเจริญสุขเขตคลองเตย ชุมชนหลังสน.ทองหล่อเขตวัฒนา ชุมชนริมคลองไฟสิงโตเขตคลองเตย กลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์รวมจำนวนทั้งสิ้น 16 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้อุปกรณ์ เครื่องบันทึกเสียง (Voice Recorder) และสมุดบันทึก (Note book) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และคำตอบที่เป็นจริง ครบคลุมอย่างสมบูรณ์ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษา โดยใช้เทคนิคการศึกษาหลายอย่าง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงจากปรากฏการณ์ที่แท้จริงในชุมชน

วิธีเก็บ ดังนี้

1. วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีแนวคำถาม ซึ่งจะถามตามแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผู้วิจัยออกแบบเอาไว้และผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ซึ่งผู้วิจัยจะขออนุญาตผู้ให้สัมภาษณ์ในการจดบันทึกและ/หรือบันทึกเสียง (ในกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ยินดีให้บันทึกเสียงได้) โดยการสัมภาษณ์นั้น จะสัมภาษณ์ผู้ที่มีบทบาทโดยตรง และผู้ที่มีเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับการปฏิบัติงานในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ว่ามีส่วนร่วมในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมมากน้อยเพียงใด

2. วิธีการสังเกต ซึ่งเป็นการสังเกตระหว่างผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ และระหว่างเป็นผู้ปฏิบัติงานตามโครงการนี้ โดยผู้วิจัยได้ทำการสร้างแนวความคิดที่ได้จากเหตุการณ์ที่ประสบนี้ และได้บันทึกไว้เป็นข้อมูลภาคสนาม เพื่อเตือนความจำของผู้วิจัย

3. รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในการศึกษา

4. รวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจำแนกตามประเด็นที่กำหนดในการศึกษา และนำไปวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเรื่องนี้

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลแล้ว ซึ่งผู้วิจัยได้บันทึกลงไว้ในเครื่องบันทึกเสียง (Voice Recorder) แล้วถอดคำให้สัมภาษณ์ไว้ในเอกสาร เพื่อทำการวิเคราะห์โดยวิธีการถอดรหัส (Decoder) การเชื่อมโยงแนวคิด (Linking Ideas) และการจัดหมวดหมู่ของแนวคิด และนำเสนอข้อมูลโดยการบรรยายเชิงพรรณนา และตีความหมายของข้อมูลอย่างมีเหตุผล โดยจะวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

บทที่ 4

การนำเสนอผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อการป้องกัน
อาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร โดยผู้ทำการวิจัยได้จัดระเบียบ
วิธีการดำเนินการ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ซึ่งเป็น
การเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงจากตัวแทนแต่ละชุมชน ได้แก่

ผู้นำชุมชนสุขเหράบ้านดอน	เขตวัฒนา	1 คน	และคณะกรรมการ 3 คน
ผู้นำชุมชนเจริญสุข	เขตคลองเตย	1 คน	และคณะกรรมการ 3 คน
ผู้นำชุมชนหลังสน.ทองหล่อ	เขตวัฒนา	1 คน	และคณะกรรมการ 3 คน
ผู้นำชุมชนริมคลองไผ่สิงโต	เขตคลองเตย	1 คน	และคณะกรรมการ 3 คน

รวมประชากรกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 16 คน ดังนั้นจากข้อมูลต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวม
ทั้งวิธีการเก็บข้อมูลจากเอกสาร การสังเกตการณ์และสัมภาษณ์เชิงลึกนั้น ผู้วิจัยสามารถนำข้อมูล
ดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลออกตามเป็นประเด็นต่างๆ ได้ ดังนี้

ข้อมูลประวัติความเป็นมาของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อและตำรวจชุมชนสัมพันธ์

สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ ตั้งอยู่เลขที่ 800 กลางซอยสุขุมวิท 55 (ซอยทองหล่อ)
แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ เป็นสถานีตำรวจที่
แยกตัวมาจากสถานีตำรวจนครบาลพระโขนง 1 กองกำกับการตำรวจนครบาล 8 มาขึ้นกับ กองกำกับการ
การตำรวจนครบาล 12 ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2520 ลงวันที่ 6 ตุลาคม
2520 โดยมีที่ทำการชั่วคราวอยู่ที่ปลายซอยปานตา 1 แยกจากซอยสุขุมวิท 63 และย้ายมาอยู่ที่ทำการ
ปัจจุบันเมื่อ ปี พ.ศ.2525 และเมื่อมีการปรับโครงสร้างกรมตำรวจตาม พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ
กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2536 มีฐานะเป็นกองกำกับการ ขึ้นตรงกับ กองบังคับการ
ตำรวจนครบาลใต้ มีผลบังคับใช้แต่วันที่ 23 มกราคม 2537 ปัจจุบันขึ้นตรงกับกองบังคับการตำรวจ
นครบาล 5 มีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ 17.3 ตารางกิโลเมตร ชุมชนที่อยู่ในความดูแลของสถานีตำรวจ
นครบาลทองหล่อ มีชุมชนที่จดทะเบียนถูกต้องตามระเบียบของกรุงเทพมหานคร จำนวน 13 ชุมชน คือ

- 1) ชุมชนนภาศัพท์แยก 4
- 2) ชุมชนแสนสบายแสนสุข
- 3) ชุมชนบ้านกล้วย
- 4) ชุมชนร่วมใจสามัคคี
- 5) ชุมชนทรัพย์มโนทัย
- 6) ชุมชนเจริญสุข
- 7) ชุมชนริมคลองไผ่สิงโต
- 8) ชุมชนอาคารทรัพย์สิน 26 – 7
- 9) ชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ
- 10) ชุมชนลีลานุช
- 11) ชุมชนแจ่มจันทร์
- 12) ชุมชนประจักษ์คดี
- 13) ชุมชนสุขเหράบ้านดอน

ที่ผ่านมาทางสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ตามคำสั่งหลักการ และเหตุผล เพื่อให้การปฏิบัติงานในเขตพื้นที่รับผิดชอบ การแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน ในการป้องกันอาชญากรรม ปัญหาสังคมด้านอื่นๆ และการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ สัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเพื่อให้สอดคล้องกับ แผนปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปี 2550 ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อจึงได้มีคำสั่งให้เกิดคณะกรรมการทำงานขึ้นโดยมีผู้กำกับการ สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อเป็นหัวหน้า และรองผู้กำกับการทุกฝ่ายเป็นรองหัวหน้า ที่ผ่านมาสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อในส่วนของผู้กำกับการตำรวจชุมชนสัมพันธ์จัดดำเนินโครงการและกิจกรรม เช่น

1. โครงการพัฒนาบุคลากร
2. โครงการ สายตรวจชุมชน
3. โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย
4. โครงการฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้าน
5. โครงการอาสาสมัครตำรวจบ้าน
6. โครงการเยาวชนทองหล่อต้านยาเสพติด
7. โครงการสร้างชุมชนเข้มแข็ง
8. โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม
9. โครงการอบรมความรู้ด้านกฎหมายแก่ชุมชน
10. โครงการชุมชนปลอดภัยอาชญากรรม

จากแนวทางและนโยบายเกี่ยวกับงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดที่จะดำเนินการศึกษาหาผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันอาชญากรรม และแนวทางในการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมของ สถานีตำรวจนครบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์แก่ผู้ที่สนใจนั้น ทำให้ทราบว่า งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ที่จัดขึ้น ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ ผลการศึกษาที่ได้ยังสามารถนำมาอภิปรายผลจากรูปแบบ การค้นคว้า การสัมภาษณ์ และเอกสารต่างๆที่จะนำเสนอในขั้นตอนต่อไป

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลการสัมภาษณ์จากความคิดเห็นของผู้นำชุมชน เกี่ยวกับสภาพและแนวทางการมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างจาก 4 ชุมชน 16 คน โดยทั้งหมดได้ตอบคำถามตามประเด็นคำถาม ที่เกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร โดยผลการสัมภาษณ์ มีดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร

1) ปัจจุบันท่านและประชาชนในชุมชนของท่าน เห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนวางแนวทางเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมอย่างไร

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนสุเหร่าบ้านดอน เขตวัฒนา ได้ข้อมูลดังนี้

“ทุกคนในชุมชนจะต้องช่วยกันสอดส่องดูแลสิ่งผิดปกติในชุมชน ว่ามีอะไรผิดปกติเกิดขึ้นหรือไม่ เพื่อที่จะได้ป้องกันอาชญากรรมได้” (ผู้นำชุมชนสุเหร่าบ้านดอน)

“ประชาชนในพื้นที่ช่วยเหลือกันเป็นอย่างดีในการวางแผนการป้องกันอาชญากรรม” (คณะกรรมการชุมชน สุเหร่าบ้านดอน)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. มีการประชุมเพื่อชี้แจงและสรุปการปฏิบัติในการเฝ้าระวัง
2. มีการเป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชน เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน
3. มีเสียงตามสายในการเฝ้าระวัง
4. อบรมการปฏิบัติ กรณีมีเหตุ
5. มีการประชุมและแสดงความเห็นเสนอแนะ” (อาสาสมัครตำรวจ

คณะกรรมการชุมชน สุเหร่าบ้านดอน)”

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. มีการประชุมร่วมกันเพื่อวางแผน และดำเนินการช่วยกัน
2. มีการจัดตั้งอาสาสมัครชุมชนขึ้น เพื่อเป็นการป้องกันอาชญากรรม

ในชุมชน

3. ร่วมมือกับทางราชการเพื่อป้องกันอาชญากรรมที่เกิดขึ้น” (คณะกรรมการ

ชุมชน สุเหร่าบ้านดอน)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนเจริญสุข เขตคลองเตย ได้ข้อมูล ดังนี้

“แจ้งข้อมูลข้อสงสัยในสิ่งที่ผิดปกติให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ” (ประธานชุมชนเจริญสุข)

“สอดส่องดูแลคนแปลกหน้าที่เข้ามาในชุมชน ให้ทุกคนมีความรัก สามัคคี ไม่ให้แตกแยก” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

“ทุกคนในชุมชนช่วยกันดูแล แผนที่วางไว้ตลอดไป” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

“ทุกคนในชุมชนจะต้องช่วยกัน สอดส่องดูแลสิ่งผิดปกติ เพื่อที่จะได้ป้องกันอาชญากรรมได้” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ เขตวัฒนา ได้ข้อมูลดังนี้

“ทุกคนในชุมชนหลังสน.ทองหล่อ จะต้องช่วยกันสอดส่องดูแลความปลอดภัยในชุมชน เพื่อที่จะได้ช่วยกันป้องกันอาชญากรรมให้ลดน้อยลง” (ผู้นำชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“แนะนำความคิดของที่ประชุมในชุมชน นำเสนอต่อที่ประชุมในพื้นที่ หรือสำนักงานเขต เพื่อวางแผนการปฏิบัติร่วมกัน” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. เมื่อมีการประชุมตัวแทนชุมชนควรเข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง
2. เมื่อมีแผนดี ๆ ที่ทางชุมชนคิดกันได้ ก็นำไปเสนอกับสถานีตำรวจ
3. จัดประชุมในหมู่บ้านเดือนละ 1 ครั้งเพื่อหาวิธีแนวทางแก้ไข” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“ทางคณะกรรมการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สน.ทองหล่อ ได้จัดประชุมร่วมกัน

กับประธานชุมชน และผู้อยู่อาศัยภายในชุมชน เพื่อแนะนำในการป้องกันอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้น และมีการอบรมให้ความรู้ในการป้องกันอาชญากรรม และการช่วยเหลือแจ้งข่าวสารต่อตำรวจ” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของ ประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนชุมชนริมคลองไผ่สิงโต เขตคลองเตย ได้ข้อมูล ดังนี้

“มีการประชุมกันในชุมชน เพื่อให้มีการระมัดระวังในการที่จะเกิดอาชญากรรมขึ้นได้ และให้ทุกคนรู้จักสังเกตพฤติกรรมคนที่น่าสงสัย” (ผู้นำชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ช่วยกันสอดส่องดูแล หากมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นแจ้งให้ตำรวจทราบ” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ช่วยกันรณรงค์ในเรื่อง จะทำอย่างไร ถ้าเกิดอาชญากรรมในเรื่องที่ทำงานกับการป้องกันตัวเองให้ปลอดภัย” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ช่วยกันสอดส่องดูแลคนแปลกหน้าที่น่าสงสัย หรือมีพฤติกรรมบ่งชี้ว่าเป็นคนไม่ดี แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบทันที” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

2) ปัจจุบันท่านและประชาชนในชุมชนของท่าน เห็นว่า การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติ กิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมอย่างไร

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ชุมชนสุขเหράบ้านดอน เขตวัฒนา ได้ข้อมูล ดังนี้

“ติดหลอดไฟ ให้สว่างเพียงพอทุกซอยของแต่ละชุมชน” (ประธานชุมชนสุขเหράบ้านดอน)

“ช่วยกันสอดส่องดูแลบุคคลหรือมีบุคคลแปลกหน้าที่เข้ามาในชุมชน” (คณะกรรมการชุมชนสุขเหράบ้านดอน)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. เป็นอาสาสมัครสำรวจชุมชน
2. แจกข้อมูลที่พบเห็นให้คณะกรรมการชุมชนทราบ
3. นำข้อมูลไปมอบให้ศูนย์ปรับแจ้งข้อมูล” (อาสาสมัครสำรวจคณะกรรมการ

ชุมชนสุเหร่าบ้านดอน)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. แจกข้อมูลอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน
2. เป็นอาสาสมัครสำรวจชุมชน” (คณะกรรมการชุมชนสุเหร่าบ้านดอน)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนเจริญสุข เขตคลองเตย

ได้ข้อมูล ดังนี้

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ตั้งชมรมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมให้ประชาชน
2. อำนวยความสะดวกในการติดตั้งเสาไฟฟ้า และกล่องวงจรปิด ใน
3. ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เมื่อมีการขอร้อง” (ผู้นำชุมชนเจริญสุข)

เข้าใจ

ชุมชนให้กับเจ้าหน้าที่

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างตำรวจกับประชาชนในชุมชน
2. โน้มน้าวให้ประชาชนช่วยเหลือ ดูแลชุมชนด้วยกัน” (คณะกรรมการ

ชุมชนเจริญสุข)

“ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วยการแจ้งเบาะแสอาชญากรรม” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

กรรมการชุมชนเจริญสุข)

“ดำเนินการตรวจสอบว่าพื้นที่ไหนแสงสว่างไม่เพียงพอ ให้เริ่มดำเนินการ

โดยด่วน” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของ ประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ

เขตวัฒนา ได้ข้อมูล ดังนี้

“ช่วยในการประชาสัมพันธ์ในเรื่องความปลอดภัยของชุมชนในจุดล่อแหลม

ต่างๆ เน้นให้มีการติดไฟให้ส่องสว่างทั่วถึง” (ผู้นำชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. แจ้งเบาะแสยาเสพติด
2. ส่งเยาวชนเข้าร่วมการต่อต้านยาเสพติด
3. สร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชน” (คณะกรรมการ

ชุมชนหลังสน. ทองหล่อ)

“พบเห็นบุคคลต้องสงสัยแจ้งให้ชาวบ้านทราบทั่วกัน เตือนให้ชาวบ้านทราบ

หากเกิดเหตุอะไรจะได้ทำการป้องกันได้ทันทั่วทั้ง” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“ปัจจุบันมีการจัดอาสาสมัครตำรวจบ้านช่วยดูแล แจ้งข่าวอาชญากรรมร่วมกับ
 ประธานชุมชน และมีกิจกรรมการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชน” (คณะกรรมการชุมชน
 หลัง สน.ทองหล่อ)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของ ประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนชุมริมคลองไผ่สิงโต
 เขตคลองเตย ได้ข้อมูล ดังนี้

“ช่วยกันสอดส่องดูแลความผิดปกติที่เกิดขึ้นในชุมชน” (ประธานชุมชนริมคลอง
 ไผ่สิงโต)

“ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม และศึกษาวิธีป้องกันอาชญากรรม”
 (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ไม่มี เพราะยังปฏิบัติกิจกรรมเดิมอยู่” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“เป็นหูเป็นตา หรือช่วยสอดส่องดูแลสิ่งผิดปกติ” (คณะกรรมการชุมชนริม
 คลองไผ่สิงโต)

3) ปัจจุบันท่านและประชาชนในชุมชนของท่าน เห็นว่ามีแนวทางเกี่ยวกับการป้องกัน
 อาชญากรรมอย่างไร

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของ ประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนสุเหร่าบ้านดอน
 เขตวัฒนา ได้ข้อมูล ดังนี้

“ตั้งคณะกรรมการชุมชน” (ผู้นำชุมชนสุเหร่าบ้านดอน)

“แนะนำคนในชุมชนช่วยกันดูแลชุมชนของตัวเอง” (คณะกรรมการชุมชน
 สุเหร่าบ้านดอน)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. จัดอบรมประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน
2. ชักซ้อมการปฏิบัติอยู่เสมอๆ
3. อบรมวิธีการสังเกต” (อาสาสมัครตำรวจ,คณะกรรมการชุมชนสุเหร่า

บ้านดอน)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ชักซ้อมการปฏิบัติป้องกันภัยอยู่เสมอๆ
2. เข้าอบรมที่ทางราชการจัดอบรมขึ้น” (คณะกรรมการชุมชนสุเหร่า

บ้านดอน)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของ ประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนเจริญสุข เขต
 คลองเตย ได้ข้อมูล ดังนี้

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. แนะนำประชาชนในชุมชนให้ช่วยกันสอดส่องดูแลสิ่งของที่ผิดปกติ
 หรือคนแปลกหน้าเข้ามาในชุมชน

2. ให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจออกมาดูแลชุมชนเป็นช่วงเวลา หรือประจำ เพื่อป้องกันการเกิดอาชญากรรม

3. ให้มีคณะกรรมการหรือหัวหน้าชุมชนออกมาช่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจดูแลชุมชนอีกทางหนึ่ง

4. ในแต่ละปีให้มีการจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมให้ประชาชนในชุมชนตระหนักถึงการเกิดอาชญากรรม” (ผู้นำชุมชนเจริญสุข)

“อบรมสั่งสอนลูกหลานตั้งแต่เด็กๆ เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น และจะต้องถูกลงโทษ” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

“แนะนำประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับความรู้ทางด้านกฎหมายทั่วไป เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

“ตั้งคณะกรรมการชุมชนดูแลแต่ละชุมชน” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของ ประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ เขตวัฒนา ได้ข้อมูล ดังนี้

“ช่วยกันสอดส่องดูแล เพื่อช่วยในการป้องกันอาชญากรรมที่จะเข้ามาสู่ชุมชน” (ผู้นำชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชน
2. หาเบาะแสยาเสพติด การพนัน ในชุมชน
3. เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชน” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

ทองหล่อ)

“มีการบอกเหตุซึ่งกันและกันแล้ว นำไปแจ้งกับเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เข้ามาอย่างที่ เกิดเหตุในทันที เพราะหากเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น จะได้เป็นการป้องกันเหตุให้กับชุมชนได้มากที่สุด และหากเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติงานกันตามหน้าที่ไม่บกพร่อง ทางชุมชนก็จะมีแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“จัดตำรวจอาสาช่วยดูแลผู้อยู่อาศัยในชุมชน เพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานตำรวจ” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของ ประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนชุมชนริมคลองไผ่สิงโต เขตคลองเตย ได้ข้อมูล ดังนี้

“สังเกตการณ์พฤติกรรมของบุคคลที่น่าสงสัยในชุมชน เพื่อรายงานให้กับ ประธานชุมชนหรือคณะกรรมการชุมชนทราบ” (ผู้นำชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ให้ประชาชนเป็นหูเป็นตา และรับสมัครอาสาสมัคร เพื่อคอยดูแลชุมชน” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ไม่มี เพราะมีแนวทางเดิมที่ดีอยู่” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ระมัดระวังในการเดินทางเข้า และออกจากชุมชน” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

4) ปัจจุบันท่านและประชาชนในชุมชนของท่าน เห็นว่าการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามการประเมินผลเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมอย่างไร

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนสุขเหράบ้านดอน เขตวัฒนา ได้ข้อมูล ดังนี้

“ตรวจสอบการทำงานของตำรวจ ว่าเข้ามาเยี่ยมเยือนชุมชนบ่อยแค่ไหน” (ผู้นำชุมชนสุขเหράบ้านดอน)

“ติดตามการประเมินผลสถิติอาชญากรรมที่เกิดขึ้นทุกสัปดาห์ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง” (คณะกรรมการชุมชนสุขเหράบ้านดอน)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การนำเรื่องร้องเรียนเข้าที่ประชุมประจำเดือน
2. จัดทำแบบสอบถามเพื่อเสนอแนะ” (อาสาสมัครตำรวจคณะกรรมการชุมชนสุขเหράบ้านดอน)

ชุมชนสุขเหράบ้านดอน)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. เข้าประชุมเพื่อรับฟังสรุปรายงานทุกเดือน
2. นำเรื่องร้องเรียนเข้าที่ประชุมและจัดทำแบบสอบถามเพื่อเสนอแนะ”

(คณะกรรมการชุมชนสุขเหράบ้านดอน)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนเจริญสุข เขตคลองเตย ได้ข้อมูล ดังนี้

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ติดตามดูการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่รับผิดชอบว่ามีการมาปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายหรือไม่

2. ติดตามเจ้าหน้าที่ที่ดูแลกล้องวงจรปิดและหลอดไฟฟ้า ว่ามีการชำรุดหรือเสียหายหรือไม่” (ผู้นำชุมชนเจริญสุข)

“ดูทีวี ข่าวสารทางหนังสือพิมพ์สม่ำเสมอ เพื่อเป็นแนวทางในการสอนชุมชนต่อๆ ไป” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

“ติดตามและประเมินผลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ว่ามีการร่วมงานกับชุมชนที่ได้รับมอบหมายหรือไม่” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

“ร่วมตรวจสอบกับคณะกรรมการ และตำรวจชุมชนของ สน.ทองหล่อ ว่ามีการมาเยี่ยมชุมชนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ เขตวัฒนา ได้ข้อมูล ดังนี้

“ร่วมกันตรวจสอบการทำงานของตำรวจชุมชนว่ามีการเยี่ยมเยียนมากน้อยเพียงใด” (ประธานชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“เข้าเยี่ยมเยียนชุมชนที่ผ่านการอบรมมา ว่ามีการปฏิบัติตามที่ได้รับฝึกอบรมกันหรือไม่” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“มีการติดต่อสอบถามกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอยู่บ่อยๆ เพื่อสอบถามประวัติบุคคลอาชญากรรมที่มีเข้ามาใหม่ เพื่อที่จะให้บุคคลในชุมชนช่วยกันป้องกัน” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“โดยปกติประชาชนในชุมชนจะเป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการติดตามข่าวสารต่างๆ” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ชุมชนชุมชนริมคลองไผ่สิงโต เขตคลองเตย ได้ข้อมูล ดังนี้

“ติดตามว่ามีเรื่องที่น่าสงสัยเกิดขึ้นบ้างหรือไม่” (ผู้นำชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ติดตามข่าวสารและสอบถามคนในชุมชน” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ติดตามข่าวสารจากหนังสือพิมพ์และสื่อต่างๆ” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ไม่มี เพราะใช้แนวทางเดิม” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

5) ท่านและประชาชนในชุมชนของท่านมีปัญหา หรืออุปสรรคในด้านการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมด้านการติดตามการประเมินผล เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมอย่างไร

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนสุเหร่าบ้านดอน เขตวัฒนา ได้ข้อมูลดังนี้

“ประชาชนยังไม่ค่อยเข้าใจระบบการทำงานของตำรวจ” (ผู้นำชุมชนสุเหร่าบ้านดอน)

“ชุมชนของเราไม่มีปัญหา หรืออุปสรรคแต่อย่างใด เพราะชุมชนของเรามีความรักสามัคคีดีอยู่แล้ว” (คณะกรรมการชุมชนสุเหร่าบ้านดอน)

“การเสนอแนะบางเรื่องยังไม่บรรลุผล เป็นเพราะได้รับข้อมูลมาอย่างผิดๆ” (อาสาสมัครตำรวจ,คณะกรรมการชุมชนสุเหร่าบ้านดอน)

“ประชาชนในชุมชนบางคนไม่ให้ความร่วมมือ” (คณะกรรมการชุมชนสุเหร่าบ้านดอน)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ชุมชนเจริญสุข เขตคลองเตย ได้ข้อมูล ดังนี้

“ประชาชนไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม” (ผู้นำชุมชนเจริญสุข)

“ปัญหาและอุปสรรคเกิดจากค่านิยมของคนในสังคม เช่น การเลียนแบบดาราหรือเกมส์ออนไลน์” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

“ประชาชนขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม” คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

“ประชาชนยังไม่เข้าใจการสื่อสารของเจ้าหน้าที่ตำรวจ” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ เขตวัฒนา ได้ข้อมูล ดังนี้

“การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ตำรวจยังขาดการสื่อสารความเข้าใจในการแจ้งเหตุและใช้เวลามากเกินไป หรือให้รอเป็นเวลานานเกินไป” (ผู้นำชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ขาดแคลนงบประมาณ
2. ขาดการมีส่วนร่วมของทุกคนในชุมชน
3. ปัญหามากเกินความสามารถของชุมชน” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

หลัง สน.ทองหล่อ)

“ทุกๆ คน ในชุมชน มีอาชีพหลากหลายย่อมมีความเห็นต่างกัน” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. อุปสรรคในด้านการวางแผนคือ การขาดแคลนงบประมาณในการขาดกิจกรรมและอุปกรณ์ในการสื่อสาร

2. ผู้อาศัยในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

ทองหล่อ)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนชุมชนริมคลองไผ่สิงโต เขตคลองเตย ได้ข้อมูล ดังนี้

“ส่วนมากให้ความร่วมมือกันน้อย เพราะมีกิจกรรม” (ผู้นำชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ประชาชนมักไม่ให้ความร่วมมือ เพราะไม่สนใจ คิดว่าไม่ใช่ปัญหาของตัวเองที่ต้องจัดการ เพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของตำรวจ” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ไม่มี เพราะมีแนวทางเดิมที่ดีอยู่” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“คือคนส่วนมากไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับผู้นำชุมชน” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

2. ผลการสัมภาษณ์จากข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนสุขุหร่าบ้านดอน เขตวัฒนา ได้ข้อมูล ดังนี้

“ตำรวจต้องเข้ามาตรวจชุมชน 4 ชั่วโมง/ครั้ง และทุกวัน” (ผู้นำชุมชนสุเหร่าบ้านดอน)

“อยากให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาตรวจในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้คนในชุมชนมีขวัญและกำลังใจ” (คณะกรรมการชุมชนสุเหร่าบ้านดอน)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ให้ข้าราชการตำรวจผู้มีหน้าที่ร่วมรับฟังข้อเสนอแนะ
2. จัดทำแบบสอบถามเพื่อหาข้อสรุปการปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางต่อไป”

(อาสาสมัครตำรวจ,คณะกรรมการชุมชนสุเหร่าบ้านดอน)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. จัดอบรมประชาชนในชุมชน
2. ให้ความรู้กับประชาชนในชุมชน” (คณะกรรมการชุมชนสุเหร่าบ้านดอน)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนเจริญสุข เขตคลองเตย ได้ข้อมูล ดังนี้

“ประชาชนในชุมชนไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม” (ผู้นำชุมชนเจริญสุข)

“ร่วมกันสอดส่องดูแล ทำตามกฎและระเบียบตามกฎหมาย ถ้าคนทำตามกฎระเบียบ ปัญหาต่างๆ ก็จะไม่เกิด” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

“ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาชุมชนบ่อยๆ เพื่อรู้สึกว่าการลดภัยมากขึ้น” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

“ตำรวจต้องเข้ามาตรวจชุมชนทุกๆ วัน อย่างน้อยวันละ 2 ครั้งต่อ 1 ผลัด” (คณะกรรมการชุมชนเจริญสุข)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ เขตวัฒนา ได้ข้อมูล ดังนี้

“อยากให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาตรวจเยี่ยมชุมชนบ่อยๆ เพื่อที่จะให้ประชาชนในชุมชน อยู่กันอย่างสบายใจมากขึ้น” (ผู้นำชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ขอสันนิษฐานงบประมาณจากภาครัฐ
2. ขอสันนิษฐานบุคลากรจากภาครัฐ
3. คนในชุมชนขาดการมีส่วนร่วม” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“หากตำรวจปฏิบัติงานกันอย่างดี ทุกอย่างก็ดี” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

“จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจให้มาตรวจชุมชนบ่อยๆ” (คณะกรรมการชุมชนหลัง สน.ทองหล่อ)

จากข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ของประชากรกลุ่มตัวอย่างชุมชนชุมริมคลองไผ่สิงโต เขตคลองเตย ได้ข้อมูล ดังนี้

“การบริหารชุมชนมีการตรวจสอบความเรียบร้อยและความปลอดภัยกับเยาวชน”
(ผู้นำชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาตรวจชุมชนทุกๆ วันอย่างน้อยวันละ 4 ครั้งต่อวัน”
(คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

“ปัจจุบันตนเองและประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจตราอย่างสม่ำเสมอ
2. โทรแจ้งร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ” (คณะกรรมการชุมชนริมคลอง

ไผ่สิงโต)

“ควรมีการเพิ่มเจ้าหน้าที่ในการตรวจตราให้มากกว่านี้ และพยายามเข้าถึงประชาชน ประชาชนจะได้เชื่อใจและให้ความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรม” (คณะกรรมการชุมชนริมคลองไผ่สิงโต)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การทำวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรม ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร โดยผู้ทำการวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การสังเกตการณ์ และสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรง รวมทั้งสิ้น 16 คน แบ่งเป็นผู้นำชุมชน 4 คน และคณะกรรมการ 12 คน

ในการนำเสนอ การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์ อันเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม โดยอาศัยกระบวนการขั้นของการวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล เป็นแนวทางของการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมในการวางแผนแนวทางเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม

1.1 ความสำเร็จของแผนปรกการสำคัญปรกการหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมของชุมชนเกี่ยวข้องกับการร่วมคิดตั้งแต่แรก อันเป็นลักษณะของการเกิดขึ้นของแผน หรือริเริ่มจากชุมชน ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้พบว่า บทบาทของผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในด้านการวางแผนแนวทางเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมนั้น ส่วนใหญ่เน้นการมีส่วนร่วมในการคิดค้นหาสาเหตุและปัญหาของอาชญากรรมในชุมชน เช่น ปัญหายาเสพติด ขโมยทรัพย์สิน ชิงทรัพย์ ข่มขืน ปัญหาแรงงานต่างด้าว เป็นต้น โดยมีการจัดการประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อการวางแผน และดำเนินการร่วมกันในรูปแบบของการเป็นอาสาสมัครตำรวจชุมชน โดยมีการอบรมเชิงปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาในกรณีที่เกิดอาชญากรรมในชุมชน ตลอดจนเสนอแนะสำหรับการให้ตำรวจไปกำหนด

ในแผนหรือในโครงการต่างๆ ต่อไป เช่น โครงการฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้าน โครงการพัฒนาบุคลากร โครงการสร้างชุมชนเข้มแข็ง โครงการชุมชนปลอดภัยอาชญากรรม เป็นต้น

1.2 ชุมชนมีส่วนร่วมในระดับของการวางแผนงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรม โดยการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรม ได้แก่ ข้อมูลด้านยาเสพติด ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับแหล่งที่มีการแพร่ระบาดหนัก มีการเสพกันมาก ระบุกลุ่มคนที่เสพประเภทของยาเสพติด ตลอดจนเครือข่ายของการแพร่ระบาดหรือจำหน่ายจ่ายแจกอีกด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับการโจรกรรมทรัพย์สิน เป็นการให้ข้อมูลในเรื่องของลักษณะ การโจรกรรม แหล่งที่มีการโจรกรรมบ่อยๆ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเพศมีปัญหาหรือกรณีการถูกข่มขืนกันอยู่เสมอบ่อยครั้ง และมีการฆาตกรรมตามมาอีกด้วย ข้อมูลเหล่านี้มีความสลับซับซ้อน เพราะพื้นที่ความรับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ เป็นแหล่งธุรกิจท่องเที่ยว หรือสถานบันเทิงกลางคืนมากมายหลายแห่ง ประกอบกับมีแหล่งชุมชนแออัดอีกด้วย ข้อมูลของแรงงานต่างด้าว ซึ่งมีหลายสัญชาติเข้ามาทำงาน โดยเฉพาะการเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมาย หรือมีการลักลอบขายและจ้างแรงงานต่างด้าว ซึ่งชุมชนได้ให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการวางแผนมาก เพราะเป็นข้อมูลด้านแหล่งที่มีแรงงานต่างด้าว ปัญหาอาชญากรรมอันเนื่องมาจากการกระทำของแรงงานต่างด้าว เป็นต้น

1.3 นอกจากชุมชนจะเสนอข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมด้านต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ชุมชนยังได้เสนอโครงการเพื่อให้ทางสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ บรรจุไว้ในแผนงานชุมชนสัมพันธ์ หลายโครงการ เช่น โครงการฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้าน โครงการสร้างชุมชนเข้มแข็ง โครงการชุมชนปลอดภัยอาชญากรรม การที่ชุมชนสามารถเสนอโครงการดังกล่าวเหล่านี้ได้ เพราะว่า โครงการเหล่านี้ได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ผ่านมาหลายปีแล้ว และล้วนแต่เป็นโครงการที่ได้รับความสำเร็จ และเป็นที่ยังพอใจของชาวบ้าน หรือชุมชนเกือบทุกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นชุมชนบ้านขนาดใหญ่ มีรั้วรอบขอบชิด บ้าน อาคารพานิช และชุมชนแออัด เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมการปฏิบัติตามแผนงานชุมชนสัมพันธ์

ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน รวมถึงชาวบ้านควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติป้องกันอาชญากรรมทั้งในด้านการให้การสนับสนุนและร่วมปฏิบัติงาน ดังนี้

2.1 การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับอาชญากรรมในชุมชน หรือการสอดส่องดูแลสิ่งผิดปกติ และการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับวิธีการเฝ้าระวัง การสังเกตพฤติกรรมที่น่าสงสัยที่อาจก่อให้เกิดอาชญากรรมในชุมชน ให้ข้อมูลชี้เบาะแส และแจ้งความเมื่อเกิดเหตุ เป็นให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ที่มีความสำคัญมาก ต่อความสำเร็จของโครงการ เพราะข้อมูลจากข่าวสารที่ได้รับจากการแจ้งของชุมชน นอกจากจะเป็นการแจ้งให้ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจรู้ข้อมูลที่ถูกต้อง อันนำไปสู่การแก้ปัญหาได้สำเร็จแล้ว การสนับสนุนการแจ้งข่าวสารนี้ ยังสะท้อนให้เห็นการเอาธุระของชุมชน อันเป็นการแสดงความมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นคุณสมบัติประการสำคัญของความเข้มแข็งในชุมชนด้วย

2.2 การสนับสนุนด้านบุคลากร เช่น สมัครเป็นอาสาสมัครชุมชน หรือเข้าร่วมอบรมในงานบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ เช่น การดับเพลิง เป็นต้น ผลที่เกิดขึ้น จะก่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจมากยิ่งขึ้น

2.3 การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ เช่น บริจาครถจักรยาน ค่าน้ำมันรถจักรยานยนต์ อาคารสถานที่ ค่าใช้จ่ายด้านที่พักสายตรวจ เป็นต้น

2.4 การร่วมปฏิบัติงานตามแผนงานชุมชนสัมพันธ์

โครงการที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมกับสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ อันเป็นการเข้าร่วมตามโครงการ ซึ่งอยู่ในแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นแนวทางของการดำเนินการ หรือการปฏิบัติตามแผนงาน ดังนี้

2.4.1 โครงการฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้าน สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ จัดโครงการนี้ ขึ้นที่หมู่บ้านซอยอุทัยฟาร์ม ถนนพระรามที่ 4 แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยเน้นให้ชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน รวมกลุ่มกันเป็นสมาชิกในชุมชน ในละแวกใกล้เคียงกัน 3 – 4 หลังคาเรือน ผลัดกันสังเกต ร่วมมือกันในการสอดส่องดูแล ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและเพื่อนบ้าน แล้วแจ้งให้สมาชิกในชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขอย่างทันท่วงที รวมทั้งยังเพิ่มประสิทธิภาพให้กับโครงการฝากบ้านไว้กับตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในละแวกเดียวกัน มีการฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้านอีกส่วนหนึ่ง

2.4.1.1 วัตถุประสงค์

2.4.1.1.1 เพื่อให้ประชาชนสามารถดูแลซึ่งกันและกัน ในฐานะเพื่อนบ้าน ซึ่งอยู่ในซอยหรือละแวกใกล้เคียงกัน

2.4.1.1.2 เพื่อดูแล เตือนภัยซึ่งกันและกัน และแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจโดยทันที เมื่อพบสิ่งผิดปกติที่มีบุคคล หรือกลุ่มบุคคลต้องสงสัยมาสำรวจดู หรือป็นเข้าไปในเคหสถานของเพื่อนบ้าน

2.4.1.1.3 เพื่อให้เพื่อนบ้านในซอยหรือละแวกใกล้เคียงกัน ได้รู้จัก มีกิจกรรมร่วมกัน ก่อให้เกิดความสามัคคี ช่วยเหลือกันในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

2.4.1.2 การดำเนินงาน

2.4.1.2.1 จัดทีมตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เข้าพบกรรมการหมู่บ้าน และประชาชนในหมู่บ้าน แนะนำถึง”โครงการฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้าน” พร้อมทั้งชี้แนวทาง วิธีการ และประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากโครงการนี้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้กรรมการหมู่บ้านหรือชุมชนเห็นชอบพร้อมทั้งหาสมาชิกเข้าร่วมโครงการด้วย

2.4.1.2.2 สรรวจชื่อบุคคลในหมู่บ้านที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการ

2.4.1.2.3 จัดประชุมและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ที่จะรับผิดชอบโครงการ ในวันจัดประชุมและฝึกอบรมประชาชน

2.4.1.2.4 จัดประชุมและฝึกอบรมประชาชนในแต่ละชุมชน แต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการฝึกอบรม วิธีการป้องกันภัย ในการแจ้งข่าวสารให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

2.4.1.2.5 แจกจ่ายเอกสาร ข้อมูลบุคคล ข้อมูลท้องถิ่นของชุมชนให้ทุกคนในชุมชน เพื่อเป็นข้อมูล

2.4.1.2.6 แนะนำประชาชนที่อาศัยในซอย หรือละแวกเดียวกัน ให้มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด เพื่อป้องกันอาชญากรรม

2.4.1.3 การติดตามประเมินผล

การตรวจสอบประเมินผล จะติดตามประเมินผลใน 3 มิติ คือ

2.4.1.3.1 ด้านสถิติการเกิดอาชญากรรม

2.4.1.3.2 ระดับความร่วมมือของชุมชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในการป้องกันอาชญากรรมตลอดถึงทัศนคติที่มีต่อตำรวจ

2.4.1.3.3 จำนวนบ้านเข้าร่วมโครงการฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้าน

2.4.2 โครงการพัฒนาบุคลากร เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อให้การกำหนดยุทธศาสตร์ในส่วนองงานป้องกันปราบปรามของกองบัญชาการตำรวจนครบาล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน และชุมชนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

2.4.2.1 วัตถุประสงค์

2.4.2.1.1 เพื่อเสริมสร้างข้าราชการตำรวจให้มีความรู้ความเข้าใจถึง แนวคิด หลักการ วิธีการ และกระบวนการของงานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ รวมทั้งมีความสามารถ และทักษะในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานตำรวจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.2.1.2 เพื่อให้ข้าราชการตำรวจมีจิตสำนึก อุดมการณ์ ซื่อสัตย์ สุจริต เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความเสียสละ มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ขยัน ประหยัด อด อด เลิก อบายมุข มีความประพฤติเรียบร้อย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ อดทน อดกลั้น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และการทำงาน เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดี แก่ประชาชนได้

2.4.2.1.3 เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชน มีความรู้ ความเข้าใจในงานชุมชน และมวลชนสัมพันธ์ เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ปัญหาสังคมอื่น ๆ ร่วมกับตำรวจ

2.4.2.2 เป้าหมาย

2.4.2.2.1 ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ยังไม่ผ่านการฝึกอบรม และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว

2.4.2.2.2 เผยแพร่ผลงานการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ผ่านสื่อประเภทต่างๆ ทั้งสื่อ วิทยุ โทรทัศน์ หรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ

2.4.2.3 แนวทางในการดำเนินงาน

2.4.2.3.1 กองบัญชาการตำรวจนครบาลจัดทำโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ผ่านการฝึกอบรมมาเป็นเวลานาน เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ โดย สน. และ บก. พิจารณาคัดเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ารับการฝึกอบรมความรู้ด้านงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ จำนวน 88 นาย และให้ฝ่ายอำนวยการ 7 กองบังคับการอำนวยการ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการฝึกอบรมให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2.4.2.3.2 ฝึกอบรมให้ความรู้ผู้บังคับบัญชาและข้าราชการตำรวจ ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

2.4.2.4 การรายงานและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติ

2.4.2.4.1 การรายงานผลการปฏิบัติ ให้ดำเนินการ ดังนี้

2.4.2.4.1.1 ให้ สน. และ บก. รายงานผลการตรวจเยี่ยมชุมชน สถานศึกษา และสถานบริการในระดับ สน. หลังเสร็จสิ้นการตรวจเยี่ยมชุมชน เสนอ บก.รวบรวม

2.4.2.4.1.2 บก.น.1 – 9 รวบรวมผลการตรวจเยี่ยมในระดับ สน. และ บก. ในภาพรวมรายเดือน รายงานให้ บช.น. ทราบ ผ่าน ผอ.6 บก.อก. ทุกวันที่ 5 ของเดือน

2.4.2.4.1.3 ให้ สน. จัดทำแผนการตรวจเยี่ยมชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ และสถานบริการ โดยรายงานให้ บก. ทราบล่วงหน้าก่อนเดือนที่จะทำการตรวจเยี่ยม ทุกวันที่ 23 ของเดือน

2.4.2.4.1.4 ให้ บก. ทำแผนการตรวจเยี่ยมชุมชนในระดับ บก. และข้อมูลพื้นฐานชุมชน พร้อมทั้งรวบรวมแผนการตรวจเยี่ยมในระดับ สน. รายงานให้ บช.น.ทราบ ผ่าน ผอ.6 บก.อก. ก่อนเดือนที่จะทำการตรวจเยี่ยม ทุกวันที่ 25 ของเดือน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาร่วมตรวจเยี่ยมของผู้บังคับบัญชาในระดับ บช.

2.4.2.4.1.5 การรายงานตามข้อ (1)-(2) ให้รายงานโดยมีภาพถ่ายประกอบในการรายงานทุกครั้ง

2.4.2.4.2 ติดตามประเมินผลการปฏิบัติ ให้ดำเนินการ ดังนี้

ตรวจเร่งรัด แนะนำ สั่งการ ตรวจเยี่ยมของผู้บังคับบัญชา ในระดับกองบัญชาการตำรวจนครบาล เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ โดยรับฟังการบรรยายสรุปตรวจดูผลการปฏิบัติ ตลอดจนสดับรับฟังประชาชนเพื่อทราบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงาน และสามารถให้คำแนะนำหรือแก้ไขการปฏิบัติงานได้ทันที่

2.4.3 โครงการสร้างชุมชนเข้มแข็ง เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนโดยเฉพาะผู้ที่เคยหลงผิดไม่คิดหันไปติดยาเสพติดได้อีก

2.4.3.1 วัตถุประสงค์

- อีก
- ผู้ติดยาเสพติด
- 2.4.3.1.1 เพื่อให้ผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนไม่หลงผิดกลับไปติดยาเสพติดได้
- 2.4.3.1.2 เพื่อให้เด็กและเยาวชน ได้รู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด
- 2.4.3.1.3 เพื่อให้ชุมชนเกิดความสงบสุข
- 2.4.3.1.4 เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนและในสถานศึกษาและป้องกันการกลับมาของยาเสพติด

2.4.3.2 เป้าหมาย

- 2.4.3.2.1 ชุมชนบ้านกล้วย
- 2.4.3.2.2 ชุมชนร่วมใจสามัคคี
- 2.4.3.2.3 รวมผู้เข้าชุมชนร่วม 120 คน

2.4.3.3 การปฏิบัติ

- 2.4.3.3.1 จัดให้มีวิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของยาเสพติด รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของยาเสพติด ที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อ ตัวผู้เสพ ตัวผู้ค้า และผู้ผลิต เกิดขึ้นต่อครอบครัว ต่อชุมชนที่อาศัยอยู่ และมีผลต่อประเทศชาติอย่างไร

2.4.3.4 เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

- 2.4.3.4.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ สน.ทองหล่อ

2.4.3.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 2.4.3.5.1 ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีความตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติด และหันกลับมาช่วยป้องกัน ยาเสพติดแพร่ระบาดในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่
- 2.4.3.5.2 เด็ก และเยาวชนได้เรียนรู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด
- 2.4.3.5.3 เด็ก และเยาวชนในชุมชนห่างไกลยาเสพติด
- 2.4.3.5.4 ป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน
- 2.4.3.5.5 ชุมชนเกิดความสงบสุข มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.4.4 โครงการชุมชนปลอดภัยอาชญากรรม ปัญหาด้านยาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งในสังคม ที่มีโซปัญหาอาชญากรรมแต่เป็นต้นเหตุแห่งปัญหาอาชญากรรมอีกมากมาย สังคมจึงจำต้องแก้ไขปัญหานี้ในทุกจุด ทุกด้าน พร้อมกัน จะแก้แต่ด้านใดด้านหนึ่งจะไม่ได้ผล ต้องแก้ปัญหาในภาพรวมหรือองค์รวม ฉะนั้นการวิเคราะห์กำหนดสถานะของพื้นที่ จึงเป็นสิ่งหนึ่งที่จะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างถูกต้อง

2.4.4.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ

2.4.4.1.1 เพื่อต้องการแก้ไขปัญหในด้านต่างๆ ตามแนวคิด “แตกปัญหาใหญ่ให้เป็นปัญหาย่อย” แก้ไขปัญหาให้ครอบคลุมให้ทุกองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในทุกระดับ สร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ของชุมชน ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน

2.4.4.1.2 เพื่อต้องการให้ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีความตั้งใจจริง มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด เสียสละอย่างแท้จริง

2.4.4.1.3 เพื่อต้องการเสริมสร้างระบบเครือข่ายการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล การสนับสนุน การประสานงาน การให้ข้อเสนอแนะ และนำระหว่างหน่วยงาน องค์กร

2.4.4.1.4 เพื่อต้องการให้มีการประสานความร่วมมือ ผนึกกำลัง ประสานการดำเนินงานต่างๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน ในชุมชนทุกหมู่เหล่า ให้เกิดเอกภาพในการทำงาน ในการสร้างชุมชน หมู่บ้าน องค์กร ให้เข้มแข็ง และเพื่อปรับปรุงปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

2.4.4.1.5 เพื่อต้องการให้ชุมชน/หมู่บ้าน เข้ามามีบทบาทในการป้องกันอาชญากรรม มีความเข้มแข็งในการดูแลตนเอง สามารถกำหนดกฎเกณฑ์ กติกา ระเบียบ ข้อบังคับ ที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมของสังคมที่เป็นอยู่ สามารถนำมาบังคับใช้กับประชาชนในชุมชน/หมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อตัดช่องโอกาสของการกระทำผิด

2.4.4.1.6 เพื่อต้องการเสริมสร้างสมรรถนะและศักยภาพในชุมชน โดยให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และปัญหาในรูปแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้เกิดกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน ชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ชุมชน และสังคมทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่

2.4.4.1.7 เพื่อต้องการให้ชุมชน/หมู่บ้าน ฯลฯ ในแต่ละพื้นที่ที่มีการป้องกันเฝ้าระวัง มีการออกหาข่าวและตรวจตราในพื้นที่ แสวงหาความร่วมมือจากกลุ่มพลังมวลชน เช่น กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา กลุ่มสตรีแม่บ้าน กลุ่มอาสาสมัครพิทักษ์ชุมชน/หมู่บ้าน กลุ่มเยาวชน ให้เข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการดำเนินการแก้ไข ทั้งในด้านการประชาสัมพันธ์ วรรณคดี รวมถึงติดตามดูแลบุคคลในหมู่บ้าน/ชุมชน

2.4.4.2 แนวทางในการดำเนินการ

2.4.4.2.1 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องเข้าไปดูแล ดำเนินการ ให้คำแนะนำ ข้อมูล ระเบียบต่างๆ ที่จะกำหนดขอบเขตการดำเนินการที่ไม่ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณี และกฎหมาย

2.4.4.2.2 ต้องสร้างพลังแนวร่วมภาคเอกชน องค์กรชุมชนและท้องถิ่น ผนึกกำลังราษฎร์ รัฐ ร่วมใจ ให้ตระหนักในการแก้ไขปัญหอาชญากรรม/ยาเสพติด

2.4.4.2.3 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องเข้าไปเป็นพี่เลี้ยงในการจัดตั้ง กรรมการประจำหมู่บ้าน เข้าไปเป็นพี่เลี้ยงในการนำอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน ออกหาข่าวตรวจตรา พื้นที่ เพื่อตัดโอกาสการกระทำผิดของคนร้าย

2.4.4.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

2.4.4.3.1 สามารถตัดช่องโอกาสในการกระทำผิดของบุคคลในชุมชนหมู่บ้าน หรือ จากสถานที่อื่นๆ ที่จะเข้ามากระทำความผิด

2.4.4.3.2 สามารถแก้ไขปัญหาด้านอาชญากรรมและด้านยาเสพติดให้ลดน้อยลง

2.4.4.3.3 สามารถแบ่งแยกกลุ่มบุคคลในชุมชน/หมู่บ้าน ได้อย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม และสามารถกำหนดแนวทางในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาองค์กร ได้อย่างต่อเนื่อง

2.4.4.3.4 ชุมชนสามารถจัดการสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีและระบบที่ได้กำหนดเป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ของชุมชนนั้นๆ และสามารถพึ่งพาตนเองได้

3. การมีส่วนร่วมการประเมินงานชุมชนสัมพันธ์

3.1 การดูความสำเร็จของงานชุมชนสัมพันธ์ โดยการให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ หรือ หุ่นส่วนสำคัญของสังคมนั้น นับว่าเป็นหลักการที่ดี ตามการบริหารอย่างมีธรรมมาภิบาล ซึ่งงานชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ ก็ได้ยึดหลักการนี้เช่นกัน ดังเห็นจากการให้ชุมชนร่วม ประเมินผลความสำเร็จของงานตามโครงการต่างๆ ซึ่งพบว่า มีประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมจริงๆ คือ การร่วมแสดงความคิดเห็นต่อโครงการว่า โครงการใดมีประโยชน์ โดยการแสดงความพึงพอใจการชื่นชม และสนับสนุนให้มีโครงการนั้นๆ อย่างต่อเนื่อง

3.2 สถิติอาชญากรรมจากกองบัญชาการตำรวจนครบาลส่งมายังสถานีตำรวจ เพื่อนำไป ประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนทราบว่าจำนวนอาชญากรรมลดลงไปมากน้อยเพียงใด ซึ่งส่วนนี้เป็นข้อมูล จากส่วนกลาง ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างมาก เพื่อการติดตามข่าวสารจากสื่อต่างๆ

4. แนวทางของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมมีลักษณะ คือ

การมีส่วนร่วมเพื่อหาแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมนั้น เป็นลักษณะการมีส่วนร่วม ในการแจ้งข้อมูลข่าวสาร โดยการสังเกตการณ์ สอดส่องดูแลความผิดปกติที่เกิดขึ้นในชุมชน และมีการแจ้งข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจทันทีเมื่อมีเหตุการณ์ผิดปกติเป็นต้น และการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ป้องกันและอบรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม อาทิ อบรมอาสาสมัครตำรวจชุมชน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม และตระหนักถึงปัญหาจากการเกิดอาชญากรรม และการร่วม จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมต่างๆในชุมชน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนและเสริมสร้าง ให้ชุมชนมีความสามัคคีและเข้มแข็ง

5. ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคในวางแผน การปฏิบัติ กิจกรรม การติดตามประเมินผล เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม ส่วนใหญ่เกิดจาก ปัญหาด้านบุคลากร เนื่องจาก บุคลากร หรือประชาชนที่เข้าร่วมยังขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับอาชญากรรม และแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้น การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่งผลให้ประชาชนไม่มีความกระตือรือร้น ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน นอกจากนี้ ยังพบว่า ปัญหาอีกส่วนหนึ่ง เกิดจากการขาดงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอในการจัดทำกิจกรรม หรือโครงการที่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม

สรุปลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการวางแผน การปฏิบัติกิจกรรม การติดตามประเมินผล เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน คือ การมีส่วนร่วมในการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรม การมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางป้องกันอาชญากรรม อาทิ การประชุมระดมความคิดเห็น และการร่วมปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นเพื่อป้องกันและลดปัญหาอาชญากรรม อาทิ การสมัครเป็นอาสาสมัครชุมชน จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชน เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความเสียหายในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชน การร่วมแรงร่วมใจของประชาชนในชุมชน จึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และถือว่าเป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชน

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรม ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรม และเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต การศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงประกอบด้วย ผู้นำชุมชน 4 คน และคณะกรรมการ 12 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยสามารถสรุปผลการศึกษา และสรุปข้อเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรม ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร สรุปได้ ดังนี้

1.1 ลักษณะการมีส่วนร่วมในการวางแผนแนวทางเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม

ชุมชนส่วนใหญ่เน้นการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลปัญหาของอาชญากรรมในชุมชน เช่น ยาเสพติด ขโมยทรัพย์สิน ชมขึ้น แรงงานต่างด้าว เป็นต้น โดยมีการจัดการประชุมเพื่อการวางแผน และดำเนินการร่วมกับตำรวจชุมชน เพื่อการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในชุมชน เสนอแนะสำหรับการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไปกำหนดในแผนหรือในโครงการต่างๆ ต่อไป เช่น โครงการฝากบ้านไว้กับเพื่อนบ้าน โครงการพัฒนาบุคลากร โครงการสร้างชุมชนเข้มแข็ง และโครงการชุมชนปลอดภัยอาชญากรรม เป็นต้น

1.2 การปฏิบัติร่วมกันกับชุมชน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติป้องกันอาชญากรรมในด้านต่างๆ

ดังนี้

1.2.1 การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับอาชญากรรมในชุมชนหรือการสอดส่องดูแลสิ่งผิดปกติ และการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับวิธีการเฝ้าระวัง การสังเกตพฤติกรรมที่น่าสงสัยที่อาจก่อให้เกิดอาชญากรรมในชุมชน ให้ข้อมูลชี้เบาะแส และแจ้งความเมื่อเกิดเหตุ

1.2.2 การสนับสนุนด้านบุคลากร เช่น สมัครเป็นอาสาตำรวจชุมชน หรือเข้าร่วมอบรมในงานบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ เช่น ดับเพลิง เป็นต้น ผลที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจมากยิ่งขึ้น

1.2.3 การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ เช่น บริจาครถจักรยาน ค่าน้ำมันรถจักรยานยนต์ อาคารสถานที่ ค่าใช้จ่ายด้านที่พักสายตรวจ เป็นต้น

1.3 การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมของประชาชน ในชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม ได้แก่ ให้ความร่วมมือ เพื่อลดโอกาสของการก่ออาชญากรรม สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุมชน การแจ้งเบาะแสข้อมูลข่าวสารที่อาจก่อให้เกิดอาชญากรรม การจัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์ เพื่อรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรม การรับข้อคิดเห็นในการป้องกันอาชญากรรม และมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และมีบางส่วนเห็นว่า ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ส่วนร่วม ในด้านการปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม อันเป็นการร่วมปฏิบัติ ตาม โครงการต่างๆ ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ

1.4 การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามการประเมินผลเกี่ยวกับการป้องกัน อาชญากรรม ผลการวิเคราะห์พบว่า ชุมชนที่อยู่ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ เข้าไปมีส่วนร่วมในด้านการติดตามการประเมินผลเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม ได้แก่ การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ หน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับการตรวจความสงบเรียบร้อยในชุมชน การจัดทำแบบสำรวจ หรือ แบบสอบถามเกี่ยวกับอาชญากรรม เพื่อรับทราบถึงข้อเสนอแนะ และนำเรื่องร้องเรียนเข้าที่ประชุม การร่วมประเมินสถิติการเกิดอาชญากรรมในชุมชน และชุมชนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ เจ้าหน้าที่ตำรวจ

1.5 ปัญหาหรืออุปสรรคในด้านการวางแผน การปฏิบัติกิจกรรมด้านการติดตามการประเมินผล ของประชาชนในชุมชน ผลการวิเคราะห์พบว่า ผลการศึกษาพบปัญหา และอุปสรรคในการวางแผน การปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับป้องกันอาชญากรรม คือ ประชาชนขาดความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมทั้งวิธีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ข้อมูลที่ได้รับไม่เที่ยงตรง ส่งผลให้ การเสนอแนะแนวทางแก้ไขไม่ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม ขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงาน และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมีความรุนแรงเกินกว่าที่เจ้าหน้าที่ ในชุมชน หรือประชาชนในชุมชนจะสามารถแก้ไขได้ ต้องให้ภาครัฐเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหา และ ขาดความร่วมมือจากประชาชน

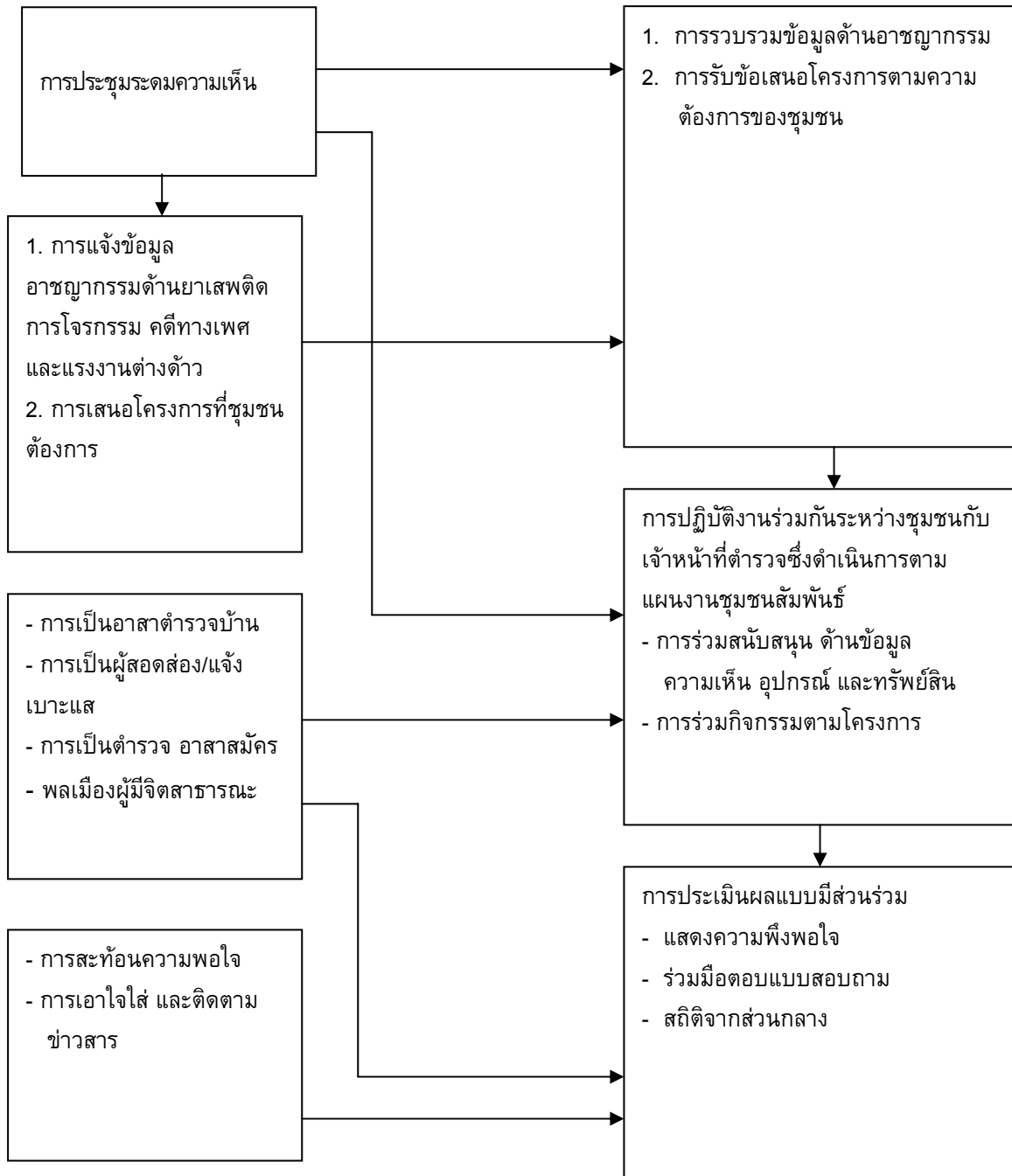
2. แนวทางในการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่ของ สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะ ใน การป้องกันอาชญากรรม คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีการตรวจความสงบเรียบร้อยในชุมชนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ทุกๆ 2 – 4 ชั่วโมง ในแต่ละวัน การจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นแนวทางการปฏิบัติ เพื่อการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน เพื่อให้มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน จัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน การจัดเจ้าหน้าที่อาสาสมัครชุมชน ในการสอดส่อง ดูแล เกี่ยวกับ การปฏิบัติตนให้เป็นไปตาม กฎและระเบียบทางกฎหมาย เพื่อความเป็น ระเบียบเรียบร้อยในชุมชน ภาครัฐควรมีการสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณ และบุคลากร มี การสร้างความสามัคคีในชุมชน เพื่อการปลุกจิตสำนึกในเรื่องการป้องกันอาชญากรรม ตั้งแต่เยาวชน เพื่อให้เสมือนว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งที่มีหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ได้เป็นปรากฏการณ์ ในการวางแผนทุกโครงการประสบความสำเร็จ
อยากชี้ชวนให้สถานีตำรวจทุกพื้นที่นำไปปฏิบัติ ซึ่งดูได้จากการมีส่วนร่วม และการประเมินผล
เงื่อนไขสำคัญที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จ มีดังนี้

1. เงื่อนไขหลักข้อแรก คือ การที่ชาวบ้านในชุมชนให้ความร่วมมือ โดยการออกมา
แสดงความคิดเห็น และความต้องการ
2. ให้ความสนใจ ให้ความคิดเห็น ต่อการวางแผน ซึ่งแสดงว่า ชาวบ้านมีสำนึกที่ดีต่อ
ชุมชน
3. เสนอแนวทางที่ให้สนองตอบความต้องการของประชาชน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจต้อง
เปิดโอกาสให้ชุมชนเสนอโครงการต่างๆ ตามพื้นที่ที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอเชิงทฤษฎี

กระบวนการของการมีส่วนร่วมตามแผนงานชุมชนสัมพันธ์ ระหว่างชุมชนกับสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ

ภาพประกอบ 1 กระบวนการของการมีส่วนร่วมตามแผนงานชุมชนสัมพันธ์ ระหว่างชุมชนกับสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในงานชุมชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ จะเห็นความสำเร็จ หรือผลที่ได้อันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ ในด้านการป้องกันจากโครงการนั้น เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามกระบวนการบริหารแผนงานชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งอยู่ภายใต้นโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่กำหนดเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติของทุกสถานีตำรวจนั้น เป็นความสำเร็จของการบริหารแผน อันเป็นการปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลสำเร็จของแผน โดยการวางแผนเพื่อให้ได้มาซึ่งการกำหนดเป้าหมาย และวิเคราะห์แผนที่ดินนั้น ต้องได้รับความร่วมมือ หรือการมีส่วนร่วมจากชุมชนในด้านการเสนอ หรือให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นปัญหาหลักของชุมชน และแผนที่ที่จะต้องเป็นแผนที่สนองต่อต่อความจำเป็น หรือต้องการอย่างแท้จริง ดังเห็นได้จากชุมชน เสนอให้มีโครงการที่เป็นประโยชน์ได้ดำเนินการต่อไป ในส่วนของการปฏิบัติตามแผนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ชุมชนร่วมสนับสนุนทั้งทางจิต (Moral Support) ทรัพย์สิน และกำลังกาย โดยการเข้าร่วมทำงานตามโครงการต่างๆ ในรูปอาสาสมัคร และประชาชนผู้เป็นธุระของชุมชน และสุดท้ายการประเมินผลความสำเร็จ เป็นการประเมินจากประชาชน หรือคนในชุมชนเป็นผู้บอกหรือผู้พูดเองว่า พวกเขาพึงพอใจและชื่นชมการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และติดตามข่าวสารเพิ่มมากขึ้นหรือลดลงของอาชญากรรมจากสื่อต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม ในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกมาเป็นประเด็นต่างๆ จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกในตอนที 3 เกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 เจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีการตรวจความสงบเรียบร้อยในชุมชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทุกๆ 2 – 4 ชั่วโมง ในแต่ละวัน

1.2 การจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน เพื่อให้มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.3 จัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน

1.4 การจัดเจ้าหน้าที่ชุมชน ในการสอดส่อง ดูแล เกี่ยวกับ การปฏิบัติตนให้เป็นไปตามกฎและระเบียบทางกฎหมาย เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชุมชน

1.5 ภาครัฐควรมีการสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น ด้านงบประมาณ และบุคลากร

1.6 มีการสร้างความสามัคคีในชุมชน เพื่อการปลุกจิตสำนึกในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมตั้งแต่เยาวชน เพื่อให้เสมือนว่าตนเป็นส่วนหนึ่งที่มีหน้าที่ในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม และหลากหลายมากยิ่งขึ้น

2.2 การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในทศวรรษหน้า

2.3 การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อป้องกันอาชญากรรมของตำรวจภูธรและตำรวจนครบาลกับพื้นที่อื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสีย ในแต่ละพื้นที่ และนำมาปรับปรุงเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมให้มากยิ่งขึ้น

2.4 การศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานชุมชนสัมพันธ์ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมในชุมชนมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมตำรวจ. (2527). *คู่มือประชาชน*. กรุงเทพฯ: กรมตำรวจ.
- กองบัญชาการตำรวจนครบาล. (2532). *ตำรวจชุมชนสัมพันธ์และประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: กองบัญชาการตำรวจนครบาล.
- ชัตติยา กรรณสูต. (2541). *วงจรรายบายและเทคนิควิธีในแต่ละขั้นตอน*. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ฉอาน วุฒิกรรมรักษา. (2526). *หลักการเขียนข่าวหนังสือพิมพ์*. กรุงเทพฯ: เรือนอักษร.
- ชัยพร พานิช้อตรา. (2541). *ความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ*.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2530). *ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ กรมตำรวจ. (2534). *งานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ กรมตำรวจ.
- เชษฐชัย ศรีชูชาติ. (2541). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ:กรณีศึกษาการจัดการที่อยู่อาศัยใหม่ให้แก่ชาวชุมชนแออัด ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2527). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากการพิมพ์.
- บุญลือ เอี่ยมมัย. (2550). *การศึกษาตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในการควบคุมอาชญากรรมตำบลท่ากว้างอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ประชา พรหมนอก, พล.ต.ท. (2531). *งานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- ประเสริฐ เมฆมณี. (2524). *ตำรวจและกระบวนการยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: พิษการพิมพ์.
- ประชัย เปี่ยมสมบุรณ์. (2526). *การควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม : ทฤษฎีและมาตรการ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- . (2530). *การบริหารงานตำรวจ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- . (2531). *อาชญากรรมพื้นฐานกับกระบวนการยุติธรรม*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- พัชรพงษ์ อัครเมธากุล. (2551). *ความร่วมมือของชุมชนในโครงการตำรวจบ้านต่อต้านปราบปราม อาชญากรรม อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- พูลสุข เพียรพิทักษ์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ปัญหาอาชญากรรม กรณีศึกษา กิ่งอำเภอเกาะจันทร์ จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2527). *ทบทวนการพัฒนาชนบทไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ดี แอนด์ เอส.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูล และคณะ. (2528). *พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม : มูลฐานทางพฤติกรรม เพื่อการออกแบบและวางแผน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิวัฒน์ ภูคนองศรี. (2536). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานี*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ. (2550). *ข้อมูลโดยสรุป สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ กองบังคับการ 5 กองบัญชาการตำรวจนครบาล*. กรุงเทพฯ: สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ
- สมชาย ไชยเวช. (2534). *แนวความคิดบางประการต่องานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานชุมชน และมวลชนสัมพันธ์ กรมตำรวจ.
- สมชาย วาณิชเสนี, พ.ต.ต. (2533). *นโยบายกรมตำรวจ : ศึกษากรณีโครงการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ของกองบัญชาการตำรวจนครบาล*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2545). *กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง : พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5)*.
- . (2553). *ความจำเป็นในการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับการบริหารจัดการภาครัฐยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สุโขทัยธรรมาธิราช. (2526). *มหาวิทยาลัย.หลักการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุจิน ดาวิระกุล. (2527). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านชนะเลิศการประกวดดีเด่นระดับจังหวัดของจังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาติ จักรพิสุทธิ์. (2547). *การศึกษาทางเลือกของชุมชน*. วารสารศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัย ขอนแก่น.
- อคิน ระพีพัฒน์, ม.ร.ว. (2527). *ทำไมต้องพูดถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในงานพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภารพิมพ์.

- อิทธิพล เพ็ญจันทร์. (2549). *การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของชุมชนในเขตพื้นที่อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่*. การศึกษาอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- อิทธิพล สุขยั้ง. (2537). *ทัศนะของชุมชนในพื้นที่เป้าหมายต่อการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ กองบัญชาการตำรวจนครบาล*. วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เอกรัชต์ แปงสนิท. (2550). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการควบคุมอาชญากรรมด้านยาเสพติดในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย*. การค้นคว้าแบบอิสระ คณะรัฐศาสตร์มหาบัณฑิต. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- Cohen, John M.; & Uphoff, Norman T. (1981). *Rural Development Participation Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Cornell University: Rural Development Committee.
- Reeder, W.W. (1974). *Some Aspects of the Information Social Participation of Farm Families*. New York : Cornell University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

5. ท่านและประชาชนในชุมชนของท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคในด้านการวางแผน การปฏิบัติ
กิจกรรมด้านการติดตามการประเมินผล เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมในเขตพื้นที่สถานีตำรวจนครบาล
ทองหล่อ กรุงเทพมหานคร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้สัมภาษณ์
วันที่
เวลา

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายณรงค์ เหล่าคุปตะวาณิชย์
วัน เดือน ปีเกิด	6 เมษายน 2518
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	800 สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ (ห้องธุรการ ป.) ถนนสุขุมวิท 55 แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่งานป้องกันและปราบปราม
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	800 สถานีตำรวจนครบาลทองหล่อ (ห้องธุรการ ป.) ถนนสุขุมวิท 55 แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2549	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2553	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ